

DERDEST SORUŞTURMA EVRAKINA YÖNELİK TAVSİYELER İçindekiler

1- Ağır Cezalık Suçlarda Bizzat Takip.....	3
2- Ailenin Korunması ve Kadına Karşı Şiddetin Önlenmesine Dair Mevzuat ile İlgili İşlemler	3
3- Akıl Hastası Olduğu Belirlenen Kişilerin Vesayet Makamına Bildirilmesi	5
4- Arama Kararları ve Uygulanması.....	6
5- Aranana veya Yokluğunda Tutuklanan Şahıslarla İlgili Evrakın Sürekli Denetime Tabi Tutulmadığı	7
6- Avukat Bürolarının Cumhuriyet Savcılarınca Aranacağı.....	7
7- Baro Pulu Olmayan ve Suret Harcı Yatırılmayan Vekâletname ve Yetki Belgesi.....	8
8- Bilirkişi Seçimi ve Sorulacak Hususlar	8
9- 5271 Sayılı Ceza Muhakemesi Kanunu'nun 332. Maddesine İlişkin Uyarı	9
10- Cumhuriyet Savcıları Tarafından Bizzat Yürütülmesi Gerekli Soruşturmalar	9
11- Cumhuriyet Savcıları Tarafından Düzenlenen İfade Tutanakları.....	10
12- Çağrı Kâğıdına Sıfat ve Meşruhat Yazılması Gerektiği	11
13- Daimi Arama Kararları ve Zamanaşımı Sürelerinin Hesabında Bazı Hatalı Uygulamalar Yapıldığı.....	12
14- Delillerin Baştan ve Birlikte Toplanması, Süratle İkmali	15
15- Devlet Düzenini Ciddi Şekilde Bozan ve Kamuoyunda Hassasiyet Oluşturan Suç Soruşturmalarının Bildirilmesi	22
16- Dilekçelere Yazılan Tahkik Talebini Havi Derkenarlar	23
17- Dizi Listesi Düzenlenmeden Evrak Gönderilmesi	23
18- Düzensiz Evrak.....	23
19- El Koyma İşlemlerinde Hâkim Onayı Alınmaması.....	24
20- Evraka Geliş Tarihinin Yazılması.....	24
21- Evrakın Yeniden Ele Alınması Durumunda Yapılacak İşlem	24
22- Faili Meçhul Soruşturma Evrakı ile İlgili Bir Kısım Hatalar.....	25
23- Genetik İncelemelere İlişkin Evrak.....	27
24- Gizli Soruşturmacının Kimlik Bilgilerinin Evrak İçinde Saklandığı.....	28
25- Hukukî Mahiyetteki Evrak.....	28
26- İhbar Kaydına Alınması Gereken Evrakın Soruşturmaya Kaydedilmesi	29
27- İletişimin Tespiti, Dinlenilmesi, Kayda Alınması, İzlenmesi, Sinyal Bilgilerinin Değerlendirilmesi ve Mobil Telefonların Yerlerinin Belirlenmesi ile Kişilerin Teknik Takibi	30
28- İlgililerin Doktora Sevkleri.....	31
29- İşlemsiz Evrak	32
30- Kalem Denetimi.....	34
31- Kalemde Tebligat	34
32- Kamu Davasının Açılmasının Ertelenmesine Dair Evrakın Tetkikinde.....	34
33- Kolluğa Yazılan Bir Kısım Müzekkerelerde, Yasal Düzenlemeye Aykırı Olarak Soruşturma İşlemlerinin Yapılmasının İstenildiği	36
34- Mağdurlar Tarafından Yapılan Giderler	36
35- Noter ve Avukatlar ile En Üst Dereceli Kolluk Amirleri Hakkındaki Soruşturmalar	37
36- Noterlik İş Kâğıtlarının Hâkimlik Kararı Olmadan İstenmesi.....	37
37- Otopsi ve Olay Yeri İnceleme İşlemleri.....	38

38- Soruşturma Evrakının Kaybolması ve Kolluğa Gönderilenlerin Akıbetinin Araştırılmaması.....	39
39- Soruşturma Sırasında Öğrenilen Kabahat Fiilleri ile İlgili İşlem Yapılmaması.....	39
40- Suç Eşyasının Evrak Arasında Muhafazası	40
41- Şikâyet Dilekçelerinin Kayıtsız Olarak Havalesi.....	40
42- Şüphelilerin İfadelerinin Alınması Amacıyla Adres Araştırmasının Yapılması.....	41
43- Trafik Kazalarında Bildirim	41
44- Tutuklu Evraka Öncelik Verilmesi	41
45- Tutuklu Evraka “TUTUKLU-İŞ” İbaresinin Yazılmaması.....	41
46- Tutuklanan Yabancı Uyruklu Şahıslar Hakkında Duyuru	42
47- Tutuklamanın Yakınlarına Bildirilmemesi	42
48- Tutukluluğun İncelenmesinin Yasal Süresinde İstenmediği	42
49- Uzlaşma hükümlerinin tatbikine dair evrakın incelenmesinde;	43
50- Yargıda Hedef Süre.....	45
51- Zorla Getirme Kararları.....	46
52- Zorunlu Müdafî ve Vekil Bulundurulmadan İfade Alma	46
53- 4483 sayılı Memurlar ve Diğer Kamu Görevlilerinin Yargılanması Hakkındaki Yasa Hükümlerinin Uygulanması	47
54- Kolluk görevlileri hakkında başlatılan soruşturmaların bildiri.....	48
55- Adli Görüşme Odaları ve Çocuk İzlem Merkezlerinin Kullanılmadığı.....	48
56- Aklama ve Terörizmin Finansmanı Suçlarına Dair Soruşturmalarda Yapılması Gereken İşlemler.....	50
57- Cinsel Dokunulmazlığa Karşı İşlenen Suçlara İlişkin Evraka İlişkin Yeterli Özenin Gösterilmediği..... Hata! Yer işareti tanımlanmamış.	56

1- Ağır Cezalık Suçlarda Bizzat Takip

Başta ağır cezalık suçlar olmak üzere, özel kanunlarda soruşturmanın bizzat Cumhuriyet savcıları tarafından yapılması öngörülenler ile önemli olaylara ilişkin bir kısım soruşturmaların kolluk görevlilerine bırakıldığı saptanmıştır.

(... sayılılar.)

* Türkiye Cumhuriyeti Anayasası'nın 36, 5271 sayılı Ceza Muhakemesi Kanunu'nun 160, 161, 170, Adli Yargı İlk Derece Mahkemeleri ile Bölge Adliye Mahkemelerinin Kuruluş, Görev ve Yetkileri Hakkında Kanun'un 17-21. maddeleri uyarınca, bir suçun işlendiği görünümünü veren bir hâli öğrenir öğrenmez kamu davası açmaya yer olup olmadığına karar vermek ve gerçeği saptamak üzere harekete geçme temel görevi bulunan Cumhuriyet savcısının, emrindeki adlî kolluk görevlileri aracılığı ile her türlü araştırmayı yapabileceği, maddî gerçeğin araştırılması ve adil bir yargılamanın yapılabilmesi için, emrindeki adlî kolluk görevlileri marifetiyle, şüphelinin lehine ve aleyhine olan delilleri toplayarak muhafaza altına alabileceği, ancak işlenmiş bir suçla ilgili etkin ve eksiksiz bir soruşturmayı ivedilikle, özenle yürütme, dava açma görev ve yetkisinin Cumhuriyet savcısına verilmiş olması nedeniyle basit hadiseler dışında ve zorunluluk bulunmadığı takdirde soruşturmaların bizzat Cumhuriyet savcılarınca yürütülmesi icap ettiğinin bilinmesi, 1/(EK:3/2.10, EK:4/1.10)

2- Ailenin Korunması ve Kadına Karşı Şiddetin Önlenmesine Dair Mevzuat ile İlgili İşlemler

6284 sayılı Ailenin Korunması ve Kadına Karşı Şiddetin Önlenmesine Dair Kanun ve ilgili mevzuata müteallik işlemlerin incelenmesinde;

a) 6284 sayılı Yasa'nın 2. maddesi 1. fıkrasının b, ç ve d bentlerinde tanımları yer alan şiddet unsurlarının tespitine karşın, kusurlu eş hakkında aynı Yasa'nın 8. maddesi uyarınca tedbir kararı verilmesi için başvuruda bulunulmadığı,

(... sayılılar.)

b) Cumhuriyet başsavcılığına yapılan şikâyetlerde müştekinin ayrıntılı beyanı alınmadan veya yapılması istenen hususlar ayrıntılı olarak belirtilmeden evrakın ikmali için kolluğa gönderildiği,

(... sayılılar.)

c) Mağdurun hayatının tehlikede olduğunu ifade etmesine karşın yaşama hakkının korunmasını sağlamak amacıyla talebi aranmaksızın 6284 sayılı Yasa'nın 3. maddesi çerçevesinde geçici koruma altına alınma tedbiri hususunda karar verilmek üzere mülki amire bildirimde bulunulmadığı,

(... sayılılar.)

ç) Koruyucu ve önleyici tedbir taleplerinde bulunulurken, tedbir talep eden veya edilen hakkında daha önce başkaca bir tedbir kararı verilip verilmediğinin UYAP taraf tedbir kayıtlarından sorgulanmadığı,

(... sayılılar.)

d) Mağdurun önceden şikâyetinin olup olmadığı, süregelen şiddet vakasının bulunup bulunmadığı hususu tahkik edilmeden tedbir takdirinde bulunulduğu,

(... sayılılar.)

e) Şiddet gördüğü iddiası ile Cumhuriyet başsavcılığına müracaat edenin beyanı alınmasına karşın Aile, Çalışma ve Sosyal Hizmetler İl Müdürlüğünden 6284 sayılı Yasa'nın 15. maddesi uyarınca ayrıntılı sosyal araştırma raporu düzenlemesinin talep edilmediği,

(... sayılılar.)

f) Kaygı düzeyi yüksek şiddet mağdurlarının beyanlarının uzman eşliğinde adli görüşme odalarında alınmadığı,

(... sayılılar.)

g) Cumhuriyet başsavcılığı veya kolluğa müracaat eden mağdurun talepte bulunmasına karşın ŞÖNİM'e gönderilmediği,

(... sayılılar.)

ğ) Şiddet mağduru yahut şiddet uygulayan ile ilgili sosyal araştırma raporu sunulmadan tedbir edildiği,

(... sayılılar.)

h) Şiddet uygulayan hakkında öfke kontrolü, stresle başa çıkma, şiddeti önlemeye yönelik farkındalık sağlayarak tutum ve davranışları değiştirmeyi hedefleyen eğitim, danışmanlık, rehabilite, tedavi ve muayene gibi alternatif tedbir talebinde bulunulmasının değerlendirilmediği,

(... sayılılar.)

ı) Kişiyi güvenliğinden endişe etmesini gerektirecek şekilde korku ve çaresizlik içinde bırakacak ısrarlı takip söz konusu olmasına karşın tedbir isteminde bulunulmasının akla getirilmediği,

(... sayılılar.)

i) 6284 sayılı Yasa çerçevesinde taraflar hakkında tedbir talebinde bulunulurken, çocuğun üstün yararı ilkesi uyarınca çocukların psikolojisi, sosyal yaşamı, eğitim hayatı ve ebeveynleri ile uygun ortamlarda ilişki kurabilmeleri de gözetilerek 5395 sayılı Çocuk Koruma Kanununa göre tedbir talebinde bulunulmasının düşünülmediği,

(... sayılılar.)

j) 6284 sayılı Kanun kapsamında korunan kişiler bakımından hayatî tehlikenin bulunması ve bu tehlikenin önlenmesi için diğer tedbirlerin yeterli olmayacağına anlaşılmasına karşın Tanık Koruma Kanunu çerçevesinde ilgilinin kimlik ve ilgili diğer bilgi ve belgelerinin değiştirilmesi tedbirine müracaat edilmesinin değerlendirilmediği,

(... sayılılar.)

k) Kimlik ve ilgili diğer bilgi ve belgelerin değiştirilmesine ilişkin tedbir kararının şiddet uygulayana tebliğ edildiği,

(... sayılılar.)

l) Kimlik ve ilgili diğer bilgi ve belgelerin değiştirilmesine ilişkin tedbir kararının uygulanmasında gizlilik kuralına riayet edilmesi, aksi durumun Türk Ceza Kanunu'nun 258. maddesi uyarınca "göreve ilişkin sırrın açıklanması" suçundan sorumluluk doğuracağı hususunda ilgililerin uyarılmadığı,

(... sayılılar.)

m) Korunan kişiye yapılacak tebligatlarda ŞÖNİM'e ait adres bilgilerinin kullanılması gerektiğinin gözden kaçırıldığı,

(... sayılılar.)

n) Hakkında tedbire hükmedilen kişinin yeni adres kayıtlarının alınmadığı, yahut vakanın özelliği ve tedbir kararlarının vasıf ve mahiyeti gözetilerek başta Tebligat Kanununun 2. maddesinde belirtilen "tehirinde zarar umulan iş" kapsamında kolluk vasıtası ile tebligat olmak üzere, usulüne uygun şekilde farklı tebliğ yöntemlerine başvurulabileceği göz önüne alınmaksızın aya varan süreyle tebligatta bulunulmaya çalışıldığı,

(... sayılılar.)

o) Tedbir yükümlüsüne, tedbire uyması gerekliliği ve tedbir kararının ihlali durumunda zorlama hapsi gibi neticelerin doğabileceği, bu süreçte ayrı bir sosyal araştırmanın da yapılarak mahkeme tarafından verilen kararın gözden geçirileceği hususlarının bildirilmediği,

(... sayılılar.)

ö) Cumhuriyet başsavcılığı bünyesinde "Aile İçi ve Kadına Şiddet Bürosu"nun kurulmadığı yahut uzmanlaşmayı sağlayacak şekilde iş bölümünde bu hususun dikkate alınmadığı,

İzlenmiştir.

*** 6284 sayılı Ailenin Korunması ve Kadına Karşı Şiddetin Önlenmesine Dair Kanun'un 2. maddesinin 1. fıkrasının b, ç ve d bentlerinde tanımları yer alan şiddet unsurlarına şiddet mağdurunun maruz kaldığının tespiti hâlinde "şiddet mağdurları ve şiddet uygulayanlar" hakkında belirtilen Yasa'nın öngördüğü tedbirlerin uygulanması yönündeki hükümlerinin göz önüne alınarak gereğine tevessül edilmesi, 2/(EK:3/3.10, EK:4/2.10)**

6284 sayılı Kanun, Uygulama Yönetmeliği ve Adalet Bakanlığı Ceza İşleri Genel Müdürlüğünün 17.12.2019 tarih ve 154/1 sayılı Genelgesinde belirtilen hükümlerin uygulanmasında gerekli hassasiyetin gösterilmesi, 2/(EK:3/3.10, EK:4/2.10)

3- Akıl Hastası Olduğu Belirlenen Kişilerin Vesayet Makamına Bildirilmesi

... sayılılarda, şüpheli/mağdur/müştekinin evrak içeriğine göre akıl hastası olduğuna dair şüphe bulunmasına rağmen, vesayet makamına ihbarda bulunulmadığı gözlenmiş, gereğine tevessül ettirilmiştir.

*** 4721 sayılı Türk Medeni Kanunu'nun 405/2. maddesi gereğince "Görevlerini yaparlarken vesayet altına alınmayı gerekli kılan bir durumun varlığını öğrenen idari makamlar, noterler ve mahkemeler, bu durumu hemen yetkili vesayet makamına bildirmek zorundadırlar." şeklindeki amir hükmün göz ardı edilmemesi, 3/(EK:3/3.5.10, EK:4/2.10)**

4- Arama Kararları ve Uygulanması

Arama kararları ve uygulanmasına ilişkin incelemede;

a) Arama yapılacak yer, şüphelinin kimliği, kararın geçerli olacağı süre ve makul şüphe sebepleri gibi zorunlu unsurlar belirtilmeden genel nitelikte arama kararları istendiği,

Örneğin;

... sayılıda, mahalli zabitanın şüpheli (E.H.) ile ilgili olarak yazdığı istek yazısında, adı geçen uyuşturucu madde ticareti yaptığı, temin ettiği uyuşturucu maddeler ile birlikte Mersin ilinden Ankara'ya geleceği ifade edilerek, adı geçen ve yanında bulunabilecek kişilerin yakalanabilmesi açısından Gölbaşı ilçesinde uygulama yapılarak Mersin ilinden gelen özel otomobiller ve yolcu otobüslerinde arama yapılmasının istendiği, Cumhuriyet savcısı tarafından düzenlenen ... tarihli arama kararında, sadece şüpheli (E.H.)'nin ismi yazılarak kimliği ile alakalı diğer bilgilere yer verilmeden, bu şüpheli ile birlikte yanında bulunabilecek diğer kişilerin de aranması, Mersin'den gelip Ankara'ya Gölbaşı ilçesi Konya yolundan girecek bütün özel otolar ve yolcu otobüslerinde gece/gündüz olmak üzere, üzerlerinde, eşyalarında, bagajlarında ve buldukları araçlarda belirli süre sınırı olmadan arama yapılmasına karar verildiği,

b) ... sayılılarda, Cumhuriyet savcısı tarafından bizzat arama kararı verilen durumlarda, gecikmesinde sakınca bulunan hâlin gösterilmediği,

c) ... sayılılarda, Cumhuriyet savcısının katılmadığı konut, işyeri veya diğer kapalı yer aramalarında, şüpheli ile birlikte o yer ihtiyar heyetinden veya komşularından iki kişi bulundurulmadığı,

ç) ... sayılılarda, usulüne uygun arama kararı olmamasına rağmen kolluk tarafından mağdurun rızasının bulunduğu gerekçeyle karar alınmaksızın evde delil araştırması yapıldığı,

Görülmüştür.

*** 5271 sayılı Ceza Muhakemesi Kanunu'nun 116. maddesi gereğince, "...makul şüphe varsa, şüphelinin veya sanığın üstü, eşyası, konutu ve işyeri ile ona ait yerlerin" aranabileceği, 119/2. maddesi uyarınca "arama kararlarında, aramanın nedenini oluşturan fiil, aranacak kişi, aramanın yapılacağı konut veya diğer yerin adresi, karar veya emrin geçerli olacağı süre açıkça gösterilir" şeklindeki hükümleri dikkate alınarak, genel bir biçimde arama yapılmasına dair karar verilmemesi, kişi özgürlüğünü kısıtlayabilecek benzeri işlemlerin ifasından önemle kaçınılması, 4/(EK:3/3.10, EK:4/2.10)**

5271 sayılı Ceza Muhakemesi Kanunu'nun 119/1. maddesi uyarınca, "Cumhuriyet savcısının ancak gecikmesinde sakınca olan hâllerde yazılı arama emri verebileceği"

şeklindeki düzenleme karşısında, somut olaya ilişkin olarak gecikmesinde sakınca bulunan hâlin ne olduğunun mutlaka belirtilmesi, 4/(EK:3/3.10, EK:4/2.10)

5271 sayılı Ceza Muhakemesi Kanunu'nun 119/4. maddesinde yer alan "Cumhuriyet savcısı hazır olmaksızın konut, işyeri veya diğer kapalı yerlerde arama yapabilmek için o yer ihtiyar heyetinden veya komşularından iki kişi bulundurulur." hükmünün tatbikatta nazara alınması, 4/(EK:3/3.10, EK:4/2.10)

Adli ve Önleme Aramaları Yönetmeliği'nin "karar alınmadan yapılacak arama" başlıklı 8. maddesinin f bendinde zikredilen "ilgilinin rızası" tabiri yönünden iptal kararının yapılan temyizi sonucu Danıştay İdari Dava Daireleri Kurulunun 14.09.2012 tarih ve 2007/2257 esas, 2012/1117 sayılı kararı ile onandığının akılda tutulması, 4/(EK:3/3.10, EK:4/2.10)

5- Aranan veya Yokluğunda Tutuklanan Şahıslarla İlgili Evrakın Sürekli Denetime Tabi Tutulmadığı

Aranan veya yokluğunda tutuklanan şahıslara ilişkin evrak ve dosyalarla ilgili işlemlerin geçerliklerinin devam edip etmediğinin sürekli kontrol edilemediği anlaşılmıştır.

* Bölge Adliye ve Adli Yargı İlk Derece Mahkemeleri ile Cumhuriyet Başsavcılıkları İdarî ve Yazı İşleri Hizmetlerinin Yürütülmesine Dair Yönetmelik'in 20 ve 117. maddelerine göre, haklarında yakalama emri çıkartılanlar ile yokluğunda tutuklama kararı verilen şüpheli, sanık ve hükümlülerin yakalanmalarına ilişkin yapılan işlemlerin safahatının UYAP'ta yakalama kaydına; sıra numarası, evrakın geldiği tarih, evrakı gönderen merci, tarih ve numarası, aranan şahsın kimlik bilgileri, suçun türü, şüpheli veya sanık ise suçun işlendiği tarih, yakalama kararının tarih ve numarası, hükümlü ise hükmün kesinleştiği tarih, cezanın türü ve miktarı, aranan şahsın yakalanması için yapılan işlem ile diğer yapılan işlemlerin düşünceler hanesine kaydının yapılması, bu belgelerin geçerliliklerinin devam edip etmediğinin sürekli kontrol edilerek, düzenlenen, geri alınan, kaldırılan veya infaz edilen emir ya da kararların ilgililerin mağduriyetlerine sebep olmamak için yakalama emrinin UYAP'tan derhâl kaldırılması, meydana gelebilecek sistem kesintilerinin makul olmayan bir süre devam etmesi hâlinde işlemlerin fizikî ortamda yapılması, sistem çalışmaya başladığında zaman geçirilmeksizin yapılan işlemlerin UYAP'a aktarılmasının unutulmaması, 5/(EK:3/3.9, EK:4/2.9)

6- Avukat Bürolarının Cumhuriyet Savcılarınca Aranacağı

Avukat bürolarında yapılan arama işlemlerinde;

a) ... sayılılarda, soruşturma sırasında avukatlara ait büronun/konutun Cumhuriyet savcısının emri üzerine kolluk tarafından arandığı,

b) ... sayılılarda ise aramanın Cumhuriyet savcısı tarafından yapılmasına karşın baro temsilcisinin çağrılmadığı,

Tespit olunmuştur.

* 5271 sayılı Ceza Muhakemesi Kanunu'nun 130, 1136 sayılı Avukatlık Yasası'nın 58. maddeleri ve Adalet Bakanlığı Ceza İşleri Genel Müdürlüğünün 13 sayılı Genelgesi'nde açıklandığı üzere, avukatlara ait büro ve konutlarda mahkeme kararıyla ve kararda belirtilen olayla ilgili olarak yapılabilen aramaların Cumhuriyet savcısı denetiminde baro

başkanı veya onu temsil eden bir avukatın katılımının sağlanması suretiyle gerçekleştirilmesi, 6/(EK:3/3.10, EK:4/2.10)

7- Baro Pulu Olmayan ve Suret Harcı Yatırılmayan Vekâletname ve Yetki Belgesi

Vekâletname ve yetki belgelerinin incelenmesinde;

a) ... sayılılarda, avukatların vekil sıfatıyla ibraz ettikleri dilekçelerine bağlı bulunan ve kendileri tarafından onaylanan vekâletname örneklerinin harçlandırılmadığı,

b) ... sayılılarda, soruşturma dosyalarına iliştirilen vekâletname ve yetki belgelerinde baro pulunun bulunmadığı,

Belirlenmiştir.

*** Bu tür vekâletnamelerin 492 sayılı Harçlar Kanunu'na bağlı (1) sayılı tarifenin D/I-c pozisyonu uyarınca harca tâbi tutulması gerektiği göz önünde bulundurularak, hazine zararına sebebiyet verilmemesi, 7/(EK:3/3.10, EK:4/2.10)**

1136 sayılı Avukatlık Kanunu'nun 27/2 ve TBB Staj Kredi Yönetmeliği'nin 4. maddeleri uyarınca, 10.05.2001 tarihinden itibaren vekâletname ve yetki belgesi asıl ve suretlerine Türkiye Barolar Birliği tarafından bastırılan pulların yapıştırılması, pulu eksik veya bulunmayanların kabul edilmemesi, on günlük meilde pul tamamlanmadıkça vekâletnamenin işleme konulmaması, 7/(EK:3/3.10, EK:4/2.10)

8- Bilirkişi Seçimi ve Sorulacak Hususlar

Bilirkişi incelemesi yaptırılmasına ilişkin evrakın tetkikinde;

a) ... sayılılarda, görüntü veya ses kayıtlarının çözümü gibi özel ihtisas gerektirmeyen ve kolluk marifetiyle yaptırılabilir konularda, Cumhuriyet başsavcılığı zabıt kâtibinin bilirkişi olarak görevlendirilerek ücret yazılmak suretiyle yargılama giderleri açısından şüphelinin durumunun ağırlaştırıldığı,

b) ... sayılılarda, suçun mahiyetinin tespiti için bilinmesi gerekli tüm hususların bilirkişiden sorulmadığı, ...sayılılarda da raporun ibraz süresinin belirtilmediği,

c) ... sayılılarda, inceleme konusu eşyanın bilirkişiye verilmesi sırasında usulüne uygun şekilde yemininin yaptırılmadığı ve dosya ile eşyanın teslim tesellüm tutanağının düzenlenmediği,

ç) ... sayılılarda, Bilirkişilik Bölge Kurulları tarafından belirlenen liste dışından bilirkişi görevlendirilmesine rağmen gerekçe gösterilmediği,

d) ... sayılılarda, Cumhuriyet savcılarınca görevlendirilen bilirkişilerin, UYAP'ta Cumhuriyet başsavcılığınca atanan bilirkişilere ilişkin bilgi ve işlemlerin safahatının yer aldığı "Bilirkişilik Kaydına" işlenmediği,

İzlenmiştir.

*** 5271 sayılı Ceza Muhakemesi Kanunu'nun 63. maddesinde belirtilen "Çözümü uzmanlığı, özel veya teknik bilgiyi gerektiren hâllerde bilirkişi görüşünün alınabileceği" ve**

“hâkimlik mesleğinin gerektirdiği genel ve hukuki bilgi ile çözülmesi olanaklı konularda bilirkişi dinlenemez” şeklindeki emredici kurallara uyulması, bilirkişilerin seçiminde, aynı Yasa’nın 64 ve izleyen maddeleri hükümlerinin gözden uzak tutulmaması, 8/(EK:3/3.10, EK:4/2.10)

5271 sayılı Ceza Muhakemesi Kanunu’nun 66/1. maddesinde görevlendirilen bilirkişinin sorunun çözümünü kolaylaştıracak ve suçun unsurlarını tespiti yarayacak şekilde rapor hazırlayabilmesi için kendisinden istenen hususların ayrıntılı olarak açıklanması ve rapor ibraz etmesi için uygun bir süre verilmesi icap ettiğinin bilinmesi, 8/(EK:3/3.10, EK:4/2.10)

Bilirkişilik Bölge Kurullarınca belirlenen liste dışından seçilen bilirkişilere 5271 sayılı Ceza Muhakemesi Kanunu’nun 64/5-6. madde ve fıkralarında gösterilen şekilde yemin verilmesi, yeminin ifasından sonra dosya ile eşyanın tutanak ile teslimi gerektiğinin hatırlanması, 8/(EK:3/3.10, EK:4/2.10)

5271 sayılı Ceza Muhakemesi Kanunu’nun 64/2. maddesi gereğince, bilirkişi listelerine girmeyenler arasından bilirkişi seçilmesi durumunda, buna dair gerekçenin atama kararında gösterilmesi gerektiğinin göz ardı edilmemesi, 8/(EK:3/3.10, EK:4/2.10)

Bölge Adliye ve Adli Yargı İlk Derece Mahkemeleri ile Cumhuriyet Başsavcılıkları İdarî ve Yazı İşleri Hizmetlerinin Yürütülmesine Dair Yönetmelik’in “Bilirkişilik kaydı” başlıklı 113. maddesi uyarınca Cumhuriyet başsavcılığınca atanan bilirkişilere ilişkin bilgi ve işlemlerin safahatının UYAP’ta tutulan bilirkişilik kaydına; sıra numarası, soruşturma numarası, bilirkişinin kimlik bilgileri, mesleği ve görevi, atanma nedeni, dosyanın bilirkişiye teslim tarihi ile verilen süre, raporun sunulduğu tarih, ek rapor tanzim edilip edilmediği ve takdir edilen ücret ile varsa düşüncelerin işlenmesi, 8/(EK:3/3.9.10, EK:4/2.9.10)

9- 5271 Sayılı Ceza Muhakemesi Kanunu’nun 332. Maddesine İlişkin Uyarı

5271 sayılı Ceza Muhakemesi Kanunu’nun 332. maddesine ilişkin incelemede;

a) ... sayılılarda, kolluk, idari makamlar ve başka yer Cumhuriyet başsavcılıklarına, istenilen kişilerin müracaatının sağlanması veya ifadelerinin alınmasına yönelik olarak yazılan bir kısım müzakerelere, “Ceza Muhakemesi Kanunu’nun 332. maddesi gereğince istenen işlemin on gün içerisinde gerçekleştirilmesinin zorunlu olduğu, bu süre içinde yerine getirilemiyorsa sebebi ve en geç ne zaman cevap verileceğinin bildirilmesi, aksi davranışın TCK’nın 257. maddesine aykırılık teşkil edeceği” yolunda ihtar içeren ibarelerin eklendiği,

b) ... sayılılarda, tapu, banka, HTS kayıtları gibi bilgi istemini içeren yazılarda ise 5271 sayılı Ceza Muhakemesi Kanunu’nun 332. maddesinde yazılı şerhin yer almadığı,

Gözlenmiştir.

* 5271 sayılı Ceza Muhakemesi Kanunu’nun 332. maddesinde açıkça belirtildiği üzere, mahkemeler ve Cumhuriyet savcılığı tarafından istenen “bilgilere” 10 gün içinde cevap verilmesi zorunluluğunun bulunduğu, diğer hususlarda ise, ilgili kişi ve kurumlardan yapılması istenen işin niteliğine göre makul bir süre tanınması gerektiğinin bilinerek, anılan şerhin sadece “bilgi isteme” kapsamında kalan yazılara konulması, 9/(EK:3/3.10, EK:4/2.10)

10- Cumhuriyet Savcıları Tarafından Bizzat Yürütülmesi Gerekli Soruşturmalar

Suçta sürüklenen çocuklar hakkındaki tahkikatların, kolluk tarafından işlendiği ileri sürülen işkence ve kötü muamele suçlarına ilişkin yahut subay, astsubay ve askerî şahıslar hakkındaki bir kısım soruşturmaların kolluk görevlilerine yaptırıldığı saptanmıştır.

*** 5395 sayılı Çocuk Koruma Kanunu'nun 15. maddesi uyarınca, suçta sürüklenen çocuk hakkındaki soruşturmanın kolluk görevlilerine bırakılmayarak bizzat Cumhuriyet savcılığı tarafından yapılması, 10/(EK:3/2.10, EK:4/1.10)**

Türkiye Cumhuriyeti'nin Anayasası, ülkemizin taraf olduğu uluslararası sözleşmeler, 5271 sayılı Ceza Muhakemesi Kanunu'nun 160 ve devamı maddeleri, Anayasa Mahkemesi ve Avrupa İnsan Hakları Mahkemesinin kararları ve bu hususların yer aldığı Adalet Bakanlığı Ceza İşleri Genel Müdürlüğü'nün 20.02.2015 tarih ve 158 nolu Genelgesi de dikkate alınarak, demokratik bir toplumun vazgeçilmezi olan işkence yasağının koruduğu değerler ve hakkın bizatihi sahip olduğu özel önem dolayısıyla işkence ve kötü muamele iddialarına ilişkin olarak yapılan soruşturmaların kolluk kuvvetlerine bırakılmadan bizzat Cumhuriyet başsavcısı ya da görevlendireceği bir Cumhuriyet savcısı tarafından etkin şekilde yürütülmesi, 10/(EK:3/2.10, EK:4/1.10)

211 sayılı Türk Silahlı Kuvvetleri İç Hizmet Yasası'nın 93. maddesinin 2. fıkrası (Ek cümle: 24.11.2016-6763/7 md.) gereğince, anılan şahıslarla ilgili 5237 sayılı Türk Ceza Kanunu'nun İkinci Kitap Dördüncü Kısım Dördüncü, Beşinci, Altıncı ve Yedinci Bölümünde tanımlanan suçlar ile 3713 sayılı Terörle Mücadele Kanunu kapsamına giren suçlar haricindeki soruşturmaların bizzat Cumhuriyet savcılığı tarafından yapılması gerektiğinin göz önünde tutulması, 10/(EK:3/2.10, EK:4/1.10)

11- Cumhuriyet Savcılığı Tarafından Düzenlenen İfade Tutanakları

Cumhuriyet savcılığı tarafından düzenlenen ifade tutanaklarının tetkikinde;

a) Şüpheli savunmalarına ait tutanıklara yönelik incelemede,

aa) ...sayılılarda, şüphelilerin kişisel, sosyal ve ekonomik durumları ile ilgili bilgilerin kendilerine sorulup saptandıktan sonra ifade tutanaklarına yazılması kuralına uyulmadığı,

bb) ... sayılılarda, şüphelilerin vatandaşlık kimlik numaralarının bulunmadığı,

b) Tanık beyanlarına yönelik incelemede,

aa) ... sayılılarda, Cumhuriyet savcılarınca dinlenen tanıklara yemin verilmediği,

bb) ... sayılılarda, tanıklıktan ve yeminden çekinme hakkı bulunanlara bu hakları hatırlatılmadan yeminleri eda ettirilerek beyanlarının alındığı,

cc) ... sayılılarda, on beş yaşını doldurmamış olan küçükler, ayırt etme gücüne sahip bulunmayan kişiler ile soruşturma konusu suçta iştirak eden veya suçluyu korumak ya da suç delillerini yok etmekten şüpheli sıfatı taşıyanlara yemin yaptırıldığı,

çç) ... sayılılarda, beyanlarına başvuru tanıkların, işi ve yerleşim yeri, işyerinin veya geçici olarak oturduğu yerin adresi, varsa telefon numaraları ile ilgili bilgilerin tespit edilip ifade tutanaklarına yazılmadığı,

c) ... sayılılarda, ifade tutanaklarının Cumhuriyet savcısı ve/veya işlemde hazır bulunan şüpheli-suça sürüklenen çocuk/müşteki-mağdur/tanık tarafından imzalanmadığı,

ç) ... sayılılarda, mağdur, şikâyetçi ve şüpheliye yasal haklarının anlatılıp açıklanmadığı,

d) Müşteki/şüpheli olarak alınan ifadelere ilişkin tutanakların bir kısmına Ceza Muhakemesi Kanunu'nun 147. maddesinde düzenlenen şüphelilere yönelik hakların, bir kısmına aynı Yasa'nın 234. maddesinde yer alan müştekilere dair hakların hatırlatılmaksızın beyanlarının alındığı,

(... sayılılar.)

Belirlenmiştir.

* 5271 sayılı Ceza Muhakemesi Kanunu'nun 147. maddesi ile Yakalama, Gözaltına Alma ve İfade Alma Yönetmeliği'nin 23/son maddesinde değinilen Ek-D formatında açıkça belirtilen hususlara titizlikle riayet edilerek, ifadesine başvuru şüphelilerin kişisel, sosyal ve ekonomik bilgilerinin kendilerine sorulup saptanmasından sonra ifade tutanaklarına da işlenmesi, kimliği ile ilgili bölüme ise vatandaşlık kimlik numarasının yazılması, 11/(EK:3/3.10, EK:4/2.10)

5271 sayılı Ceza Muhakemesi Kanunu'nun 45 ve izleyen maddelerindeki açıklama doğrultusunda hareket edilmesi, 11/(EK:3/3.10, EK:4/2.10)

5271 sayılı Ceza Muhakemesi Kanunu'nun 58. maddesi gereği tanıkların beyanına başvurulduğu sırada tanığa, ilk önce adı, soyadı, yaşı, işi ve yerleşim yeri, işyerinin veya geçici olarak oturduğu yerin adresi, varsa telefon numaraları ile gerekirse tanıklığına ne dereceye kadar güvenebileceği hakkında hâkimi aydınlatacak durumlara, özellikle şüpheli, sanık veya mağdur ile ilişkilerine dair sorular yöneltilip belirlenen bilgilerin tutanağa yazılmasının zorunluluk arz ettiğinin unutulmaması, 11/(EK:3/3.10, EK:4/2.10)

Bölge Adliye ve Adli Yargı İlk Derece Mahkemeleri ile Cumhuriyet Başsavcılıkları İdarî ve Yazı İşleri Hizmetlerinin Yürütülmesine Dair Yönetmelik'in 5/7. maddesine göre, "Tutanak, belge ve kararlar elektronik ortamda düzenlenir ve gerekli olanlar ilgilileri tarafından güvenli elektronik imza ile imzalanır." hükmü uyarınca işlemlerin UYAP'ta yapılması, tutanak, belge ve kararların fiziki düzenlenmesi hâlinde yapılan işin ciddiyeti, ifadenin kim tarafından alındığının kolaylıkla belirlenebilmesi ve eksikliğin doğuracağı diğer sakıncalar da nazara alınarak düzenlenen tutanakların 5271 sayılı Ceza Muhakemesi Kanunu'nun 169. maddesi hükümlerine göre imzalanması, teknik engelin ortadan kalkması üzerine en kısa sürede işlemin taratılarak UYAP'a aktarılması, 11/(EK:3/3.9.10, EK:4/2.9,10)

5271 sayılı Ceza Muhakemesi Kanunu'nun 147 ve 234. ile devamı maddelerinde belirtilen yasal hakların, suçun mağdurları, şikâyetçilerine ve şüphelilere anlatılıp açıklanarak, bu hususun tutanağa yazılmasına azamî özenin gösterilmesi, 11/(EK:3/3.10, EK: 4/2.10)

12- Çağrı Kâğıdına Sıfat ve Meşruhat Yazılması Gerektiği

Çağrı kâğıtlarına yönelik incelemede;

a) ... sayılılarda, soruşturma evrakının şikâyetçisine çıkarılan çağrı kâğıtlarına, şüphelilere yönelik,

b) ... sayılılarda, şüphelilere gönderilen davetiyelere tanıklara ilişkin,

Meşruhatın yazıldığı,

c) ... sayılılarda ise, şüpheli, tanık, müşteki veya mağdurlara gönderilen davetiye ve çağrı kâğıtlarına yasal meşruhatın konulmadığı,

Anlaşılmıştır.

*** Çağrılacak kişilerin sıfatları dikkate alınmak suretiyle, şikâyetçi ve mağdurlara yönelik olarak düzenlenen çağrı kâğıtlarına 5271 sayılı Ceza Muhakemesi Kanunu'nun 43 ve 233, tanıklara yönelik olarak düzenlenen çağrı kâğıtlarına 43, şüphelilere hitaben düzenlenen davetiyelere ise 145. maddelerindeki meşruhatın yazılmasına özen gösterilmesi, 12/(EK:3/3.9.10, EK:4/2.9.10)**

13- Daimi Arama Kararları ve Zamanaşımı Sürelerinin Hesabında Bazı Hatalı Uygulamalar Yapıldığı

Daimi arama kararlarıyla ilgili bazı hatalı uygulamalar yapıldığı,

Bu cümleden olarak;

a) ... sayılılarda, kimlik bilgileri tespit edilmeyen şüpheliler tarafından işlenen suçlara ilişkin soruşturma evrakının “maddi olay anlatılmaksızın” daimi aramaya alındığı,

b) Soruşturma sırasında ifadesi alınan fakat daha sonraki aşamalarda suçu işlemedikleri anlaşılan şüpheliler hakkında kovuşturmaya yer olmadığına dair ek karar yazılmaksızın daimi arama kararları tanzim edildiği,

(... sayılılar.)

c) Değişik zamanlarda ve farklı yerlerde işlenip, aralarında hukuki ve fiili irtibat bulunduğu dair herhangi bir bulgu olmayan suçlara ilişkin evrakın tek bir soruşturma numarası üzerinden takibinin yapıldığı, çok sayıda ve birbirinden bağımsız suçlar için tek daimi arama kararı tesis edilip, faillerin zamanaşımı süresince aranması ve yakalandıklarında Cumhuriyet savcılığında hazır edilmesi için kolluğa müzekkereler yazıldığı,

(... sayılılar.)

ç) Faili meçhul bulunan bazı dosyalarda, evrak kapsamına göre oluşan tüm suçlar yerine sadece tek bir suçtan veya tek suç oluşmasına rağmen birden fazla suçtan ya da hatalı suç nitelendirmesi yapılmak suretiyle daimi arama kararı verildiği,

Örneğin;

aa) ... sayılılarda görüleceği üzere, kapı, pencere, balkon gibi yerleri zorlamak, kırmak ve sair suretlerle bertaraf edip ya da açık kapı veya pencereyi kullanarak meskun yere girmek suretiyle gerçekleştirilen hırsızlık eylemlerinde, eylemin özelliğine göre TCK'nın 142/4. maddesine aykırı şekilde aynı Yasa'nın 116 ve/veya 151. maddelerine uyan konut dokunulmazlığının ihlali ve/veya mala zarar verme suçlarına yer verilmediği,

bb) ...sayılılarda, basit tıbbi müdahâle ile giderilebilir şekilde yaralamak suretiyle yağma suçunda, kasten yaralama suçunun yağma suçunun unsurlarından olduğu göz ardı edilerek sadece yağma suçu yerine iki ayrı suçtan daimi arama kararı düzenlenebildiği,

cc) ... sayılıda, müşterinin, saat 15.45 sularında işletmekte olduğu markette müşteri ile ilgilendiği sırada faili meçhul şüphelinin kasadan 650 TL parayı çaldığını sonradan kamera kayıtlarından tespit ettiğinden bahisle hırsızlık suçundan yaptığı şikâyetinde, marketin hâlka açık yer olup hırsızlığın gündüz vakti marketin açık olduğu an işlenmiş olduğu, böylece işyeri dokunulmazlığını ihlal suçunun oluşmadığı düşünülmeden TCK'nın 142/2-h maddesinin yanında ayrıca 116/3,

... sayılıda, müşterinin kapıları kilitli aracının sağ ön kapısından girilerek oto teybi ile kaputuna zarar verilip radyatör ve aküsünün çalındığı olayda, evrakın TCK'nın 142/2-h, 151/1. maddeleri yerine 142/1-e, 151/1,

... sayılıda, kamu hizmetine tahsis edildiği anlaşılan Türk Telekom'a ait telefon direğinin kırılarak zarar verilmesi olayında, TCK'nın 152/1-a yerine 151/1,

... sayılıda, müşterinin direksiyon kilidi ile park hâlinde bulunan motosikletinin çalınması olayında TCK'nın 142/1-e maddesi yerine 142/2-h,

... sayılıda, müşterinin ikamet ettiği apartmana ait merdiven boşluğunda doğalgaz borusuna zincirle bağlı hâlde kilit altında bulunan bisikletinin zinciri kesilmek suretiyle gerçekleştirilen hırsızlık suçunda, TCK'nın 142/2-h, 151/1, 116/1 maddeleri yerine 142/1-e,

... sayılıda, mezarlık ziyaretine giden müştekiye ait aracın sağ ön camı kırılarak el çantası, ziynet eşyaları, kimlik kartları ile banka kartının çalındığı olayda, TCK'nın 142/2-h, 151/1. maddeleri yerine 142/1-e,

Maddelerinden daimi arama kararları yazıldığı,

d) ... sayılıda, hırsızlık, konut dokunulmazlığını ihlal ve mala zarar verme suçlarından açılan soruşturma kapsamında parmak izi alınan şüpheli (M.D.) hakkında delil yokluğu nedeniyle ek kovuşturmaya yer olmadığına dair karar verildiği ve bu karar kesinleştiği hâlde Ceza Muhakemesi Kanunu'nun 81/2. maddesi gereği bu şahsın parmak izi evraklarının yok edilmediği,

e) Faili meçhul olarak nitelendirilen bir kısım evrakta zamanaşımı süresinin belirlenmesinde hataya düşüldüğü,

Bu cümleden olarak;

aa) ... sayılıda, ... tarihinde işlenen ve TCK'nın 149/1-a maddesine temas eden silâhlı yağma,

... sayılıda, ... tarihinde işlenen TCK'nın 142/2-b maddesine uygun elde veya üstte taşınan eşyayı çekip almak suretiyle işlenen hırsızlık,

.... sayılıda, ... tarihinde işlenen ve TCK'nın 109/2 maddesini ihlâl mahiyetinde bulunan cebir, tehdit veya hile kullanılmak suretiyle kişiyi hürriyetinden yoksun kılma,

... sayılıda, 28/06/2014 tarihinden sonra işlenen ve TCK'nın 142/1-e maddesini ihlâl mahiyetinde bulunan adet veya tahsis veya kullanımları gereği açıkta bırakılan eşya hakkında hırsızlık,

... sayılıda, ... tarihinde işlenen ve TCK'nın 151/1, 152/2-a maddesini ihlâl mahiyetinde bulunan yakarak mala zarar verme,

... sayılıda, Yargıtay Ceza Genel Kurulunun 2012/6-1247 esas ve 2012/1842 karar sayılı ilamında belirtildiği üzere, hırsızlık suçunun gece vakti işlenmesinin zamanaşımı süresinin belirlenmesinde dikkate alınması gerektiği hususu gözetilerek, 28/06/2014 tarihinden önce işlenen ve TCK'nın 142/1.b, 143/1 maddelerini ihlal mahiyetinde olan geceleyin ikametden hırsızlık,

... sayılıda, ... tarihinde işlenen TCK'nın 245/1 maddesini ihlâl mahiyetinde bulunan banka veya kredi kartlarının kötüye kullanılması,

... sayılıda, 28/06/2014 tarihinden sonra işlenen ve TCK'nın 142/2-h maddesini ihlâl mahiyetinde bulunan herkesin girebileceği bir yerde bırakılmakla birlikte kilitlenmek suretiyle ya da bina veya eklentileri içinde muhafaza altına alınmış olan eşya hakkında hırsızlık,

... sayılıda, ... tarihinde işlenen TCK'nın 226/3-1.cümle maddesini ihlâl mahiyetinde bulunan müstehcenlik,

... sayılılarda, ... tarihinde işlenen TCK'nın 142/2-b maddesine uygun elde veya üstte taşınan eşyayı çekip almak suretiyle işlenen hırsızlık,

Suçlarında zamanaşımı süresinin TCK'nın 66/1-d maddesi gereğince 15 yıl yerine 8 yıl,

bb) ... sayılıda, ... tarihinde işlenen ve TCK'nın 141. maddesinin ihlali mahiyetinde bulunan hırsızlık,

... sayılıda, 28.06.2014 tarihinden önce gündüz vakti işlenen ve TCK'nın 142/1-b ve 116/1 maddelerini ihlâl mahiyetinde bulunan bina dahilinden hırsızlık ve konut dokunulmazlığını ihlal,

... sayılıda, 28.06.2014 tarihinden sonra işlenen ve TCK'nın 152/1.a maddesini ihlal mahiyetinde olan kamu malına zarar verme,

... sayılıda, ... tarihinde işlenen ve 2863 sayılı Kültür ve Tabiat Varlıklarını Koruma Kanunu'nun 74/1. maddesine temas eden izinsiz olarak kazı veya sondaj yapmak,

Suçlarında zamanaşımı süresinin TCK'nın 66/1-e maddesi gereğince 8 yıl yerine 15 yıl,

cc) ... sayılıda, ... tarihinde işlenen TCK'nın 81/1 maddesine uygun kasten adam öldürme suçundan zamanaşımı süresinin, TCK'nın 66/1-b ve 66/3 maddeleri gereğince 25 yıl yerine 20 yıl,

... sayılıda, ... tarihinde işlenen TCK'nın 82/1-a maddesine uygun tasarlayarak adam öldürme suçundan zamanaşımı süresinin, TCK'nın 66/1-a ve 66/3 maddeleri gereğince 30 yıl yerine 20 yıl,

Olarak kabul edilip şüphelilerin aranmaları için kolluğa müzekkereler yazıldığı,
Saptanmıştır.

* 5271 sayılı Ceza Muhakemesi Kanunu'nun 160. maddesinin 2. fıkrasında öngörülen etkin ve eksiksiz bir soruşturmanın kolluk tarafından ivedilikle ve özenle yürütülebilmesi ayrıca maddi gerçeğin araştırılmasını temin adına, daimi arama kararlarına maddi olayın ne olduğunun açıkça yazılması gerektiğinin unutulmaması, 13/(EK:3/2.4.10, EK:4/1.3.10)

Gerek kişilerin haklarında yargılama makamlarınca yapılmış suç isnatlarının neticelerini öğrenmeleri ve gerekse de suçtan zarar görenlerin 5271 sayılı Ceza Muhakemesi Kanunu'nun 173. maddesinde belirtilen haklarını kullanabilmelerini sağlamak için; soruşturma evrakı arasında adı geçen ve kendilerine herhangi bir suç veya suça iştirak fiili isnat edilen ancak sonraki aşamada müsnet suçla ilgilerinin bulunmadığı anlaşılan her şahıs hakkında evrakın gecikmeksizin muktezaya bağlanması ile söz konusu neticelerin ilgililerine usulünce tebliğ yapılmasının usul ittihaz edilmesi, 13/(EK:3/4.5.10, EK:4/2.3.10)

5271 sayılı Ceza Muhakemesi Kanunu'nun 8. maddesinde "Bir kişi, birden fazla suçtan sanık olur veya bir suçta her ne sıfatla olursa olsun birden fazla sanık bulunursa bağlantı var sayılır. Suçun işlenmesinden sonra suçluyu kayırma, suç delillerini yok etme, gizleme veya değiştirme fiilleri de bağlantılı suç sayılır."; aynı Yasa'nın 9. maddesinde "Bağlantılı suçlardan her biri değişik mahkemelerin görevine giriyorsa, bunlar hakkında birleştirilmek suretiyle yüksek görevli mahkemede dava açılabilir." hükümleri dikkate alınarak, bazı suç ve suçluların takipsiz kalması sonucunu tevlit eden ve iş çıkarma kaygısıyla hareket edildiği izlenimini uyandırıp, sorumluluğu da mucip olan bu kabil uygulamalardan sarfınazar edilerek, farklı yerlerde ve ayrı tarihlerde işlenen, aralarında hukuki ve fiili irtibat bulunduğu dair herhangi bir bulgu tespit edilemeyen eylemlerin soruşturma defterinin ayrı numaralarına kaydedilerek, müstakil olarak takibi, 13/(EK:3/3.4.10, EK:4/2.3.10)

İşlenmiş bulunan bir kısım suçların takipsiz kalmasını önlemek amacıyla 5271 sayılı Ceza Muhakemesi Kanunu'nun 161. maddesi uyarınca Cumhuriyet savcısının, emrindeki adli kolluk görevlilerine şüpheli ve/veya şüphelilerin tespiti amacıyla verdikleri yazılı emirlerin/daimi arama kararlarının tüm suçları kapsamına ve suç nitelendirmesinin isabetli yapılmasına özen gösterilmesi, 13/(EK:3/4.10, EK:4/3.10)

5271 sayılı Ceza Muhakemesi Kanunu'nun 81/2. maddesinin "Kovuşturmaya yer olmadığı kararına itiraz süresinin dolması, itirazın reddi, beraat veya ceza verilmesine yer olmadığı kararı verilip kesinleşmesi hâllerinde söz konusu kayıtlar Cumhuriyet savcısının huzurunda derhâl yok edilir ve bu husus tutanağa geçirilir." şeklindeki amir hükmünün uygulanması konusunda hassas davranılması, 13/(EK:3/3.10, EK:4/2.10)

Dava zamanışımının resen uygulanacağı gözetilerek; 5237 sayılı Türk Ceza Kanunu'nun 66 ve 67. maddeleri ile Yargıtay içtihatları göz önünde tutularak soruşturma evrakının daha sık aralıklarla elden geçirilmesi, bu kabil hatalardan sakınılması, dava zamanışımı süresinin tespitinde hassasiyet gösterilmesi, 13/(EK:3/2.4.10, EK:4/1.3.10)

14- Delillerin Baştan ve Birlikte Toplanması, Süratle İkmali

Soruşturmaların süratle tamamlanarak sonuçlandırılması zımında evrakın süresinde işleme tabi tutularak delillerin baştan, birlikte, amaca ve usul ekonomisine uygun düşecek şekilde, suçun niteliği ve ağırlığı ile şüpheli, mağdur ve suçtan zarar görenin sıfatı gözetilerek toplanması hususunda beklenen titizliğin her zaman gösterilmediği,

Bu cümleden olarak;

a) Dilekçe ile bizzat başvuran müştekilerin beyanlarının alınıp delillerinin saptanmadığı, dilekçelerin soruşturma defterine kaydını müteakip ilgilinin yeniden çağrıldığı veya yapılacak işler izah edilmeksizin tahkikatın icrası için evrakın kolluğa gönderildiği,

(... sayılılar.)

b) Bazı şikâyet dilekçelerinin Cumhuriyet başsavcılığına verildiği tarihten itibaren bir ay veya daha fazla süre geçtikten sonra işleme konulduğu,

(... sayılılar.)

c) Kolluk yahut başka yer Cumhuriyet savcılıklarından bir kısım tahkikat işlemlerinin yapılmasının istendiği dosyalarda, “...ekli evraka/beyanlara/ilgi sayılı fezlekeye göre şüpheli/tanık/müşteki sıfatıyla savunması/beyanı alınarak ikmal olunacak evrakın gönderilmesi” şeklinde, genel nitelikte ifadelerle inisiyatifin tamamen karşı tarafa bırakıldığı kapsamı belirsiz müzekkere yazıldığı,

(... sayılılar.)

ç) ...sayılıda, ... suçundan ... Müdürlüğüne yazılan müzekkerenin anılan yere gönderilmeyip dosya içinde unutulduğu gözetilmeksizin, yazı cevabının çabuklaştırılması için tekit edildiği,

d) Bir kısım evrakta, şüphelilerin aranması ve yakalanması zımında kolluğa yazılan müzekkerelere ... ay / yıl geçmesine rağmen yanıt verilmediği hâlde akıbetlerinin araştırılmadığı,

(... sayılılar.)

e) Bir kısmında ise, cevap verilmeyen müzekkerelerin ancak ... ay/yıl geçtikten sonra tekidinin düşünüldüğü,

(... sayılılar.)

f) Bir kısım evrakta yazılan müzekkerelere 3-5 defa tekit yazıldığı hâlde, yanıt vermeyenler hakkında yasal işlem yapılacağı yönünde bir uyarının eklenmediği,

(... sayılılar.)

g) Aynı bina içinde bulunan mahkeme, icra daireleri veya barodan bilgi, belge celbi amacıyla gönderilen müzekkere gereklerinin 2-4 aya varan süreyle yerine getirilmediği hâlde, bir görevli marifetiyle elden takibinin düşünülmemiş uzun süre beklendiği,

(... sayılılar.)

ğ) Ölümlü olaylarda bizzat mahâlline gidilmemesi nedeniyle kaybolan delillerin toplanması ve kusur oranının belirlenmesi amacıyla birden çok keşif yapılmak zorunda kalındığı,

(... sayılılar.)

h) Kasten veya taksir sonucu yaralanan mağdurlar hakkında ilgili sağlık kurumlarınca verilen geçici raporlar evraka eklenmiş olduğu hâlde, uzun süredir kesin raporlarının temini cihetine gidilmediği,

(... sayılılar.)

ı) ... sayılıda, Asliye Ceza Mahkemesinin bir kısım şüpheliler hakkında yaptığı suç ihbarına ilişkin evrakta, ihbar yazıları ile soruşturma evrakının kaybolduğunun anlaşılması üzerine mahkeme personeli hakkında, ... tarihinde resen soruşturmaya başlanılarak şüphelilerin savunmalarının saptanması amacıyla buldukları yerlere talimat yazılmasına karşın, ilgili mahkeme dosyasının getirtilerek incelenmesi, suç duyurusu evrakının kime verildiğinin belirlenebilmesi için zimmet kayıtlarının araştırılmasının dűřünülmediđi,

- ... sayılı müştekinin şikâyeti üzerine ... Cumhuriyet Başsavcılığından yetkisizlikle gönderilen evrakla ilgili olarak, ... Ağır Ceza Mahkemesinin ... esas sayılı dosyasının incelenmek üzere celbi için yazılar yazılıp tekit edilmesine ve Adli Tıp Kurumunda olduğu bildirilen dosyanın dönüşü beklenmesine rağmen, şikâyetçinin beyanı ve varsa delillerinin sorulması ile dilekçesinde isimlerini bildirdiği kişilerin dinlenilmesi için girişimde bulunulmadığı,

- ... sayılıda, yaralama suçundan şüphelilerin açık kimlik ve adreslerinin araştırılması için Asayiş Şube Müdürlüğüne yazılan 26.12.2015 günlü yazıya verilen 30.03.2016 tarihli yanıtta, şahısların ... ilçesi ... Köyünde ikamet ettiklerinin bildirilmesine karşın evrakın denetimin başladığı güne kadar işlemsiz bekletildiği, bildirilen yere talimat gönderilmesi yerine 16.06.2016 tarihinde, adres araştırılması için Asayiş Şube Müdürlüğüne yeniden müzekkere gönderildiği,

- ... sayılılarda, çoğunlukla terör olaylarına ilişkin olup failleri yakalanamamış veya meçhul bulunan soruşturma evrakıyla ilgili olarak, kolluk tarafından, genellikle hiçbir araştırma ürünü olmayan, tümüyle birbirinin aynı mahiyette veya bilgisayarda çoğaltılmış tutanakların belirli periyotlar dahilinde gönderilmek suretiyle cevap verilmesine karşın, konunun hassasiyeti hatırlatılmak suretiyle ilgililerin uyarılması ve terör suçlarının daha ciddi bir şekilde takibi gerektiğinin akla getirildiği,

- ... sayılıda, 20.03.2016 tarihinde meçhul şahıslar tarafından dövüldükten bir hafta sonra fenalaşarak götürüldüğu hastanede bir günlük tedaviyi müteakip vefat eden maktul ...'nın ölüm sebebi Adli Tıp Kurumu ... Grup Başkanlığınca tespit edilemediği ve tüm soruşturma evrakının gönderilerek konunun ... Adli Tıp Kurumu Başkanlığı ilgili ihtisas dairesine sorulmasının uygun olacağı belirtildiği hâlde bir yıla varan süredir anılan işlemin yapılmadığı, faillerin araştırılması ile yetinildiği,

- ... sayılıda, traktörle mağdura çarpıp yaraladıktan sonra kaçan sürücü ...'nin Hatay ili ... Köyünde ikamet ettiği, ancak mevsimlik işçi olarak Mersin'de çalıştığını bildirir ... Emniyet Müdürlüğü'nün Eylül 2016 tarihli yazısının evrak arasında bulunmasına karşın şüphelinin sürekli olarak Mersin'de aranıp Hatay Cumhuriyet Başsavcılığına talimat yazılmasının gözden kaçırdığı,

- ... sayılıda, çalıştığı iş yerinde tamirat yaptığı sırada, fırın duvarının kayması sonucu yaralanan ...'nın "iş ve gücünden kalmadığı, hayatı tehlike geçirmediği" yolundaki raporunun evrak içinde bulunduğu nazara alınmayarak, kesin raporunun temini için ilgilinin celbine çalışıldığı,

- ... sayılı dolandırıcılık suçundan yürütülen soruşturmada, şüpheli (...)’nin teşhise yarar fotoğraflarının yer aldığı görüntü CD’sinin yakalama evrakı ekinde 24.02.2017 tarihinde gönderilmesine rağmen CD üzerinde teşhis işlemi yapılması yoluna gidilmediği,

- ... sayılı şikâyetçi vekilinin 18.12.2015 tarihli dilekçesinde, müvekkilinin tehdit ve hakarete uğradığını ifade ile iktifa ettiği evrakta, şikâyetçiden tehdit ve hakarete konu söz ve davranışların nelerden ibaret olduğunun sorularak somutlaştırılması gerektiği göz ardı edilerek, şüpheli hakkında 11.10.2016 tarihinde çıkarılan yakalama kararının infazının beklenilmesi ile yetinildiği,

- ...sayılıda, şikâyetçinin 16.02.2017 tarihli dilekçesinde, şüphelinin bedelsiz senet kullandığını, vergi suçu işlediğini iddia etmesine rağmen bedelsiz senedi kullanma suçundan icra dosyasının incelenmediği gibi, vergi suçu iddiaları yönünden ise VUK 362/2. maddesi nazarıyla Maliye Bakanlığı Gelir İdaresi Başkanlığına ihbarda bulunularak “mütalaa” aldırılmadığı,

- ... sayılı hizmet nedeniyle güveni kötüye kullanma suçuna ilişkin evrakta, müştekiye ait şirketin ticari defterlerinin 01.03.2017 tarihinde adli emanete alınmasına karşın konu hakkında denetim tarihine kadar bilirkişi raporu aldırılmasının hiç düşünülmediği,

-... sayılıda, kolluk tarafından dağlık alanda ceset bulunduğu bildirilmesi üzerine, Cumhuriyet savcısı tarafından cesedin bulunduğu yere gidilerek inceleme, delil toplama ve ölü muayene işlemlerine bizzat katılması gerektiği gözetilmeden, “*olay yerinde inceleme yapılması, bulguların tespit edilmesi ve muhafaza altına alınması*” yönünde talimat verilmesi ile yetinildiği,

- ...sayılıda, soruşturma evrakının kayıt edildiği 25.04.2017 tarihinden sonra 26.04.2017, 22.06.2017, 12.07.2017 ve 28.09.2017 tarihlerinde UYAP üzerinden gönderilen kısa mesajlarla ifadelerinin alınması için davet edilmelerine rağmen, gelmeyen müşteki ve şüphelilere çağrı kağıdı çıkarılmasının değerlendirilmediği,

- ... sayılıda, ... Nüfus Müdürlüğüne e-devlet şifresi almak için müracaat şahıstan şüphelenilmesi üzerine verdiği nüfus cüzdanının kontrolü sırasında kişinin kaçmasından ibaret olayda, (...) adına tanzim edilmiş nüfus cüzdanının sahte olup olmadığı, sahte ise aldatma kabiliyeti bulunup bulunmadığı yönünde uzmanlık raporu alınmadan resmi belgede sahtecilik suçundan evrakın daimi aramaya alındığı,

- ... sayılıda, hakkında hırsızlık, mala zarar verme ve konut dokunulmazlığını ihlal suçlarından soruşturma yürütülen şüphelinin başka suçtan ceza infaz kurumunda tutuklu olduğu ve ifadesinin SEGBİS vasıtası ile alınabileceği nazara alınmadan, nöbetçi sulh ceza hâkimliğinden yakalama emri düzenlenmesi talebinde bulunulduğu,

- ... sayılı 14.12.2000 doğumlu suça sürüklenen çocuğun başkasının kimliğiyle doğum yaptığı olayda, dolandırıcılık suçundan dolayı delil araştırılırken, 14 yaşında gerçekleşen doğum sebebiyle cinsel istismar iddiası yönünden işlem yapılmadığı,

- ... sayılıda, TCK’nın 230/6 maddesinde düzenlenen evlenmenin resmi akdi gerçekleştirilmeden dinsel törenle evlenme suçunun Anayasa Mahkemesinin 27.05.2015 tarihli 2014/36 esas ve 2015/51 sayılı kararı ile iptal edilmesi nedeniyle cezai müeyyidesinin kalmadığı göz ardı edilerek soruşturmaya devam edildiği,

- ... sayılıda, müştekiler adına sahte Digitürk aboneliği oluşturulmasına konu eylemin, 5809 sayılı Elektronik Haberleşme Kanunu'nun 63/10 ve 56/4. maddelerince ön ödeme

hükümlerine tabi suç olarak düzenlenmesi karşısında, şüpheli (A.B.)'nin yakalanarak alınan ifadesi sırasında veya şüpheli (E.S) hakkında çıkarılan yakalama emrinde ön ödeme önerisinde bulunulması gerektiğinin anımsanmadığı,

- ...sayılıda, müştekinin bilgisi dışında adına üç adet telefon hattı çıkarıldığından bahisle yaptığı şikâyet üzerine, şüpheliler (...) ve (...) hakkında özel evrakta sahtecilik suçundan 30.11.2016 tarihinde başlatılan soruşturmada, eylemin 6518 sayılı Kanun ile değişik 5809 sayılı Elektronik Haberleşme Kanunu'nun 63/10 maddesi ile yaptırıma bağlanan aynı Kanun'un 56/4-5 maddesindeki hükümleri karşısında; özel hüküm niteliğinde bulunan ve lehe olan 5809 sayılı Elektronik Haberleşme Kanunu'nun 56. maddesindeki düzenleme gereğince ön ödeme önerisinde bulunulmadığı,

- ... sayılıda, GSM abonelik sözleşmesinin taklit imza atılarak sahte bir şekilde düzenlendiği iş yeri yetkilileri hakkında, 5809 sayılı Elektronik Haberleşme Kanunu'nun 63/10. maddesine muhâlefet suçundan yürütülen soruşturmada, suçun işlenip işlenmediği noktasında mutlak bir delil olan ilgili abonelik sözleşmesi aslının getirilerek müştekiye atfen atılı olan imzanın kendi el ürünü olup olmadığı yönünde tespiti içerir kriminal raporu alınarak şüphelilerin hukuki durumu belirlenmeksizin, yapılan ön ödeme önerisine uymayan şüpheli hakkında doğrudan doğruya 5809 sayılı Yasa'ya 01.07.2022 tarihli ve 7417 sayılı Yasa'nın 52. maddesi ile eklenen geçici 7. madde uyarınca kamu davasının ertelenmesine karar verildiği,

- ... sayılı müşteki kurumun şüpheli hakkında karşılıksız yararlanma suçundan yaptığı şikâyet nedeniyle 22.12.2016 tarihinde başlatılan soruşturmada, şüphelinin savunmasının 20.06.2017 tarihinde dosyaya girmesine karşın, Yargıtay 18. Ceza Dairesinin 21.09.2017 tarih ve 2017/3454 esas, 2017/936 sayılı kararında da değinildiği gibi, karşılıksız yararlanma suçu bakımından özel bir etkin pişmanlık düzenlemesi olan TCK'nın 168/5. maddesi çerçevesinde ödenmesi hâlinde hakkında takipsizlik kararı verilmesi sonucunu doğuracak olan "vergili zarar" miktarı tespit edilip, şüphelinin bu miktarı şikâyetçi kuruma ödemesi hâlinde hakkında dava açılmayacağına dair bir bildirimde bulunulması hususunun denetim tarihine kadar yerine getirilmediği,

- ... sayılıda, müştekinin hesabından banka kartı ile bilgisi ve rızası dışında para çekilmesi olayında, para çekilen ATM'ye ait güvenlik kamerası görüntülerinin bulunduğu CD'nin kolluk görevlileri tarafından incelenmesi neticesinde hazırlanan tutanakta, ışık yansımından dolayı şüphelinin yüz hatlarının seçilemediği belirtilmiş olmakla, dosya içerisinde bulunan güvenlik kamerası görüntüleri üzerinde bilirkişi marifetiyle görüntü netleştirme ve iyileştirme işlemleri yaptırılması düşünülmeksizin daimi arama kararı yazıldığı,

- ... sayılıda, müştekinin masa üzerinde unuttuğu cep telefonunun alınmış olduğu iddiasına ilişkin olarak, suç tarihinden sonra cep telefonunu kullanan kişilerin tespiti hususunda GSM şirketlerine yazılan müzekkerelere verilen cevap doğrultusunda şüpheli/şüphelilerin tespit edilmesine çalışılması gerekirken, 22.11.2017 tarihli kararla evrakın daimi aramaya alındığı,

- ... sayılıda, Bakırköy 13. Ağır Ceza Mahkemesinin Ankara Cumhuriyet Başsavcılığının yetkili olduğuna ilişkin kararı ve Ceza Muhakemesi Kanunu'nun 161/7. maddesinin açık hükmüne karşın evrakın soruşturma defterine kaydını müteakip başkaca bir işlem yapılmaksızın bu kez Gaziosmanpaşa Cumhuriyet Başsavcılığına yetkisizlik kararıyla gönderildiği,

- ... sayılıda, Cumhuriyet başsavcılığına müracaat eden müştekinin beyanının alındığı 22.08.2017 tarihinde sorulmadığı için, iletişimin tespiti talebinin Bilgi Teknolojileri İletişim Kurumundan iadesi sonrasında, HTS kaydının alınmasına rızası bulunup bulunmadığı hususunda 10.02.2018 tarihinde yeniden celbi ve beyanının alınmasına neden olduğu,

- sayılıda, müşteki (E.Ç.)'nin belgede sahtecilik yakınmasına ilişkin Cumhuriyet Başsavcılığınca beyanının alındığı 19.08.2016 tarihinde ikmal edilmediği için, bu kez 22.11.2016 tarihinde kolluğa müzekkere yazılarak müştekinin imza ve yazı örneklerinin alınarak gönderilmesinin istendiği,

- ... sayılıda, 12.01.2016 tarihli kriminal rapora ekli suça konu çek asıllarının 19.01.2016 tarihinde emanet memurluğuna iadesine karşın, kriminal raporun ancak 01.04.2016 tarihi itibarıyla dosyaya havale edilerek müteakip soruşturma işleminin 18.06.2016 tarihinde yapıldığı,

- sayılıda, 06.09.2015 tarihinde Körfezi açıklarında ölü olarak bulunan kimliği belirsiz (*boynunda haç figürlü kolye bulunan ve sünnetsiz olan*) erkek şahıs ile ilgili ölü muayene ve otopsi işlemlerinin yapılmasına karşın kimliğinin tespiti hususunda kolluk marifetiyle araştırma yapılması ile iktifa edilerek inceleme tarihi itibarıyla İnterpol nezdinde siyah bülten çıkarılmasının değerlendirildiği,

- ... sayılı parada sahtecilik suçuna ilişkin evrakta, şüphelinin belirlenip savunmasının alınmaya çalışıldığı dönemde ikmali mümkün iken, 09.01.2017 tarihinde emanete alınan sahte paraların iğfal kabiliyetini haiz olup olmadıkları hususunda ancak 24.10.2018 tarihinde Merkez Bankası ... Şube Müdürlüğüne müzekkere yazıldığı,

- ... sayılı taksirle yaralama suçuna ilişkin evrakta, müştekinin beyanının alınması için Şanlıurfa Cumhuriyet Başsavcılığına yazılan 29.06.2017 tarihli talimat ile istenmesi mümkün iken, ikmal edilmediği için bu kez 27.02.2018 tarihinde aynı yere istinabe evrakı gönderilerek geçici hekim raporuna göre müştekinin kati raporunun aldırılmasının istendiği, kaldı ki bu kez de yazıya geçici rapor eklenmediği için talimatın iadesine ve 04.06.2018 tarihinde yeniden yazılmasına sebebiyet verildiği,

- ... mağdure (E.A.) 09.11.2017 tarihli kolluk beyanında cep telefonunu kaybettiğini, bulunup tarafına teslimini talep ettiğini, herhangi bir şikâyetinin bulunmadığını beyan etmesine, bu hâliyle TCK'nın 160. maddesi uyarınca takibi şikâyete tabi olan "*kaybolmuş veya hata sonucu ele geçmiş eşya üzerinde tasarruf*" suçu açısından kovuşturma koşulunun gerçekleşmemesine karşın, evrakın kovuşturmayaya yer olmadığına dair karar ile muktezaya bağlanması yerine görüşme kayıtlarının celb edilerek şüphelinin savunmasının alınmasına çalışıldığı,

- ... sayılı yalan tanıklık suçuna ilişkin evrakta, müşteki ve şüphelinin beyanlarının alınması için kolluğa müzekkere yazılan 01.03.2018 tarihinde istenmesi mümkün iken, yakınmaya konu ... 2. Asliye Ceza Mahkemesinin .../... esas sayılı dosyasının ancak ifadeler saptandıktan sonra 27.09.2018 tarihinde incelenmek üzere istendiği,

- ... sayılıda, Sulh Ceza Hâkimliğinin 26.04.2018 tarihli iletişimin tespitine ilişkin kararının arada başkaca işleme de tevessül etmeksizin ancak 23.06.2018 tarihinde Bilgi Teknolojileri ve İletişim Kurumuna gönderilerek kararın gereğinin ifasının rica edilebildiği,

- ... sayılıda, 18.08.2017 tarihli bilirkişi raporunun ancak 09.04.2018 tarihinde dosyasına havale edilerek evrakın sürüncemede bırakılabildiği,

- ... sayılıda, mesaj ile tehdit ve hakaret suçlarına ilişkin evrakta, telefon hattı adına kayıtlı olan (B.E.)'nin şüpheli olarak savunmasının alınması için 25.05.2016 tarihinde yazılan talimata "*şüphelinin abonelik sözleşmesini kendisinin düzenlemediğini, hattı kendisinin çıkarmadığını*"

beyan etmesi hâlinde mukayeseye elverişli yeteri kadar imza ve yazı örneğinin alınması” yönünde şerh verilmediği için adı geçenin savunması alındıktan sonra bu kez imza ve yazı örneklerinin alınması gayesiyle 08.11.2016 tarihinde yeniden istinabe yazılmasına sebebiyet verildiği,

- ...sayılıda, şüphelinin FETÖ/PDY silahlı terör örgütü üyeleri lehine rapor düzenlediği ihbar edilen olayda, ... Terörle Mücadele Şube Müdürlüğüne 13.01.2017 tarihinde yazılan araştırma müzekkeresine cevap verilmemesi üzerine üç kez tekit edilerek cevabı beklenildiği hâlde, şüphelinin hangi mahkemenin hangi dosyalarında, hangi şüpheliler lehine rapor verdiği hususunda kimlik bilgileri belli olan ihbarcının beyanının alınmadığı,

- ...sayılıda, FETÖ/PDY silahlı terör örgütüne üye olma suçundan dört şüpheli hakkında yürütülen soruşturmada, şüpheli (B.T.)’nin örgütün gizli haberleşme programı olan ByLock’u kullandığı, yine diğer şüpheli (F.G.)’nin Bank Asya kayıtlarının olduğu tespit edilmesine karşın, (B.T.)’nin kullandığı telefon hatlarının varsa ByLock yazışma içerikleri, internet trafik bilgileri ile diğer şüpheli (F.G.)’nin hesap hareketlerinin tespitine ilişkin herhangi bir araştırma cihazına gidilmeden 09.06.2017 tarihinden itibaren yakalama emrinin infazının beklenmesi ile yetinildiği,

- ...sayılıda, FETÖ/PDY terör örgütüne üye olma iddiasına ilişkin evrakın 14.02.2016 tarihinde soruşturmaya kaydedilmesine karşın, şüpheli hakkında Mali Suçları Araştırma Kuruluna ancak 24.05.2017 tarihinde müzekkere yazıldığı,

- ... sayılıda, 11.01.2017 tarihinde ... İlçe Emniyet Müdürlüğüne müzekkere yazılarak diğer tüm kurumlar ile yazışma yapılmak suretiyle şüpheliler (B.G.) ve (A.Ö.) hakkında FETÖ/PDY silahlı terör örgütü üyesi olup olmadıkları hususunda dokuz bent hâlinde çok yönlü araştırma yapılmasının istendiği, anılan kolluk birimince 15.07.2017 tarihli cevabi yazı ile bir kısım yazışma cevaplarının gönderilerek kurumlardan diğer cevaplar geldikçe sunulacağını bildirildiği, İlçe Emniyet Müdürlüğüne şüphelilere dair ÖSYM Başkanlığının cevabi yazısının 20.07.2017 tarihinde gönderilmesini müteakip 16.05.2018 tarihinde diğer bir kısım kurum cevabi yazılarının arz edilmesine kadar geçen süre içerisinde, kolluk birimine yaptıkları araştırmanın akıbeti sorulmaksızın soruşturmada inisiyatifin tamamı ile kolluk makamlarına terk edildiği,

i) Talimat evrakının tetkikinde;

aa) Talimat iş cetveli ile sabit olduğu üzere, ağır cezalı mevaddan suça yahut tutuklu işe ilişkin olması da göz önüne alınmaksızın talimat evrakının kahir ekseriyetinin kolluk marifetiyle ikmaline çalışılabildiği,

bb) ... sayılılarda, talimatın ikmal hususunda kolluğa yazılan müzekerelere 2 aydan 2 ay 15 güne varan sürelerle cevap verilmediği hâlde akıbetlerinin araştırılmayabildiği,

... sayılılarda ise, ancak zikrolunan sürelerden sonra tekidi cihazına gidilebildiği,

cc) ... sayılılarda olduğu gibi, salt *şüpheli/suçta sürüklenen çocuğun savunması, müşteki veya tanığın beyanının alınması yahut imza yazı örneklerinin alınması için yazılan talimat evrakının, adı geçenlerin kimlik bilgileri ve adresleri de belli olmasına karşın usulüne uygun davetiye ile çağrılarak istinabe talebinin yerine getirilmesi yerine, evrakın sürüncemede kalmasına da sebebiyet verecek şekilde kolluk birimlerine gönderilerek ikmalinin istenebildiği,*

j) ... sayılılarda, tüm deliller toplanmasına/zamanaşımı süresi dolmasına rağmen evrakın muktezaya bağlanmadığı,

Belirlenmiş, gereğine tevessülü sağlanmıştır.

* 5271 sayılı Ceza Muhakemesi Kanunu'nun 160. maddesinin 1. fıkrası uyarınca ihbar veya başka bir suretle bir suçun işlendiği izlenimini veren bir hâli öğrenen Cumhuriyet savcısının, kamu davasını açmaya yer olup olmadığına karar vermek üzere hemen işin gerçeğini araştırmaya başlaması, etkin ve eksiksiz bir soruşturmayı ivedilikle ve özenle yürütmesi, aynı maddenin ikinci fıkrası gereğince de maddi gerçeğin araştırılması ve adil bir yargılamanın yapılabilmesi için, emrindeki adli kolluk görevlileri marifetiyle, şüphelinin lehine ve aleyhine olan delilleri toplayarak muhafaza altına alması ve şüphelinin haklarını koruması ile aynı Kanun'un 170. maddesinin ikinci fıkrası uyarınca da soruşturma evresi sonucunda toplanan deliller, suçun işlendiği hususunda yeterli şüphe oluşturuyorsa iddianame düzenlemesi, aksi hâlde de 172. madde gereğince kovuşturmaya yer olmadığına karar vermesi görev ve yetkisinin olması nedeniyle soruşturmaların olabilecek en kısa sürede eksiksiz bir biçimde ikmâl ve muktezaya bağlanması için gereken çabanın esirgenmemesi, 14/(EK:3/2.3.10, EK:4/1.2.10)

5271 sayılı Ceza Muhakemesi Kanunu'nun 234. ve devamı maddelerine göre suçtan zarar görenin soruşturmaya aktif olarak katılmasının sağlanması, mağdurun haklarının korunması, bizzat başvuran müşteki ve mağdurların hemen dinlenip, şikâyet ve delillerinin sorulabilmesi için gereken tedbirlerin alınarak tekrar gelip gitmelerinin önlenmesi, şikâyet dilekçelerinin mutlaka soruşturma defterine kaydedilmesi, 14/(EK:3/2.3.10, EK:4/1.2.10)

Zabıta makamlarına, diğer dairelere ve başka yer Cumhuriyet başsavcılıklarına gönderilen müzekkere ve istinabe evrakına yapılacak işlerin kısaca ve sırasıyla yazılarak uygun aralıklarla akıbetlerinin takibi usulünün benimsenmesi, müteakip duyarsızlıklarını sürdürmeleri hâlinde gerekli yasal işlemlerin ifasında tereddüt gösterilmemesi, 14/(EK:3/2.4.10, EK:4/1.3.10)

Aynı bina içinde bulunan birimlere yazılan yazıların bir görevli marifetiyle elden izlenmesi, soruşturmanın önemi ve ivediliği nazara alınarak, evrakın daha dikkatli bir biçimde incelenip, benzeri gecikmelere meydan verilmemesi, şikâyeti içerir dilekçelerin derhâl işleme konulması, ikmal edilen evrakın vakit geçirilmeden tetkik edilerek, varılan neticenin bizzat kaleme alınması, 14/(EK:3/2.3.4.10, EK:4/1.2.3.10)

Cumhuriyet savcılarının görevlerini yaparken ne şekilde davranacaklarını düzenleyen ülkemizin de taraf olduğu Birleşmiş Milletlerin kabul ettiği 7 Eylül 1990 tarihli "Cumhuriyet Savcılarının Rolüne Dair Yönerge", ülkemizin taraf olduğu konuya ilişkin uluslararası sözleşmeler, Avrupa İnsan Hakları Mahkemesinin kararları, Anayasa, Türk Ceza Kanunu, Ceza Muhakemesi Kanunu ile özel yasalardaki temel düzenlemeler ve özel soruşturma usulleri gözetilerek delillerin hepsinin başlangıçta, maksada uygun ve birbirini beklemeden toplanması yönteminin benimsenmesi, sonuca götürmeyen lüzumsuz tahkik işlemlerinden kaçınılması, sorumluluğu gerektirecek ihmal ve gecikmelere sebebiyet verilmemesi, 14/(EK:3/2.3.4.10, EK:4/1.2.3.10)

15- Devlet Düzenini Ciddi Şekilde Bozan ve Kamuoyunda Hassasiyet Oluşturan Suç Soruşturmalarının Bildirilmesi

Devlet düzenini ciddi şekilde bozan ve kamuoyunda hassasiyet oluşturan suç soruşturmalarının bildirilmesi hususunda yeterli hassasiyetin gösterilmediği,

Bu cümleden olarak;

a) Devletin ülkesi ve milletiyle bölünmez bütünlüğünü, anayasal düzeni ve bu düzenin işleyişini, Cumhuriyetin temel niteliklerini, demokratik rejimi, devletin iç ve dış güvenliğini

hedef alan/kadınlara yönelik gerçekleştirilen/çocuklara karşı işlenen/aile ve sosyal hayata doğrudan etki eden/genel ahlak ve genel sağlığı olumsuz etkileyen/özellikle mağdur ve şüphelilerin nitelikleri nedeniyle toplumda ayrıca hassasiyet oluşturan suçlara ilişkin soruşturmalara başlandığı hâlde soruşturmayı yürüten Cumhuriyet savcısı tarafından Cumhuriyet başsavcısına konu ile bilgi verilmediği,

b) Bu tür suçlara ilişkin soruşturmalar hakkındaki bilgilerin Cumhuriyet başsavcısı tarafından derhâl Ceza İşleri Genel Müdürlüğüne gönderilmediği,

İzlenmiştir.

* **Adalet Bakanlığı Ceza İşleri Genel Müdürlüğü'nün 21.12.2022 tarih ve 5/2 sayılı Genelgesi'nde belirtilen suçların soruşturmayı yürüten Cumhuriyet savcısı tarafından Cumhuriyet başsavcısına, Cumhuriyet başsavcısı tarafından da derhâl Ceza İşleri Genel Müdürlüğüne bildirilmesinde gerekli hassasiyetin gösterilmesi, 15/(EK:3/5.9.10, EK:4/2.9.10)**

16- Dilekçelere Yazılan Tahkik Talebini Havi Derkenarlar

Bir kısım şikâyet dilekçelerinin “olayın tahkiki” veya “gereği ricasıyla” şeklindeki ibarelerle kolluğa havale edildiği gözlenmiştir.

(... sayılılar.)

* **5271 sayılı Ceza Muhakemesi Kanunu'nun 160/2 ve 161. maddeleri uyarınca; etkili ve eksiksiz bir soruşturmanın özenle yürütülmesi bağlamında, kolluğun yapacağı işlerin öğretici, açıklayıcı ve yol gösterici bir şekilde sırayla, kısaca ve tereddüde yer vermeyecek bir biçimde açıklanmasının usul edinilmesi, 16/(EK:3/2.3.10, EK:4/1.2.10)**

17- Dizi Listesi Düzenlenmeden Evrak Gönderilmesi

... sayılılarda olduğu gibi, fiziki soruşturma evrakının bilirkişi raporu alınmak üzere Adli Tıp Kurumu veya incelenmek üzere başka bir mercie gönderilmesi sırasında dizi listelerinin tanzim edilmediği saptanmıştır.

* **Evrakın kaybı ihtimalinin önlenmesi ve sorumluların tespiti bakımından Bölge Adliye ve Adli Yargı İlk Derece Mahkemeleri ile Cumhuriyet Başsavcılıkları İdari ve Yazı İşleri Hizmetlerinin Yürütülmesine Dair Yönetmelik'in 167. maddesinde öngörüldüğü şekilde dizi listesi düzenlenmesi ve imzalanmasında titiz davranılması, 17/(EK:3/3.9, EK:4/2.9)**

18- Düzensiz Evrak

... sayılılarda olduğu gibi, fiziki bir kısım evrakın dağınık olduğu tespit olunmuştur.

* **Bölge Adliye ve Adli Yargı İlk Derece Mahkemeleri ile Cumhuriyet Başsavcılıkları İdari ve Yazı İşleri Hizmetlerinin Yürütülmesine Dair Yönetmelik'in 167. maddesi gereğince, zorunlu nedenlerle fiziki olarak tutulan soruşturma evrakındaki kâğıt ve belgelerin derli toplu, belli bir sıra dâhilinde dizilip muhafaza edilmesi, dağınık şekilde bırakılmasından kaçınılması, evrakın kolaylıkla incelenebilmesi için kâğıtların tarih ve tür (dilekçeler, ifadeler, raporlar, zabıtlar, belgeler, fezlekeler, vs.) şeklinde sıraya göre**

iğnelenmesi ya da dosyalanması, bir soruşturma evrakında esasa etkili olmayan basit yazışma kâğıtları ile nüshâlar çok sayıda ise esasa müessir belgelerin kolaylıkla incelenilmesi için diğerlerinin bir zarfa doldurulup kâğıtların altına bağlanması ya da takılması gerektiğinin hatırdan çıkarılmaması, 18/(EK:3/3.9, EK:4/2.9)

19- El Koyma İşlemlerinde Hâkim Onayı Alınmaması

El koymaya ilişkin işlemlerin incelenmesinde;

- a) ... sayılılarda, adli arama sırasında ele geçen suç eşyasına ait,
- b) ... sayılılarda, önleme araması sırasında ele geçen ve başka bir suçun işlendiği şüphesini uyandırabilecek nitelikteki, kanlı tornavida ile av tüfeklerine ilişkin,
- c) ... sayılılarda, suça müdahâle eden kolluğun koruma altına aldığı eşya için Cumhuriyet savcısından yazılı veya sözlü emir alınmasına karşın,

El koyma işlemlerinin hâkim onayına sunulmadığı ya da geç gönderildiği anlaşılmıştır.

* 5271 sayılı Ceza Muhakemesi Kanunu'nun 127, Adli ve Önleme Aramaları Yönetmeliği'nin 10, 15 ve 24/1. maddeleri gereği elde edilen ve adli soruşturmalarda kullanılacak eşya hakkında hâkim kararı olmaksızın yapılan el koyma işleminin yirmi dört saat içinde görevli hâkimin onayına sunulması, 19/(EK:3/3.10, EK:4/2.10)

20- Evraka Geliş Tarihinin Yazılması

Şikâyetçi veya mağdurlar tarafından verilen suç ihbarına ilişkin dilekçelerle kolluktan veya başka makamlardan gelen soruşturma evrakının taranarak UYAP sistemine aktarılmadığı gibi üzerine geliş tarihinin yazılmadığı müşahede edilmiştir.

(... sayılılar.)

* Evrakın süresinde işleme tabi tutulup tutulmadığının tespiti açısından, Bölge Adliye ve Adli Yargı İlk Derece Mahkemeleri ile Cumhuriyet Başsavcılıkları İdari ve Yazı İşleri Hizmetlerinin Yürütülmesine Dair Yönetmelik'in 252. maddesi gereğince işlem ifası ile dilekçe veya belgenin alındığına ve elektronik ortama aktarıldığına dair başvuru sahibine ücretsiz olarak alındı belgesi verilmesine özen gösterilmesi, sair evrakın geliş tarihinin evrak üzerine yazılmasının usul hâline getirilmesi, 20/(EK:3/3.9.10, EK:4/2.9.10)

21- Evrakın Yeniden Ele Alınması Durumunda Yapılacak İşlem

Evrakın yeniden ele alınarak soruşturmaya tekrar başlanması gereken hâllerde hatalı işlemler yapılabildiği,

Bu bağlamda;

a) ... sayılılarda, mahkemelerce asıl failin aranması için yapılan suç ihbarları,

... sayılılarda, iddianamenin iadesi,

... sayılılarda, itiraz üzerine kovuşturmayaya yer olmadığına dair kararın kaldırılması,

... sayılılarda, görevsizlik, yetkisizlik veya fezleke düzenlenerek evrakın başka yer Cumhuriyet Başsavcılığına gönderilip iade gelmesi,

Gibi sebeplerle soruşturmaya tekrar başlanması hâlinde, iş cetveli alınmasında zorluklara da sebebiyet verecek şekilde işlemlerin yeni soruşturma numarası verilmeden eski kayıt üzerinden sürdürüldüğü,

b) Daha önce hakkında kovuşturmaya yer olmadığına dair karar verilen kişiler hakkında, kamu davası açılması için yeterli şüphe oluşturacak nitelikte yeni delil elde edildiğinden bahisle sulh ceza hâkimliğinden karar alınmaksızın yeniden soruşturma başlatıldığı,

(... sayılılar.)

İzlenmiştir.

* Bölge Adliye ve Adli Yargı İlk Derece Mahkemeleri ile Cumhuriyet Başsavcılıkları İdari ve Yazı İşleri Hizmetlerinin Yürütülmesine Dair Yönetmelik'in 108. maddesinin 4. fıkrasında "Aşağıda belirtilen hâllerde evrak kaydedilerek soruşturma numarası alır. a) İhbar veya şikâyet üzerine ya da resen Cumhuriyet başsavcılığınca soruşturma başlatılması, b) Adli kolluk mercileri tarafından düzenlenen fezlekeli evrakın Cumhuriyet başsavcılığına gelmesi, c) Başka yer Cumhuriyet başsavcılığından yetkisizlik ya da askerî savcılıktan görevsizlik kararı ile soruşturma evrakının gelmesi.", aynı maddenin 5. fıkrasında "İddianamenin iadesine dair verilen karar kesinleştiğinde ya da iade kararına Cumhuriyet başsavcılığınca itiraz edilmemesi hâlinde evrak yeni bir soruşturma numarasına kayıt edilir. Önceki soruşturma numarasının düşünceler sütununa bu durum not edilir" hükümlerinin gözden ırak tutulmaması, keza soruşturma kaydı kapatıldıktan sonra itiraz üzerine kaldırılan kovuşturmaya yer olmadığına dair karar, karşı görevsizlik ve karşı yetkisizlikle iade edilen evrakın da UYAP'a yeniden kaydı yapılmak suretiyle işlemlerin sürdürülmesi, 21/(EK:3/3.9.10, EK:4/2.9.10)

5271 sayılı Ceza Muhakemesi Kanunu'nun 172/2. maddesinin değiştirilmesine ilişkin 680 sayılı Kanun Hükmünde Kararnamenin 10. maddesi ile anılan kararnamenin yasallaşmasına ilişkin 7072 sayılı Kanununun 9. maddesinin "Maddede yapılan değişiklikte, daha önce hakkında kovuşturmaya yer olmadığına dair karar verilen kişilere ilişkin tekrar soruşturma başlatılabilmesi, elde edilen yeni delilin kamu davasının açılması için yeterli şüphe oluşturacak derecede önemli olması kriterine bağlanmaktadır. Ayrıca, bu hususta sulh ceza hâkimliğince bir karar verilmesi şartı da getirilmektedir. Böylelikle, salt yeni delil elde edildiği gerekçesiyle kişilerin defalarca adli soruşturma tehdidinden kurtarılması ve hukuki güvenlik içinde yaşamalarının temini amaçlanmaktadır." şeklindeki gerekçesi ile aynı yöndeki Yargıtay 12. Ceza Dairesinin 26.04.2017 tarih ve 2017/1526 esas, 2017/3449 karar sayılı "...şikâyetçinin talebinde gerekçe gösterilen hususlarla soruşturma dosyasına sunduğu belgelerin yeni delil niteliğinde olup olmadığı ve kovuşturmaya yer olmadığına dair kararın kaldırılarak dosyanın yeniden ele alınması gerekip gerekmediği konusunda bir karar verilmesi gerekirken..." şeklindeki içtihadının uygulamada hatırdan çıkarılmaması, 21/(EK:3/3.10, EK:4/2.10)

22- Faili Meçhul Soruşturma Evrakı ile İlgili Bir Kısım Hatalar

Faili meçhul soruşturma evrakı ile ilgili bir kısım hataların yapılabildiği,

Bu bağlamda;

a) Suç tarihinden itibaren on beş gün ilâ bir ay içinde yahut kolluktan döner dönmez faili tespit edilemeyen evrakın “şüphelilerin zamanaşımı süresine kadar aranmasına” şeklinde ya da benzer ifadeler kullanılarak daimî aramaya alınıp kolluğa müzekkere yazıldığı,

(... sayılılar.)

b) Soruşturma evrakının ikmali yolunda kolluğa gönderilen müzekkerelerin incelenmesinde;

aa) Bir kısım evrakta şüphelilerin tespiti zımında kolluğa yazılan müzekkerelere ... ay/yıl geçmesine rağmen yanıt verilmediği hâlde akıbetlerinin araştırılmadığı,

(... sayılılar.)

bb) ... sayılılarda, ... ay/yıl geçtikten sonra tekidinin yapıldığı,

cc) Bazı evrakta yazılan müzekkerelere 3-5 defa tekit yazıldığı hâlde, yanıt vermeyenler hakkında yasal işlem yapılacağı yönünde bir uyarının eklenmediği,

(... sayılılar.)

c) Faili meçhul olaylara ait soruşturma evrakının kayıtlarının kapatıldığı ve akıbetlerinin muhabere kaydı üzerinden takip edildiği,

(... sayılılar.)

ç) ... sayılı faili meçhul soruşturmaya ilişkin fiziki evrakın tomarıyla kolluğa gönderildiği,

d) ... sayılılarda, 6831 sayılı Orman Kanunu'na muhâlefet suçlarına ilişkin daimî arama kararının bir örneğinin orman idaresi şefliğine gönderilmediği,

Gözlenmiştir.

*** 5271 sayılı Ceza Muhakemesi Kanunu'nun 160/2 ve 161. maddeleri uyarınca; “Daimi arama” kaydı konulup kolluğa gönderilen müzekkerelerin, suç faillerinin tespit ve yakalanmaları için yeterli olmadıkları dikkate alınarak; üzerinden henüz çok zaman geçmemiş bulunan bu tür evrakta, öncelikle bütün delillerin toplanması ve yapılabilecek araştırmaların icra edilerek tahkikatın derinleştirilmesi, failinin belirlenememesi durumunda ise, kolluğa olayın oluş şekli ve araştırılması lazım gelen hususlar hakkında geniş bilgi içeren ve zamanaşımı süresini açıklayıcı talimatlar verilmesi, soruşturma evrakının takibi ve yönlendirilmesinin Cumhuriyet savcılarının en önemli görevlerinden biri olduğu da nazara alınarak, inisiyatifin kolluğa bırakılmaması, 22/(EK:3/2.3.4.10, EK:4/1.2.3.10)**

5271 sayılı Ceza Muhakemesi Kanunu'nun 160/2 ve 161. maddeleri uyarınca, kolluğa yazılan müzekkere akıbetlerinin uygun aralıklarla sorulmasının ve tekit edilmesinin usul edinilmesi, evrakın ikmalinin kolluğun inisiyatifine bırakılmaması, duyarsızlıklarını sürdürmeleri hâlinde haklarında yasal işlem yapılacağı hususunda uyarılmaları, 22/(EK:3/2.4.10, EK:4/1.3.10)

Bölge Adliye ve Adli Yargı İlk Derece Mahkemeleri ile Cumhuriyet Başsavcılıkları İdari ve Yazı İşleri Hizmetlerinin Yürütülmesine Dair Yönetmelik'in 108. maddesinde,

soruşturma evrakının muktezaya bağlanıncaya kadar UYAP'ta soruşturma kaydı üzerinden takip ve sonuçlandırılması gerektiğinin bilinmesi, kayıt kapatılarak takibin muhabere kaydı üzerinden yapılmasının anılan Yönetmelik hükmüne uygun düşmediğinin hatırdan çıkarılmaması, 22/(EK:3/4.9.10, EK:4/3.9.10)

5271 sayılı Ceza Muhakemesi Kanunu'nun 160/2 ve 161. maddeleri uyarınca; kolluk tarafından yapılması istenilen soruşturmaların sonuçlarının uygun zaman aralıklarıyla sorularak özellikle geçmiş yıllara ait soruşturma evrakının sürüncemede bırakılmaması, tamamlanarak gelen evrakın taratılarak UYAP'a aktarılması, evrakta herhangi bir eksiklik tespit edilmesi durumunda ise, soruşturma evrakının bütünüyle kolluğa geri gönderilmeyip, yapılan inceleme sonunda görülen eksikliklerin ilgili Cumhuriyet savcısı tarafından bizzat giderilmesi ya da evrakın ilgisi de belirtilmek suretiyle soruşturma evrakının sadece ilgili kısmının, hangi konuda eksikliklerin bulunduğu ve nasıl giderileceği hususuna ilişkin talimatın da eklenerek gönderilmesi, 22/(EK:3/4.9.10, EK:4/3.9.10)

6831 sayılı Orman Kanunu'nun 08.02.2008 tarihli Resmi Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe giren 5278 sayılı Kanun'un sırasıyla 191 ve 193. maddeleriyle değişik 77 ve 79. maddeleri uyarınca; "Orman memurları kanunda tanımlanan suçların işlenmesinin önlenmesi veya işlenen suçlarla ilgili olarak başlatılan soruşturmadaki görevleri kapsamında kolluk görevlisi sıfatını haiz olup ayrıca 5271 sayılı Ceza Muhakemesi Kanunu hükümlerine göre şüphelileri yakalama yetkisine sahip kılınmakla" daimî arama kararlarının bir örneğinin ayrıca orman idaresi şefliğine iletilmesi, 22/(EK:3/3.4.5.10, EK:4/2.3.10)

23- Genetik İncelemelere İlişkin Evrak

Genetik inceleme yaptırılan evrakın tetkikinde;

a) Cumhuriyet başsavcılığında genel bir uygulama olarak şüphelilere ve mağdura ait kan, kıl, tırnak veya vücut sıvısı örnekleri üzerinde moleküler genetik inceleme yaptırılması işlemlerinde kodlama sisteminin oluşturulmaması nedeniyle mahkemeye gönderilen müzakkerele ilgili bilgilerin açık kimlik bilgilerine yer verildiği gibi mahkemece bilirkişi olarak belirlenen kuruma da aynı bilgilerin gönderildiği ve bu kurumların düzenledikleri raporlarda da ilgililerin kimlik bilgilerinin kayıtlı olduğu,

(... sayılılar.)

b) ... sayılıda, kimliği belirsiz şüpheli tarafından posta yoluyla yapılan tehdit suçuyla ilgili, şüphelinin kimliğinin tespiti amacıyla suça konu zarf ve mektup üzerindeki biyolojik kalıntılardan DNA elde edilmesine yönelik olarak, ... Kriminal Laboratuvarına hitaben, hâkim izni alınmadan doğrudan ilgili Cumhuriyet savcısı tarafından müzakkere yazıldığı, Saptanmıştır.

* 5271 sayılı Ceza Muhakemesi Kanunu'nun 79. maddesi uyarınca; incelenecek bulgunun, bilirkişiye ilgilinin adı ve soyadı, adresi, doğum tarihi bildirilmeksizin verilmesini teminen, Ceza Muhakemesinde Beden Muayenesi, Genetik İncelemeler ve Fizik Kimliğin Tespiti Hakkında Yönetmelik'in 13. maddesi çerçevesinde; bilirkişiye gönderilen örneklerle ilgili olarak hâkimlikler, mahkemeler ve Cumhuriyet başsavcılıklarının gizliliği sağlamak ve karışıklığa yer vermemek için gerekli her türlü tedbiri almalarının bir zorunluluk olduğunun, bu amaçla güvenli ve gizli bir kayıt sistemi belirlenerek, bu kayıt sisteminde bedeninden örnek alınan kişinin adı, soyadı, adresi ve doğum tarihine karşılık gelmek üzere bir kod sistemi verilmesine ve incelenecek bulgunun bilirkişiye bu kodlarla gönderilmesine uygulamada işlerlik kazandırılması, 23/(EK:3/3.10, EK:4/2.10)

5271 sayılı Ceza Muhakemesi Kanunu'nun 79/1. maddesinde açıkça belirtildiği üzere "moleküler genetik incelemeler yapılmasına sadece hâkim tarafından karar verilebileceğinin" uygulamada muhakkak surette dikkate alınması, 23/(EK:3/3.10, EK:4/2.10)

24- Gizli Soruşturmacının Kimlik Bilgilerinin Evrak İçinde Saklandığı

... sayılılar, görevlendirilen gizli soruşturmacının kimlik bilgilerinin kapalı ve mühürlü zarfa konularak evrak içerisinde saklandığı izlenmiştir.

*** 5271 sayılı Ceza Muhakemesi Kanunu'nun 139/3. maddesi ile Ceza Muhakemesi Kanununda Öngörülen Telekomünikasyon Yoluyla Yapılan İletişimin Denetlenmesi, Gizli Soruşturmacı ve Teknik Araçlarla İzleme Tedbirlerinin Uygulanmasına İlişkin Yönetmelik'in 24/3. maddesinde düzenlenen "Soruşturmacı görevlendirilmesine ilişkin karar ve diğer belgeler ilgili Cumhuriyet başsavcılığında muhafaza edilir." hükmünün göz önüne alınarak gizli soruşturmacı bilgilerinin soruşturma evrakı dışında, ayrı bir yerde muhafaza altına alınmasına özen gösterilmesi, 24/(EK:3/3.10, EK:4/2.10)**

25- Hukukî Mahiyetteki Evrak

Bir kısım evrakta ihbar ve şikâyetin soyut ve genel nitelikte olması ve hukuki nitelik arz etmesine rağmen muktezaya bağlanmadığı,

Bu cümleden olarak;

... sayılıda, şüphelinin süt alım fişi vererek müşterilerden satın aldığı sütün bedelini ödemediği,

... sayılıda, müşteriye ait otomobilin şüpheliye haricen satılması sonrası satış bedelinin bir kısmının ödenmediği ve aracın devrinin alınmadığı,

... sayılıda, müşterinin park hâlinde bulunan aracına çarpılarak kaçıldığı,

... sayılıda, müşterinin çocuğunu kaydettirdiği İngilizce kursunun kapatıldığı ve müşterinin verdiği senetlerin kurs yetkililerince iade edilmediği,

... sayılıda, şikâyetçinin şüpheliye verdiği borç paranın şüpheli tarafından geri verilmediği,

... sayılıda, şüphelinin ev kirasını ve elektrik ücretini ödemediğinden evini terk ettiği,

... sayılıda, haricen sattığı aracının trafik kaydının şüpheli tarafından üzerine alınmadığı,

İddialarının mahiyetinden, özel hukuk çekişmesi niteliğinde bulunduğu açıkça anlaşıldığı hâlde kovuşturmaya yer olmadığı kararı yerine soruşturma işlemlerine devam edildiği görülmüş, denetim sırasında gereği için ilgililer uyarılmıştır.

*** 5271 sayılı Ceza Muhakemesi Kanunu'nun 160. maddesinde yer alan "Cumhuriyet savcısı, ihbar veya başka bir suretle bir suçun işlendiği izlenimini veren bir hâli öğrenir öğrenmez kamu davasını açmaya yer olup olmadığına karar vermek üzere hemen işin gerçeğini araştırmaya başlar. Cumhuriyet savcısı, maddi gerçeğin araştırılması**

ve adil bir yargılamanın yapılabilmesi için, emrindeki adli kolluk görevlileri marifetiyle, şüphelinin lehine ve aleyhine olan delilleri toplayarak muhafaza altına almakla ve şüphelinin haklarını korumakla yükümlüdür.” şeklindeki düzenleme karşısında, soruşturma evrakında yer alan ihbar veya şikâyet dilekçesi kapsamında, taraflar arasındaki uyuşmazlığın açıkça hukukî nitelik arz ettiği belli olması hâlinde, ceza takibine neden olmayacak bu tür taleplerin alınmasını müteakip uzun tahkik işlemlerine girişilmeden, belirlenen duruma göre evrakın muktezaya bağlanması, emek ve zaman kaybına neden olunabilecek bu kabil davranışlardan kaçınılması, 25/(EK:3/2.3.10, EK:4/1.2.10)

26- İhbar Kaydına Alınması Gereken Evrakın Soruşturmaya Kaydedilmesi

İhbar ve şikâyet konusu fiilin suç oluşturmadığının herhangi bir araştırma yapılmasını gerektirmeksizin açıkça anlaşılmasına veya ihbar ve şikâyetin soyut ve genel nitelikte olmasına rağmen, evrakın UYAP ihbar kaydı yerine soruşturma kaydına alındığı, örneğin;

... sayılıda, müşteki (M.M.)’nin 25.05.2018 tarihinde haricen sattığı ... plaka sayılı aracın devrini üzerine almayan (C.A.) isimli şahıs hakkındaki şikâyet dilekçesi,

... sayılıda, (A.A.)’nın 10.12.2017 tarihinde resmi nikah olmadan dinsel törenle evlenmek isteyen şahısların dini nikahlarını kıydığına ilişkin ihbar mektubu,

... sayılıda, 10.02.2017 tarihinde müşteki (M.M.)’nin eşinin zina ettiğine ilişkin şikâyet dilekçesi,

Üzerine soruşturma işlemlerine girişilerek ilgililere şüpheli sıfatı verildiği görülmüştür.

* 15.08.2017 tarih ve 694 sayılı Kanun Hükmünde Kararnamenin 145 inci maddesi ile (01.02.2018 tarih ve 7078 sayılı Olağanüstü Hâl Kapsamında Bazı Düzenlemeler Yapılması Hakkında Kanun Hükmünde Kararnamenin Değiştirilerek Kabul Edilmesine Dair Kanun 140. maddesi) 5271 sayılı Ceza Muhakemesi Kanunu’nun 158. maddesine beşinci fıkrasından sonra gelmek üzere eklenen altıncı fıkra “İhbar ve şikâyet konusu fiilin suç oluşturmadığının herhangi bir araştırma yapılmasını gerektirmeksizin açıkça anlaşılması veya ihbar ve şikâyetin soyut ve genel nitelikte olması durumunda soruşturma yapılmasına yer olmadığına karar verilir. Bu durumda şikâyet edilen kişiye şüpheli sıfatı verilemez. Soruşturma yapılmasına yer olmadığına dair karar, varsa ihbarda bulunana veya şikâyetçiye bildirilir ve bu karara karşı 173. maddedeki usule göre itiraz edilebilir. İtirazın kabulü hâlinde Cumhuriyet başsavcılığı soruşturma işlemlerini başlatır. Bu fıkra uyarınca yapılan işlemler ve verilen kararlar, bunlara mahsus bir sisteme kaydedilir. Bu kayıtlar, ancak Cumhuriyet savcısı, hâkim veya mahkeme tarafından görülebilir.” hükmü uyarınca, içeriği itibarıyla ceza ve ceza muhakemesi hukukunun konusuna girmeyen, diğer muhakeme hukuku alanlarının konusuna giren, hukuki uyuşmazlık teşkil eden ya da ihbar veya şikâyet içeriğinin ve konusunun belirsiz olması nedeniyle anlaşılamayan, hukuken hiçbir anlam ifade etmeyen, somut olarak yer, zaman, olay belirtmeyen soyut ve genel nitelikteki ihbar ve şikâyetler ile yapılan işlemler ve verilen kararların UYAP “İhbar Kaydı Modülü üzerinden yapılması gerektiğinin bilinmesi, masumiyet karinesi ve lekelenmeme hakkı açısından ortaya çıkan sakıncalar göz önünde tutularak ilgililere şüpheli sıfatı verilmesi uygulamasından derhâl vazgeçilmesi, 26/(EK:3/3.9.10, EK:4/2.9.10)

27- İletişimin Tespiti, Dinlenilmesi, Kayda Alınması, İzlenmesi, Sinyal Bilgilerinin Değerlendirilmesi ve Mobil Telefonların Yerlerinin Belirlenmesi ile Kişilerin Teknik Takibi

Telekomünikasyon yoluyla iletişimin tespiti, dinlenilmesi, kayda alınması, sinyal bilgilerinin değerlendirilmesi, mobil telefonların yerlerinin belirlenmesi ile gizli soruşturmacı ve kişilerin teknik araçlarla izlenmesine ilişkin koruma tedbiri talep edilen evrakın tetkikinde,

a) Cumhuriyet savcısının gecikmesinde sakınca bulunan hâllerde anılan tedbirlere hükmetmesine karşın kararın derhâl hâkimin onayına sunulmadığı,

(... sayılılar.)

b) Telekomünikasyon yoluyla iletişimin tespiti, dinlenmesi, kayda alınması ve sinyal bilgilerinin değerlendirilmesi talebini içeren müzakerelerde tedbir uygulanacak kişilerin kimliği, iletişim aracının türü, telefon numarası veya iletişim bağlantısını tespitte imkân veren kodu, tedbirin türü, kapsamı ve süresine yer verilmediği, iletişimin dinlenmesi, kayda alınması ve sinyal bilgilerinin değerlendirilmesi talebinde bulunulurken hakkında tedbir kararı verilecek hattın veya iletişim aracının sahibini ve biliniyorsa kullanıcıyı gösterir belge veya raporun eklenmediği,

(... sayılılar.)

c) Tedbir uygulaması sonucunda elde edilen ve suç oluşturmadığı için imhası gereken kaset, CD, belge, bilgi ve dokümanların kolluk tarafından imha edilerek tutanağa bağlandığı, bilahare Cumhuriyet savcısı tarafından görüldü yapıldığı,

(... sayılılar.)

ç) İsnat edilen suçların işlendiğine ilişkin somut delillere dayanan kuvvetli şüphe sebeplerinin varlığı ve başka suretle delil elde edilmesi imkânının bulunmaması durumunda telekomünikasyon yoluyla iletişimin dinlenmesi, kayda alınması, sinyal bilgilerinin değerlendirilmesi veya gizli soruşturmacı ve teknik araçlarla izleme koruma tedbirlerinin talep edilebileceği dikkate alınmadan kolluğun hiçbir bilgi ve belge eklemeyen gönderdiği istek üzerine üst yazı ile hâkimlikten talepte bulunulduğu,

Saptanmıştır.

* 21.02.2014 tarih ve 6526, 02.12.2014 tarih ve 6572, 24.11.2016 tarih ve 6763 sayılı Yasa'larla değişik 5271 sayılı Ceza Muhakemesi Kanunu'nun 135, 139 ve 140. maddeleri uyarınca, suç işlendiğine ilişkin somut delillere dayanan kuvvetli şüphe sebeplerinin varlığı ve başka suretle delil elde edilmesi imkânının bulunmaması durumunda, şüpheli veya sanığın telekomünikasyon yoluyla iletişiminin tespiti, dinlenmesi, kayda alınması ve sinyal bilgilerinin değerlendirilmesinin, şüpheli veya sanığın yakalanabilmesi için, mobil telefonun yerinin, hâkim kararıyla ve gizli soruşturmacı görevlendirmesi hariç diğer tedbirlere gecikmesinde sakınca bulunan hâllerde Cumhuriyet savcısının kararıyla müracaat edilebileceği, Cumhuriyet savcısının kararını derhâl hâkimin onayına sunması gerektiği hususundan sarf-ı nazar edilmemesi, 27/(EK:3/3.10, EK:4/2.10)

5271 sayılı Ceza Muhakemesi Kanunu'nun 135. maddesinin 4 ve 6. fıkralarında belirtildiği üzere, iletişimin tespiti, dinlenmesi, kayda alınması ve sinyal bilgilerinin değerlendirilmesine ilişkin taleplerde, suçun türü, hakkında tedbir uygulanacak kişinin

kimliği, iletişim aracının türü, telefon numarası veya iletişim bağlantısını tespiti imkân veren kodu, tedbirin türü, kapsamı ve süresinin belirtilmesinin zorunlu olduğunun, aynı maddenin 2. fıkrası gereğince iletişimin dinlenmesi, kayda alınması ve sinyal bilgilerinin değerlendirilmesi talepleri hakkında ayrıca tedbir kararı verilecek hattın veya iletişim aracının sahibini ve biliniyorsa kullanıcıyı gösterir belge veya raporun eklenmesinin hatırdan çıkarılmaması, 27/(EK:3/3.10, EK:4/2.10)

5271 sayılı Ceza Muhakemesi Kanunu'nun 137. maddesinin 3. fıkrasında belirtilen "135. maddeye göre verilen kararın uygulanması sırasında şüpheli hakkında kovuşturmaya yer olmadığına dair karar verilmesi ya da aynı maddenin birinci fıkrasına göre hâkim onayının alınamaması hâlinde, bunun uygulanmasına Cumhuriyet savcısı tarafından derhâl son verilir. Bu durumda, yapılan tespit veya dinlemeye ilişkin kayıtlar Cumhuriyet savcısının denetimi altında en geç on gün içinde yok edilerek durum bir tutanakla tespit edilir", aynı Yasa'nın 140. maddesinin 4. fıkrasında işaret edilen "Elde edilen deliller, yukarıda sayılan suçlarla soruşturma ve kovuşturma dışında kullanılamaz; ceza kovuşturması bakımından gerekli olmadığı takdirde Cumhuriyet savcısının gözetiminde derhâl yok edilir." şeklindeki amir hükümlerin tatbikatta nazara alınması, 27/(EK:3/3.10, EK:4/2.10)

Toplanabilecek deliller toplanmadan ve hakkında tedbir istenecek kişiler ve iletişim araçları hakkında yeterli bilgi ve belgeye ulaşılmadan mahkemeden karar istenmemesi, suçların soruşturmasında inisiyatifin Cumhuriyet savcısında olduğunun bilinciyle kolluktan gelen usulsüz taleplerin geri çevrilerek suiistimale ve yanlış anlamalara meydan verilmemesi, tedbir talebine ilişkin 5271 sayılı Ceza Muhakemesi Kanunu'nun 135/1, 139/1 ve 140/1. maddelerinde benzer şekilde düzenlenen "soruşturma konusu suçun işlendiği hususunda somut delillere dayanan kuvvetli şüphe sebeplerinin bulunması ve başka suretle delil elde edilmesi imkânının bulunmaması" hükümlerinin göz önünde bulundurulmasında azami ihtimam gösterilmesi, 27/(EK:3/3.10, EK:4/2.10)

28- İlgililerin Doktora Sevkleri

Bir kısım soruşturma evrakının tetkikinde, bir suçla ilişkin iz, eser, emare ve delillerin elde edilmesi ve maddî gerçeğin ortaya çıkartılması bakımından;

a) Şüphelilerin iç beden muayenesi ve vücudundan kan veya benzeri biyolojik örneklerle, saç, tükürük, tırnak gibi örneklerin alınması, moleküler genetik incelemeler ile fizik kimliğinin tespiti için kolluk tarafından resen doktora sevk edildiği,

(... sayılılar.)

b) Rızası olup olmadığına bakılmaksızın mağdurun iç beden muayenesi ve vücudundan kan veya benzeri biyolojik örneklerle, saç, tükürük, tırnak gibi örneklerin alınması, moleküler genetik incelemeler için kolluk tarafından resen doktora gönderildiği,

(... sayılılar.)

Anlaşılmıştır.

* Bundan böyle şüpheliler ile soruşturma esnasında raporlarının aldırılması gereken mağdurlar hakkında belirtilen muayene ve incelemelerin yapılması için 5271 sayılı Ceza Muhakemesi Kanunu'nun 75, 76, 78, 79 ve 81. maddeleri ile Ceza Muhakemesinde Beden Muayenesi, Genetik İncelemeler ve Fizik Kimliğin Tespiti Hakkında Yönetmelik'in 4 ve devamı maddeleri hükümlerine uyulması, aksi hâlde elde edilen delillerin hukuka aykırı olacağı unutulmaması, 28/(EK:3/3.10, EK:4/2.10)

29- İşlemsiz Evrak

Bir kısım evrakın işlemsiz olarak bekletildiği,

Bu cümleden olarak;

a) ... sayılıda, İstanbul 3. Ağır Ceza Mahkemesinin 10.06.2016 havale tarihli karar örneği ekli cevabi yazısından Bakırköy Cumhuriyet Başsavcılığına talimat yazılan 05.06.2018,

... sayılıda, İlçe Emniyet Müdürlüğünün kayıp şahıslarla ilgili araştırma tutanağı ekli 23.06.2016 tarihli cevabi yazısından, kolluk birimlerine aylık düzenli bilgi verilmesi istemli müzekkere yazılan 19.03.2018,

... sayılıda, İzmir Cumhuriyet Başsavcılığının 24.02.2016 tarihli talimat cevabından bir kısım suç açısından evrakın tefrik edildiği 21.04.2017; bu tarihten de Kocaeli Cumhuriyet Başsavcılığına istinabede bulunulan 27.02.2018,

... sayılıda, Yapı Kredi Bankası Perpa Şubesi Müdürlüğünün şirket yetkili ortakları ve temsilcilerini bildirir 20.12.2016 tarihli cevabi yazısından adı geçenlerin tanık olarak beyanlarının alınması için İstanbul Cumhuriyet Başsavcılığına istinabede bulunulan 05.02.2018,

... Turkcell İletişim Hizmetleri A.Ş.'nin 16.06.2016 tarihli cevabi yazısından Denizli Cumhuriyet Başsavcılığına talimat yazılan 04.03.2018,

... sayılı FETÖ/PDY silahlı terör örgütü üyeliği ile ilgili evrakta, BİMER ihbar evrakının soruşturma defterine kaydedilip dosyanın tevzi edildiği 02.08.2016 tarihinden şüpheli hakkında ayrıntılı araştırma yapılması için İlçe Emniyet Müdürlüğüne müzekkere yazılan 19.02.2018,

... sayılıda, ... Ceza İnfaz Kurumunun 27.06.2017 tarihli cevabi yazısından şüpheli (İ.Ç.)'nin savunmasının alındığı 14.05.2018,

... sayılıda, evrakın tevzi edildiği 10.06.2017 tarihinden Manisa E Tipi Kapalı Ceza İnfaz Kurumuna müzekkere yazılan 01.03.2018; bu yer 07.03.2018 tarihli cevabından İstanbul ve Taşova Cumhuriyet Başsavcılıklarına talimat yazılan 01.08.2018,

Tarihine kadar (...) günden (...) güne,

b) ... sayılıda, ... Jandarma Kriminal Laboratuvar Amirliğinin 20.04.2016 havale tarihli rapor ekli cevabi yazısından müştekiler adına çağrı kağıdı düzenlenen 04.03.2018 tarihine kadar; ayrıca müşteki (R.Ö.)'ye çıkarılan davetiyenin tebliğ edildiği 21.01.2018,

... sayılıda, şüpheli (R.M.)'nin yakalama kararına istinaden savunmasının alındığı 15.05.2017,

... sayılıda, İlçe Jandarma Komutanlığınca bir kısım şüphelilerin savunması alınarak, tahkikat evrakının gönderildiği 13.10.2016,

... sayılıda, ... İlçe Emniyet Müdürlüğünün 16.08.2017 tarihli cevabi yazısından şüpheli savunmalarının alınması için aynı yere müzekkere yazılan 12.03.2018 tarihine kadar; keza kolluk cevabının dosyaya eklendiği 11.04.2018,

... sayılıda, İlçe Emniyet Müdürlüğü Kom Grup Amirliğinin cevabi yazısının dosyaya havale edildiği 06.04.2018,

Tarihinden denetim nedeniyle evrakın incelendiği tarihe kadar (...) günden (...) güne,

c) ... sayılıda, uyuşturucu maddenin tamamının kriminal incelemede kullanıldığının emanet memurluğuna bildirildiği 25.07.2014 tarihinden kamu davasının açılmasının ertelenmesine dair karar verilen 20.03.2015,

... sayılıda, kriminal rapor ekli 24.07.2014 tarihli cevabi yazıdan, rapor ve eklerinin emanet memurluğuna gönderilip kamu davasının açılmasının ertelenmesine dair karar tesis edilen 30.05.2015,

... sayılıda, kriminal rapor ekli cevabi yazının dosyaya havale edildiği 15.11.2016 tarihinden nitelikli dolandırıcılık ve resmi belgede sahtecilik suçlarından kamu davası ikame edilen 19.07.2018,

... sayılıda, İstanbul Ticaret Sicil Müdürlüğü'nün 09.01.2017 havale tarihli cevabi yazısından kovuşturmayaya yer olmadığına dair karar yazılan 01.08.2018,

... sayılıda, evrakın tevzi edildiği 16.04.2018 tarihinden iddianame tanzim olunan 31.07.2018,

Tarihine kadar (...) günden (...) güne,

Sürelerle herhangi bir işleme tevessül edilmediği,

ç) Bunun yanı sıra;

... sayılılarda, (60) günden (120) güne,

... sayılılarda, (150) günden (270) güne,

... sayılılarda ise (300) günden (395) güne,

Varan sürelerle gecikmeli olarak müteakip işlemin yapılması/evrakın muktezaya bağlanması yahut henüz işlem yapılmaması suretiyle benzer şekilde hareket edildiği,

Anlaşılmıştır.

* 5271 sayılı Ceza Muhakemesi Kanunu'nun 160. maddesinin 1. fıkrası uyarınca; ihbar veya başka suretle bir suçun işlendiği izlenimini veren bir hâli öğrenen Cumhuriyet savcısının, kamu davasını açmaya yer olup olmadığına karar vermek üzere hemen işin gerçeğini araştırmaya başlaması, aynı maddenin ikinci fıkrası gereğince de maddi gerçeğin araştırılması ve adil bir yargılamanın yapılabilmesi için, emrindeki adli kolluk görevlileri marifetiyle, şüphelinin lehine ve aleyhine olan delilleri toplayarak muhafaza altına alması ve şüphelinin haklarını korumak ile aynı Kanun'un 170. maddesinin ikinci fıkrası uyarınca da soruşturma evresi sonucunda toplanan deliller, suçun işlendiği hususunda yeterli şüphe oluşturuyorsa iddianame düzenlemesi, aksi hâlde de 172. madde gereğince kovuşturmayaya

yer olmadığına karar vermesi yükümlülüğü altında olduğu gözetilerek, soruşturmaların etkin, eksiksiz bir biçimde ivedi ve özenle yürütülmesi, olabilecek en kısa sürede muktezaya bağlanması için gereken çabanın esirgenmemesi, evrakının sık sık gözden geçirilerek gerekli işlemlere tevessül edilmesi, sorumluluğu mucip olacak ihmal ve gecikmelere sebebiyet verilmemesi, 29/(EK:3/1.2.4.10, EK:4/1.3.10)

30- Kalem Denetimi

Kalem denetiminin usulünce yapılmaması nedeniyle; gerek kolluktan gerekse diğer kurumlardan gelen yazı cevaplarının dosyasına konulmadığı, yazılan müzekerelerin kalemde bekletilerek ilgili yerlere ulaştırılmasında gecikmelere neden olduğu görülmüştür.

(... sayılılar.)

* Bölge Adliye ve Adli Yargı İlk Derece Mahkemeleri ile Cumhuriyet Başsavcılıkları İdari ve Yazı İşleri Hizmetlerinin Yürütülmesine Dair Yönetmelik'in 5 ve 259. maddelerinde açıklandığı üzere, kalem hizmetlerinin titizlikle ele alınarak usulüne uygun bir şekilde UYAP üzerinden yürütülmesi, soruşturmalara ilişkin tüm veri girişinin ve bu verilerde meydana gelen değişikliklere ilişkin kayıtların zamanında, doğru ve eksiksiz bir biçimde yapılması ile bu konuda herhangi bir hak kaybına neden olunmaması, 30/(EK:3/2.3.5.9.10, EK:4/1.9.10)

31- Kalemde Tebligat

Kalemde yapılan tebligat evrakında tebligatı yapan memur ile alanın adı, soyadı ve imzasının bulunmadığı, tebligatı alan kişinin adres tespitinin yapılmadığı gözlenmiştir.

(... sayılılar.)

* 7201 sayılı Tebligat Kanunu'nun 23/1. fıkrasının 3, 5 ve 9. bentleri uyarınca, düzenlenecek evraka tebliğ yapan memurun adı ve soyadı ile tebligatı alan kişinin kimlik tespiti ve adresinin yazılmasından sonra tebliğ evrakının ilgililer tarafından imzalanması hususlarının usul ittihazi, 31/(EK:3/3.9.10, EK:4/2.9.10)

32- Kamu Davasının Açılmasının Ertelenmesine Dair Evrakın Tetkikinde

Kamu davasının açılmasının ertelenmesine ilişkin evrakın incelenmesinde;

- a) ... sayılılarda, tali karar fişi düzenlenmediği,
- b) ... sayılılarda, kararların tebliğe çıkartılmadan beklendiği,
- c) Erteleme kararının ilgili kolluk birimine gönderilmediği,

ç) ... sayılılarda, uyuşturucu veya uyarıcı madde satın almak, kabul etmek, bulundurmak ve kullanmak suçunu işlediği kabul edilen suça sürüklenen çocuklar hakkında TCK'nın 191/2 maddesinin açık hükmüne rağmen 5 yıl yerine 3 yıl süre ile kamu davasının açılmasının ertelenmesine karar verildiği,

d) ... sayılıda, uyuşturucu ve uyarıcı maddeyi satışı arz eden veya üçüncü şahıslara temin eden şüphelilerin eyleminin uyuşturucu veya uyarıcı madde satın almak, kabul etmek, bulundurmak ve kullanmak şeklinde vasıflandırılarak erteleme kararı verilebileceği,

e) ... sayılılarda suç işlemek için örgüt kurmak, yönetmek veya örgüte üye olmak suçları ile örgüt faaliyeti çerçevesinde işlenen suçlar, kamu görevlisi tarafından görevi sebebiyle veya kamu görevlisine karşı görevinden dolayı işlenen suçlar ile asker kişiler tarafından işlenen askerî suçlar ve cinsel dokunulmazlığa karşı işlenen suçlarda erteleme kararı verilemeyeceğinin unutulduğu,

İzlenmiştir.

* 5271 sayılı Ceza Muhakemesi Kanunu'nun 171/5. maddesinin “Kamu davasının açılmasının ertelenmesine ilişkin kararlar, bunlara mahsus bir sisteme kaydedilir.” şeklindeki hükmü ile Adli Sicil Yönetmeliği'nin Mahâlfî Adli Sicillere Gönderilecek Bilgiler başlıklı 6. maddesinin “Kanun'un 4. maddesinde belirtilen kararlarla ilgili olarak düzenlenecek ceza ve tali karar fişleri, özel kanunlar ve Ceza Muhakemesi Kanunu'nun 171 ve 231. maddeleri gereğince savcılıklarca verilen kamu davasının açılmasının ertelenmesine, mahkemelerce verilen kamu davasının ertelenmesine ve hükmün açıklanmasının geri bırakılmasına ilişkin kararlara dair tanzim edilecek tali karar fişleri, kararı veren merci tarafından gönderilir.” şeklindeki yasal düzenlemelere uyulması hususunda azamî özenin gösterilmesi, 32/(EK:3/3.5.9.10, EK:4/2.9.10)

5237 sayılı Türk Ceza Kanunu'nun 191/2. maddesinin 2. cümlesinde yer alan “Cumhuriyet savcısı, bu durumda şüpheliyi, erteleme süresi zarfında kendisine yüklenen yükümlülükler uygun davranmadığı veya yasakları ihlal ettiği takdirde kendisi bakımından ortaya çıkabilecek sonuçlar konusunda uyarır.” şeklindeki amir hükmü ile şüphelinin kamu davasının açılmasının ertelenmesine ilişkin karara itiraz hakkının bulunduğu ve erteleme kararının ancak şüpheliye tebliğden sonra hüküm doğuracağını belirtir Yargıtay 10. Ceza Dairesinin 05.12.2016 tarihli ve 2015/3983 esas, 2016/3962 karar ve 15.06.2017 tarihli, 2016/3455 esas, 2017/2784 sayılı kararları nazarıyla, erteleme kararlarının şüpheliye tebliğinde hassas davranılması, 32/(EK:3/3.10, EK:4/2.10)

5237 sayılı sayılı TCK'nın 191/2 maddesine 28.03.2023 tarih ve 7445 sayılı Yasa'nın 18. maddesi ile eklenen, “Ertelleme kararı kolluk birimlerine de bildirilir.” hükmüne riayet edilmesi, 32/(EK:3/3.5.9.10, EK:4/2.9.10)

5237 sayılı Türk Ceza Kanunu'nun 191/2. maddesinin “Bu suçtan dolayı başlatılan soruşturmada şüpheli hakkında 04.12.2004 tarihli ve 5271 sayılı Ceza Muhakemesi Kanunu'nun 171. maddesindeki şartlar aranmaksızın, beş yıl süreyle kamu davasının açılmasının ertelenmesine karar verilir.” şeklindeki açık hükmü ile Yargıtay 20. Ceza Dairesinin 30.05.2018 tarihli ve 2018/117 esas, 2018/2556 karar sayılı “5237 sayılı Türk Ceza Kanunu'nun 191/2. maddesinde 'bu suçtan dolayı başlatılan soruşturmada şüpheli hakkında 5271 sayılı Ceza Muhakemesi Kanunu'nun 171. maddesindeki şartlar aranmaksızın, beş yıl süreyle kamu davasının açılmasının ertelenmesine karar verilir.' hükmünün getirildiği, bu hükmün kullanmak için uyuşturucu madde bulundurma suçuna münhasır olarak düzenlendiği, somut olayda 5395 sayılı Çocuk Koruma Kanunu'nun 19. maddesinin uygulanma olanağının bulunmadığı anlaşıldığından” şeklindeki sarih içtihadının uygulamada gözden irak tutulmaması, 32/(EK:3/3.5.10, EK:4/2.10)

Kamu davasının açılmasının ertelenmesine karar verilemeyecek suçları izhar eden 5271 sayılı Ceza Muhakemesi Kanunu'nun 171/6 maddesinden sarf-ı nazar edilmemesi, suçların cezasız kalması sonucunu tevliht edebilecek hatalardan sakınılması, 32/(EK:3/2.3.10, EK:4/1.2.10)

33- Kolluğa Yazılan Bir Kısım Müzekkerelerde, Yasal Düzenlemeye Aykırı Olarak Soruşturma İşlemlerinin Yapılmasının İstenildiği

Kolluğa yazılan müzekkerelerin incelenmesinde;

a) ... sayılılarda, kolluk tarafından şüphelinin aynı olay ile ilgili daha evvel ifadesinin alındığı gözetilmeksizin tekrar ifadesinin alınması için müzekkere yazıldığı,

b) ... sayılılarda, kolluğa keşif yapması veya bilirkişi ataması hususunda talimat verildiği,

c) ... sayılılarda, kendilerine ön ödeme emri tebliği gereken şüphelilerin kolluk makamlarına yazılan müzekkere ile Cumhuriyet başsavcılığında bulundurulmalarının istenildiği,

ç) Şüpheli, mağdur, müşteki ve tanıkların çağrılmasına yönelik yapılan işlemlerin incelenmesinde;

aa) ... sayılılarda, şüpheli, mağdur, müşteki ve tanıklar adına çıkarılan çağrı kâğıtlarının ilgililere tebliğinin kolluk görevlilerine yaptırıldığı,

bb) ... sayılılarda, şüpheli, mağdur, müşteki ve tanıkların, usulüne uygun davetiye tebliği yerine, Cumhuriyet savcılığında hazır edilmeleri için kolluğa gönderilen müzekkerelerle çağrıldıkları,

Tespit edilmiştir.

* Şüphelinin aynı olayla ilgili yeniden ifadesinin alınması ihtiyacı ortaya çıktığında bu işlemin ancak Cumhuriyet savcısınca yapılabileceğini düzenleyen 5271 sayılı Ceza Muhakemesi Kanunu'nun 148/5. maddesinin uygulamada dikkate alınması, 33/(EK:3/2.3.10, EK:4/1.2.10)

5271 sayılı Ceza Muhakemesi Kanunu'nun 3. maddesinde keşfin hâkim veya mahkeme veya naip hâkim ya da istinabe olunan hâkim veya mahkeme ile gecikmesinde sakınca bulunan hâllerde Cumhuriyet savcısı tarafından yapılabileceği hususlarının düzenlendiği, aynı Yasa'nın 63/2 ve 3. maddelerinde ise bilirkişi atama yetkisinin hâkim veya mahkemeye ait olmakla birlikte soruşturma evresinde Cumhuriyet savcısı tarafından da kullanılabilmesinin kabul edildiği nazara alınarak, Cumhuriyet savcısının bu yetkilerini kolluğa devredemeyeceğinin bilinmesi, 33/(EK:3/2.3.10, EK:4/1.2.10)

5237 sayılı Türk Ceza Kanunu'nun 75. maddesinin öngördüğü yasal işlemlerin tatbikinde titiz davranılması, hürriyetin tahdidini gerektirebilecek benzeri hatalı uygulamaya son verilerek şüphelilere ön ödeme tebliğinin kanunî prosedür içinde yerine getirilmesinin zorunlu olduğunun gözden uzak tutulmaması, 33/(EK:3/3.10, EK:4/2.10)

5271 sayılı Ceza Muhakemesi Kanunu'nun 43, 71, 145 ve 233. maddeleri uyarınca, kanunda belirtilen istisnalar dışında tanık, bilirkişi, şüpheli, müşteki ve mağdurların bilinen en son adreslerine yapılacak meşruhatlı tebligat ile çağrılmaları, bu çağrının telefon, telgraf, faks, elektronik posta gibi araçlardan yararlanılmak suretiyle de yapılabileceği ancak çağrı kâğıdına bağlanan sonuçların bu durumda uygulanmayacağı gözetilerek, yasal düzenlemelere ve uluslararası sözleşmelere aykırı insan hakları ihlaline, adli kolluğun iş yükünün artmasına, kişilerin ve kolluk birimlerinin yakınmalarına neden olabilecek uygulamalardan kaçınılması, 33/(EK:3/3.10, EK:4/2.10)

34- Mağdurlar Tarafından Yapılan Giderler

Mağdurların adli tıp işlemleri nedeniyle yerleşim yeri dışında bir yere gittiği hâllerde yapmış oldukları konaklama, iaşe ve ulaşım giderlerinin karşılanması hususunda kayıtsız kalındığı gözlenmiştir.

* 7188 sayılı Kanun'un 21. maddesi ile 5271 sayılı Ceza Muhakemesi Kanunu'nun 234/4. maddesi olarak eklenen "Soruşturma veya kovuşturma evresinde, dava nakli veya adli tıp işlemleri nedeniyle yerleşim yeri dışında bir yere gitme zorunluluğu doğması hâlinde mağdurun yapmış olduğu konaklama, iaşe ve ulaşım giderleri, 10.2.1954 tarihli ve 6245 sayılı Harcırah Kanunu hükümlerine göre Adalet Bakanlığı bütçesinden karşılanır." şeklindeki düzenleme gereğince mağdurların yapmış oldukları giderlerin karşılanması hususunda gereken özenin gösterilmesi, 34/(EK:3/3.10, EK:4/2.10)

35- Noter ve Avukatlar ile En Üst Dereceli Kolluk Amirleri Hakkındaki Soruşturmalar

Noter, avukat ve en üst dereceli kolluk amirlerine ilişkin yapılan soruşturmaların tetkikinde;

a) ... sayılı, noterin görevi ile ilgili iddialara ilişkin tahkikatta, 1512 sayılı Noterlik Kanunu'nun 153 ve 154. maddelerinde belirtilen izin işlemlerinin ikmalî amacıyla evrakın soruşturma defterine kaydedilmediği,

b) ... sayılı, avukatın görevinden kaynaklanan suçlarla ilgili soruşturma evrakında, 1136 sayılı Avukatlık Kanunu'nun 58/1 ve 59. maddelerinde belirtilen işlemler yapıp izin alınması için Bakanlığa başvurulmadan soruşturma defterine kayıt işleminin yapıldığı,

c) ... sayılılarda, en üst dereceli kolluk amirleri hakkında adli görevlerine ilişkin yapılan inceleme ve tahkikatların izin prosedürüne uyulmadan başlangıçta soruşturma defterine kaydedildiği,

Anlaşılmıştır.

* Ceza İşleri Genel Müdürlüğünün 01.01.2006 tarih ve 14 sayılı Genelgesi'nde belirtildiği üzere, noterlerle ilgili tahkikatlarda evrakın derhâl soruşturma defterine kaydedilmesi, 35/(EK:3/2.3.9.10, EK:4/2.9.10)

Ceza İşleri Genel Müdürlüğünün 01.01.2006 tarih ve 13 sayılı Genelgesi ile Hâkimler ve Savcılar Kurulunun 30.04.2014 tarih ve 3 sayılı Genelgesi'nde açıklandığı veçhile, avukatlar hakkında Bakanlığın, en üst dereceli kolluk amirleri hakkında ise Hâkimler ve Savcılar Kurulunun iznine tâbi suçlarla ilgili şikâyet ve ihbara ilişkin incelemelerin muhabere kayıtları üzerinden yürütülmesi, ancak izin prosedürünün tamamlanmasından sonra evrakın soruşturma defterine kaydedilmesi, böylece soruşturma izni verilmemesi durumunda kayıtların açık kalması suretiyle karışıklıklara ve gereksiz yazışmalara sebebiyet verilmesinin önlenmesi, 35/(EK:3/2.3.9.10, EK:4/2.9.10)

36- Noterlik İş Kâğıtlarının Hâkimlik Kararı Olmadan İstenmesi

Noterlikten ilgililerin imzasını taşıyan iş kâğıtlarının asıllarının sulh ceza hâkimliğinden gerekli karar alınmadan istendiği müşahede olunmuştur.

(... sayılılar.)

* 1512 sayılı Noterlik Kanunu'nun 55. maddesinin 2. fıkrasındaki; "Noterlik evrak ve defterlerinin daire dışına çıkarılabilmesi, mahkemenin veya sorgu hâkiminin kararıyla mümkündür." hükmü ile Adalet Bakanlığı Hukuk İşleri Genel Müdürlüğü'nün 10.03.2020 tarih ve 6193/8210 sayılı yazısındaki "Cumhuriyet savcılıklarınca noterlik evrak aslının istenmesi hâlinde ise, Cumhuriyet savcılığının bulunduğu yerdeki sulh ceza hâkimliğinden talepte bulunulması, hâkimlikçe de talebin kabulüne karar verilmesi üzerine, noter tarafından evrak aslı, noterlik dairesinin yargı alanı içindeki asliye hukuk mahkemesine ibraz edilerek aslına uygunluğu mahkemece onaylandıktan sonra onaylı suretinin yerinde saklanmak üzere notere verilmesi ve yine bu mahkemece evrak aslının istemde bulunan Cumhuriyet savcılığına gönderilmesi..." şeklindeki düzenleme nazara alınarak, noterlik dairelerindeki iş kâğıtları asıllarının sulh ceza hâkimliğinden karar alınmaksızın istenemeyeceğinin bilinmesi, 36/(EK:3/3.10, EK:4/2.10)

37- Otopsi ve Olay Yeri İnceleme İşlemleri

Ölümlü olaylara ilişkin evrakın tetkikinde;

a) ... sayılılarda, otopsi işlemi ile olay yeri fotoğrafları veya görüntülerinin kaydedilmediği,

b) ... sayılılarda, çekilen otopsi ve olay yeri fotoğraflarının arkasına veya görüntü kayıtlarına ait kaset-CD'lerin üzerlerine soruşturma numarası ile ölünün adı, soyadı ve çekim tarihinin yazılmadığı,

c) Otopsi işlemlerinin incelenmesinde;

aa) ... sayılılarda, biri adli tabip veya pratisyen olmayan iki hekim tarafından,

bb) ... sayılılarda, sebebi yazılmaksızın tek doktorla,

Otopsi yapıldığı,

Belirlenmiştir.

* 5271 sayılı Ceza Muhakemesi Kanunu'nun 87/5. maddesi ile Ceza İşleri Genel Müdürlüğü'nün 20.02.2015 tarih ve Ölü Muayene ve Otopsi İşlemleri konulu 156 sayılı Genelgesi'nde izah edildiği üzere; ceset üzerinde varsa darp, cebir, mücadele, boğuşma, yara, mermi, barut izlerinin ve cesetten çıkarılan mermilerin, elbiselerin ve kişisel eşyaların, olayı aydınlatabilecek delil niteliğinde olabilecek her şeyin, muayene sırasında otopsiyi yapan hekimin istediği yerlerin, tüm iz ve delilleri belirtecek şekilde, muhtelif açılardan fotoğrafının çektilmesi, ayrıca bu usule uygun olarak fotoğraf çekildiğinin otopsi tutanağına ayrıntılı bir şekilde yazılması, çekilen fotoğrafların negatiflerinin, varsa görüntü kayıtlarının dosyada muhafaza altına alınması ve bunların üzerine soruşturma numarasının, ölünün ad ve soyadının yazılması, negatiflerin Cumhuriyet başsavcılığı tarafından tabettirilmesi ve fotoğrafların arkasına soruşturma numarasının, ölünün ad ve soyadının ve çekim tarihinin yazılmasından sonra ilgili Cumhuriyet savcısı tarafından tasdik edilmesi, müteakip işlemlerde bu hususun ihmal edilmemesi, 37/(EK:3/3.10, EK:4/2.10)

5271 sayılı Ceza Muhakemesi Kanunu'nun 87/1. maddesinde yazılı, "Otopsi, Cumhuriyet savcısının huzurunda biri adli tıp, diğeri patoloji uzmanı veya diğeri dallardan birisinin mensubu veya biri pratisyen iki hekim tarafından yapılır. Müdafî veya vekil

tarafından getirilen hekim de otopside hazır bulunabilir. Zorunluluk bulunduğu anda otopsi işlemi bir hekim tarafından da yapılabilir; bu durum otopsi raporunda açıkça belirtilir” hükmüne ve Ceza İşleri Genel Müdürlüğünün 20.02.2015 tarihli Ölü Muayene ve Otopsi İşlemleri konulu 156 sayılı Genelgesi’nde belirtilen ilkelere riayet edilmesi, 37/(EK:3/3.10, EK:4/2.10)

Otopsi işleminin bir hekim tarafından yapılabilmesinin zaruret hâlinde ve zapta da geçilmek şartıyla mümkün olabileceğinin unutulmaması, 37/(EK:3/3.10), (EK:4/2.10)

Soruşturmanın asgari gerekleri sağlanmadan formalite gereği yapılan yetersiz otopsinin birçok soruyu aydınlatmayacağı, bu nedenle etkili bir soruşturmanın gerçekleştirilemeyeceği yönündeki Avrupa İnsan Hakları Mahkemesinin Kaya/Türkiye, Tanrikulu/Türkiye ve Oğur/Türkiye kararlarının uygulamada dikkate alınması, 37/(EK:3/2.3.10, EK:4/1.2.10)

38- Soruşturma Evrakının Kaybolması ve Kolluğa Gönderilenlerin Akıbetinin Araştırılmaması

Soruşturma kaydına nazaran;

a) (Listesi ayrı bir yazı ile Cumhuriyet savcılığına tevdi olunan / ... sayılı) soruşturma evrakının, dairede bulunmaları gerekli iken derdestler arasında olmadıkları gibi, sonuçlandırıldıkları veya kolluğa gönderildikleri hususunda da bir kayıt bulunmadığı,

b) ... yılından beri tahkikat için kolluğa gönderilen bazı soruşturma evrakının akıbetlerinin uzun süreden beri araştırılmadığı,

(... sayılılar.)

Anlaşılmış, bulunmayan (...) adet soruşturma evrakının araştırılması, kaybolduğunun belirlenmesi hâlinde, sorumluları hakkında gereğinin takdir ve ifası, ayrıca tahkik için kolluğa gönderilen ve numaraları belirtilen soruşturma evrakının akıbetinin araştırılması hususlarında Cumhuriyet başsavcılığına yazı bırakılmış, tekit işlemleri de ikmal ettirilmiştir.

* 5271 sayılı Ceza Muhakemesi Kanunu’nun 160. ve izleyen maddeleri uyarınca, suç ve suçluların takipsiz kalması sonucunu doğuran ve sorumluluğu da gerektiren evrak kaybına sebebiyet verilmesinden kaçınılması, kolluğa gönderilen evrak akıbetinin de uygun zaman aralıklarıyla sorularak bir an önce sonuçlandırılması konusunda daha fazla hassasiyet gösterilmesi, 38/(EK:3/2.9.10, EK:4/1.9.10)

Bölge Adliye ve Adli Yargı İlk Derece Mahkemeleri ile Cumhuriyet Başsavcılıkları İdari ve Yazı İşleri Hizmetlerinin Yürütülmesine Dair Yönetmelik’in 5, 108 ve 259. maddelerinde açıklandığı üzere, soruşturmaların başından itibaren kalem hizmetlerinin titizlikle ele alınarak usulüne uygun bir şekilde UYAP üzerinden yürütülmesi, soruşturmalara ilişkin tüm veri girişinin ve bu verilerde meydana gelen değişikliklere ilişkin kayıtların zamanında, doğru ve eksiksiz biçimde yapılması ile bu konuda herhangi bir hak kaybına neden olunmaması, bulunmayan evrakın ihyası ve ilgilileri hakkında işlem ifası, 38/(EK:3/2.9.10, EK:4/1.9.10)

39- Soruşturma Sırasında Öğrenilen Kabahat Fiilleri ile İlgili İşlem Yapılmaması

Tahkikatı sürdürülen suçun yanında, olay zanlılarının (yetkili makamlar tarafından hukuka uygun olarak verilen emre aykırı hareket ettikleri/dilencilik yaptıkları/kumar oynadıkları/sarhoş oldukları/gürültü yaptıkları/mal veya hizmet satmak için başkalarını rahatsız

ettikleri/izinsiz olarak cadde ve sokakları işgal ederek mal satışı yaptıkları/yasaya aykırı olarak tütün mamulü tükettikleri/kimlik bildirme yükümlülüğüne uymadıkları/çevreyi kirlettikleri/izinsiz afiş astıkları/yetkili makamlardan ruhsat almaksızın kanuna göre yasak olmayan silahları taşıdıkları ya da diğer özel kanunlarda sayılan) kabahat fiillerini işledikleri ve ilgili kamu kurum ve kuruluşu tarafından idari yaptırım kararı verilmediği tespit edilmesine karşın, Kabahatler Kanunu gereğince işlem yapılmadığı görülmüştür.

(... sayılılar.)

*** 5326 sayılı Kabahatler Kanunu'nun 23. maddesine göre, Cumhuriyet savcısının kanunda açıkça hüküm bulunan hâllerde bir kabahat dolayısıyla idarî yaptırım kararı vermeye yetkili olduğunun, bir suç dolayısıyla başlatılan soruşturma kapsamında kabahat işlendiğinin öğrenilmesi hâlinde Cumhuriyet savcısının durumu ilgili kamu kurum ve kuruluşuna bildirebileceği gibi, ilgili kamu kurum ve kuruluşu tarafından idarî yaptırım kararı verilmemiş olması hâlinde kendisinin de idarî yaptırım kararı verebileceğinin uygulamada nazara alınması, 39/(EK:3/4.10, EK:4/3.10)**

40- Suç Eşyasının Evrak Arasında Muhafazası

Bir kısım soruşturma evrakında, suç eşyasının evrak arasında muhafaza edildiği, örneğin;

... sayılılarda, sahteliği iddia edilen nüfus cüzdanı/reçete/abonelik sözleşmesi asılları,

... sayılıda, olay yerinden elde edilen gözlük, kan, tırnak ve kıl örnekleri,

... sayılı evrakta, bomba yapımında kullanılan bakır teller,

... sayılıda, çalıntı olduğu iddia edilen çek aslı,

Gibi eşyanın emanete alınması gerektiğinin düşünülmediği saptanmıştır.

*** Suç Eşyası Yönetmeliği'nin 5 ve 6. maddeleri uyarınca, kıymetli evrak ya da suç konusunu teşkil eden belgelerin ve eşyaların evrak arasında bırakılmayıp, suç eşyası kapsamında yer alanların derhâl makbuz düzenlenmesi suretiyle emanet memurluğuna tevdi gereğine uyulması, böylece kaybolma ve tahrifat gibi iddiaların önüne geçilmesi, olay yerinden delil olarak elde edilen tüm belge ve bulguların koruma altına alınması, 40/(EK:3/3.10, EK:4/2.10)**

41- Şikâyet Dilekçelerinin Kayıtsız Olarak Havalesi

Şikâyet veya ihbarı içeren dilekçelerin, soruşturmaya kaydolunmadan doğrudan kolluğa havale ile tahkikatın ikmalinin talep olunduğu görülmüştür.

(... sayılılar.)

*** Bölge Adliye ve Adli Yargı İlk Derece Mahkemeleri ile Cumhuriyet Başsavcılıkları İdari ve Yazı İşleri Hizmetlerinin Yürütülmesine Dair Yönetmelik'in 108. maddesinde belirtildiği üzere, herhangi bir şekilde intikal eden suçların vakit geçirilmeksizin soruşturmaya kaydedilerek gereğine hemen tevessül edilmesi, kolluğa kayıtsız evrak gönderilmemesi, 41/(EK:3/2.3.9.10, EK:4/1.2.9.10)**

42- Şüphelilerin İfadelerinin Alınması Amacıyla Adres Araştırmasının Yapılması

Şüphelilerin ifadelerinin alınması amacıyla adres araştırmasının sadece kolluk marifetiyle yaptırıldığı, bunun genellikle yetersiz kaldığı ve soruşturmaların bazen salt bu nedenle uzadığı izlenmiştir.

(... sayılılar.)

* **Hukuk İşleri Genel Müdürlüğünün 02.06.2008 tarihli duyurusu ile Bakanlığın “adalet.gov.tr” adresindeki internet sitesinde yer alan 06.08.2008 tarihli ve “UYAP ile Adres Kayıt Sistemi (AKS) arasında entegrasyon sağlanmıştır.” başlıklı duyurusu dikkate alınarak, öncelikle UYAP AKS sistemi üzerinden, olmadığı takdirde bu kez adres kaydı muhtemel bütün özel veya resmi kurum ve kuruluşlardan (belediye, nüfus, tapulama, milli eğitim, özel idare müdürlüğü, askerlik şubesi, vergi dairesi, GSM operatörlükleri, Telekom, bankalar v.s.) adres tahkikinin düşünülmesi, 42/(EK:3/2.3.10, EK:4/1.2.10)**

43- Trafik Kazalarında Bildirim

Yaralama veya ölümlle sonuçlanan trafik kazalarına karışan araçların trafik kaydına UYAP üzerinden gerekli şerhin düşülmediği belirlenmiştir.

(... sayılılar.)

* **2918 sayılı Karayolları Trafik Kanunu'nun 85/2. maddesinin kazaya karışan aracın başkasına devir ve temlik veya üzerinde bir hak tesisinin önlenmesi amacıyla olaya el koyan Cumhuriyet başsavcılığınca aracın trafik kaydı üzerine şerh düşülmesi için talimat verilmesi gerektiğine ilişkin hükmü ile bu işlemin UYAP üzerinden yapılacağına bilinmesi, 43/(EK:3/3.9.10, EK:4/2.9.10)**

44- Tutuklu Evraka Öncelik Verilmesi

Şüphelileri tutuklu bulunan bir kısım evrakın tahkik işlemlerine öncelik verilmediği,

Bu cümleden olarak;

... sayılıda, ... tarihinde tutuklama kararından sonra tanık ...'nın bilgi ve görgüsünün tespiti için ... tarihinde çağrıldığı,

... sayılıda, şüphelinin sorgusunu müteakip mağdurun kesin raporunun alınması gerektiği hâlde ... tarihine kadar hiçbir girişimde bulunulmadığı,

Müşahede olunmuştur.

* **Soruşturmalarda tutuklu işlere öncelikle bakılarak, bir an önce delillerin toplanması ve evrakın muktezaya bağlanması hususunda gerekli hassasiyetin gösterilmesi, 44/(EK:3/2.10, EK:4/1.10)**

45- Tutuklu Evraka “TUTUKLU-İŞ” İbaresinin Yazılmaması

... sayılılarda olduğu gibi, tutuklu evrakı içeren dosya üzerine usulüne uygun olarak tutuklu iş ibaresi yazılmadığına gözlenmiştir.

* Bölge Adliye ve Adli Yargı İlk Derece Mahkemeleri ile Cumhuriyet Başsavcılıkları İdarî ve Yazı İşleri Hizmetlerinin Yürütülmesine Dair Yönetmelik'in 108. maddesi gereğince Cumhuriyet başsavcılığınca, soruşturma evresine ilişkin işlemlerin UYAP ortamında safahatının işlendiği soruşturma kaydına şüphelinin gözaltına alınma, tutuklanma, salıverilme ve tahliye tarihlerine ilişkin gerekli bilgiler girilmekle birlikte soruşturma evrakının fiziken düzenlendiği durumlarda oluşabilecek kimi sakıncaların önlenmesi bakımından şüphelinin tutuklu olması hâlinde; soruşturma evrakına ilişkin dosyanın üzerine dikkat çekici bir şekilde "TUTUKLU-İŞ" ibaresinin yazılması, 45/(EK:3/2.9.10, EK:4/1.9.10)

46- Tutuklanan Yabancı Uyruklu Şahıslar Hakkında Duyuru

Ülkemizde suç işleyen yabancı uyruklu kişilerin; yazılı olarak karşı çıkmaması şartıyla, yakalanmaları, gözaltına alınmaları tutuklanmaları, özgürlüğü bağlayıcı bir cezanın infazı için cezaevine alınmaları ve serbest bırakılmaları hâlinde istenilen bilgilerin ilgili kurumlara bildirilmediği beyan ve tespit olunmuştur.

(... sayılılar.)

* 5271 sayılı Ceza Muhakemesi Kanunu'nun 95/2 ve 107/3. maddeleri ile Uluslararası Hukuk ve Dış İlişkiler Genel Müdürlüğünün 16.11.2011 tarih ve 70/1 sayılı Genelgesi'nde açıklanan usul dairesinde, özgürlüğü kısıtlanan yabancı uyruklu kimselere ait bilgilerin, anılan Genelge'de belirtilen istisnalar da gözetilerek, yazılı olarak karşı çıkmaması hâlinde 24 saat içerisinde ilgilinin vatandaşı olduğu Devletin Konsoloslukuna yahut Dışişleri Bakanlığı Konsolosluk Genel Müdürlüğüne ve her durumda Adalet Bakanlığı Dış İlişkiler ve Avrupa Birliği Genel Müdürlüğüne iletilmesinde aksamaya meydan verilmemesi, 46/(EK:3/3.5.10, EK:4/2.10)

47- Tutuklamanın Yakınlarına Bildirilmemesi

Bazı soruşturma evrakında, mahkemece, tutuklunun bir yakınına veya belirlediği bir kişiye gecikmeksizin Cumhuriyet savcılığı aracılığıyla haber verilmesi kararlaştırıldığı hâlde, tutuklu yakınlarına bilgi verilmediği, tutuklama ya da tutuklamanın uzatılmasına ilişkin kararın şüpheliye tebliğ edilmesi ile yetinildiği beyan ve müşahede edilmiştir.

(... sayılılar.)

* 5271 sayılı Ceza Muhakemesi Kanunu'nun 107/1. maddesine uygulamada işlerlik kazandırılması, 47/(EK:3/3.5.10, EK:4/2.10)

48- Tutukluluğun İncelenmesinin Yasal Süresinde İstenmediği

... sayılılarda, şüphelilerin tutukluluk hâllerinin devamının gerekip gerekmediği hususunda 30 günlük süre geçtikten sonra ilgili mahkemeden talepte bulunulduğu gözlenmiştir.

* Soruşturmalarda tutuklu işlere öncelik verilerek kanunda öngörülen azami tutukluluk sürelerine titizlikle uyulması, tutukluluk hâlinin devam edip etmeyeceği hususunda gerekli incelemelerin de 5271 sayılı Ceza Muhakemesi Kanunu'nun 108. maddesi hükmü göz önünde bulundurulmak suretiyle kanuni süreler içinde gerçekleştirilmesinin sağlanarak mağduriyetlere yol açılmaması, 48/(EK:3/3.10, EK:4/2.10)

49- Uzlaşma hükümlerinin tatbikine dair evrakın incelenmesinde;

a) Bir kısım evrakta, soruşturmayı yürüten Cumhuriyet savcısı tarafından uzlaşma kapsamında bulunmadığı anlaşılan ... sayılıda, silahlı tehdit/neticesi sebebiyle ağırlaşmış yaralama/cinsel taciz/silahla iş ve çalışma hürriyetinin ihlali/nitelikli hırsızlık/yağma/yakarak, yakıcı veya patlayıcı madde kullanarak mala zarar verme/nitelikli dolandırıcılık/banka veya kredi kartlarının kötüye kullanılması/yaşı büyük şüpheli tarafından işlenen kamu görevlisine görevinden dolayı hakaret suçları ile ilgili evrakın uzlaştırma bürosuna göndermesine karar verilebildiği,

b) Uzlaştırma kapsamında kalan ... sayılılarda, ısrarlı takip/çocuğun kaçırılması alıkonulması/suçta sürüklenen çocuk tarafından işlenen kamu görevlisine görevinden dolayı hakaret/basit dolandırıcılık/basit hırsızlık/kullanma hırsızlığı/paydaş veya el birliği ile malik olunan mal üzerinde hırsızlık/bir hukuki ilişkiye dayanan alacağın tahsili amacıyla işlenen hırsızlık/mala zarar verme/konut dokunulmazlığını ihlal/basit yaralama/iş ve çalışma hürriyetinin ihlali/taksirle yaralama/kişilerin huzur ve sükûnunu bozma/haberleşmenin gizliliğini ihlal/özel hayatın gizliliğini ihlal/kişiler arasındaki görüşmelerin dinlenmesi ve kayda alınması suçları ile ilgili olarak yeterli şüphe oluşturacak delil bulunmasına ve makul süre de geçmesine karşın dosyanın uzlaştırma bürosuna gönderilmediği,

c) ... sayılılarda, yasal dayanağının kalmadığı gözetilmeksizin, Cumhuriyet savcısı veya kolluk tarafından uzlaşma teklifinde bulunulduğu veya ifade ve tutanaklarda bu hususa yer verildiği,

ç) ... sayılılarda, soruşturmayı yürüten Cumhuriyet savcısının uzlaşma kapsamında kaldığı anlaşılan suç ile ilgili olarak gerekli araştırma ve soruşturma işlemlerini yürütmeden, toplanması gereken delilleri toplamadan soruşturma evrakını uzlaştırma bürosuna gönderme kararı verdiği,

d) ... sayılılarda, uzlaştırma kapsamında olmadığı veya suçun sübutuna etki edeceği mutlak sayılan deliller toplanmadığı anlaşılan dosyanın soruşturma savcısına iadesi yerine uzlaştırmacı görevlendirildiği,

e) ... sayılılarda, müşteki ve müşteki/şüpheliler hakkında ... tarihli uzlaştırma raporuna göre uzlaşma sağlanamadığının anlaşılmasına karşın ... tarihinde yeniden uzlaştırmacı atanarak uzlaşma teklifi yoluna gidilebildiği,

f) ... sayılılarda, uzlaştırma kapsamına giren bir suçun, bu kapsama girmeyen bir başka suçla birlikte işlenmiş olduğu ve kapsama girmeyen suç hakkında ek kovuşturmaya yer olmadığı kararının verildiği hâllerde evrakın, bu karara karşı yasal olarak öngörülen 15 günlük itiraz süresi ve olası bir itirazın sonucu beklenmeksizin uzlaştırma bürosuna gönderildiği gibi uzlaştırma bürosunca da gerekli hassasiyet gösterilmeksizin doğrudan uzlaştırmacı görevlendirildiği,

g) ... sayılı bir kısım evrakta, uzlaştırmacı raporlarının incelenmesinde kanuni temsilcileri yerine, suçta sürüklenen çocuklara/korunmaya muhtaç çocuklara/kısıtlılara uzlaşma teklif edildiği, buna karşın bazı evrakta ise, reşit olan şüpheliye uzlaşma önerisinde bulunulmadığı, anne ve babası ile birlikte müracaatının istendiği,

h) ... sayılılarda, uzlaşmada edimin yerine getirilmesinin ileri bir tarihe bırakılmasına veya takside bağlanmasına karşın, şüpheli hakkında kamu davasının açılmasının ertelenmesi kararı verilmeden taksit süresinin dolmasının beklendiği,

ı) ... sayılılarda, uzlaşma raporlarının Cumhuriyet savcısı tarafından onaylandığına dair imza ve/veya mührün yer almadığı,

i) ... sayılılarda, uzlaştırma evrakının uzlaştırmacıya teslim edilmesinden itibaren otuz günden, uzlaştırmacıların ek süre taleplerinin üzerinden ise ayrı ayrı iki defa yirmi günden fazla süre geçmesine karşın uzlaştırma işlemlerinin sonuçlandırılmadığı veya sonuçlandırıldığına dair raporun dosyada bulunmadığı hâlde ilgililerin uyarılmadığı,

Tespit edilmiştir.

*** 5271 sayılı Ceza Muhakemesi Kanunu'nun 253/1, a, b, c, 2, 3 madde ve bentleri çerçevesinde, soruşturmaya konu suçun uzlaştırma kapsamında kalıp kalmadığının belirlenmesinde gerekli hassasiyetin gösterilmesi, 49/(EK:3/3.10, EK:4/2.10)**

5271 sayılı Ceza Muhakemesi Kanunu'nun 253/4. ve Ceza Muhakemesinde Uzlaştırma Yönetmeliği'nin 10/2. maddeleri uyarınca, soruşturma konusu suçun uzlaşmaya tâbi olması ve kamu davası açılması için yeterli şüphenin bulunması hâlinde, dosyanın gönderme kararı ekinde uzlaştırma bürosuna gönderilmesi gerektiği ve uzlaşma teklifinin ancak anılan büro tarafından yapılabileceği hususlarının göz önünde tutulması, 49/(EK:3/3.10, EK:4/2.10)

Ceza Muhakemesinde Uzlaştırma Yönetmeliği'nin 11. maddesi uyarınca, şüpheli hakkında kamu davası açılması için yeterli şüphenin tespitine yönelik, suçun sübutuna etki edeceği mutlak sayılan deliller toplanmadan dosyanın uzlaştırma bürosuna gönderildiğinin anlaşılması hâlinde uzlaştırmacı görevlendirilmeyip evrakın Soruşturma Bürosuna iadesi gerektiğinin unutulmaması, 49/(EK:3/2.3.10, EK:4/1.2.10)

5271 sayılı Ceza Muhakemesi Kanunu'nun 253/18. ve Ceza Muhakemesinde Uzlaştırma Yönetmeliği'nin 21/1. maddeleri gereğince; uzlaştırmanın sonuçsuz kalması hâlinde tekrar uzlaştırma yoluna gidilemeyeceğine dair hükümlere riayet edilmesi, 49/(EK:3/2.3.10, EK:4/1.2.10)

Ceza Muhakemesinde Uzlaştırma Yönetmeliği'nin 10/3. maddesi uyarınca uzlaştırma kapsamına giren bir suçun, bu kapsama girmeyen bir başka suçla birlikte işlenmiş olduğu ve kapsama girmeyen suç hakkında ek kovuşturmaya yer olmadığı kararının verildiği hâllerde, kovuşturmaya yer olmadığına dair kararın aynı Yasa'nın 173. maddesinde belirtilen usuller dairesinde; bu karara karşı itiraz süresinin geçmesi veya itirazın reddedilmesi üzerine kesinleşeceği ve bu şekilde geçerlik kazandıktan sonra uzlaştırma kapsamında kalan suç ile ilgili evrakın uzlaştırma bürosuna gönderilmesi gerektiğinin unutulmaması, 49/(EK:3/2.3.10, EK:4/1.2.10)

5271 sayılı Ceza Muhakemesi Kanunu'nun 253/4. ve Ceza Muhakemesinde Uzlaştırma Yönetmeliği'nin 29/1. maddeleri uyarınca suça sürüklenen çocuğun, mağdur veya suçtan zarar görenin teklif tarihinde reşit olmaması hâlinde, uzlaşma teklifinin yasal temsilcilerine yapılması gerektiği yönündeki düzenlemeye uyulması, 49/(EK:3/3.10, EK:4/2.10)

5271 sayılı Ceza Muhakemesi Kanunu'nun 253/19. ve Ceza Muhakemesinde Uzlaştırma Yönetmeliği'nin 20/1, 2, 3, 4, 5. maddeleri uyarınca; edimin yerine getirilmesinin ileri tarihe bırakılması, takside bağlanması veya süreklilik arz etmesi hâlinde, aynı Yasa'nın 171. maddedeki şartlar aranmaksızın, şüpheli hakkında kamu davasının açılmasının ertelenmesi kararı verileceği, erteleme süresince zamanaşımı süresinin işlemeyeceği, kamu davasının açılmasının ertelenmesi kararından sonra,

uzlaşmanın gereklerinin yerine getirilmemesi hâlinde, 171. maddenin 4. fıkrasındaki şart aranmaksızın, kamu davasının açılacağı, uzlaşmanın sağlanması hâlinde, soruşturma konusu suç nedeniyle tazminat davası açılmayacağı; açılmış olan davadan feragat edilmiş sayılacağı, şüphelinin, edimini yerine getirmemesi hâlinde uzlaşma raporu veya belgesinin, İcra ve İflas Kanunu'nun 38. maddesinde yazılı ilâm mahiyetini haiz belgelerden sayılacağına ilişkin hükmün uygulanmasına özen gösterilmesi gerektiğinin anımsanması, 49/(EK:3/3.10, EK:4/2.10)

5271 sayılı Ceza Muhakemesi Kanunu'nun 253/17. ve Ceza Muhakemesinde Uzlaştırma Yönetmeliği'nin 18/4. maddeleri uyarınca “Cumhuriyet savcısı, uzlaşmanın, tarafların özgür iradelerine dayandığını ve edimin hukuka ve ahlaka uygun olduğunu belirlerse raporu veya belgeyi mühür ve imza altına alarak soruşturma dosyasında muhafaza eder.” şeklindeki amir hükümlerin uygulanmasında titiz davranılması, 49/(EK:3/3.10, EK:4/2.10)

5271 sayılı Ceza Muhakemesi Kanunu'nun 253/12. ve Ceza Muhakemesinde Uzlaştırma Yönetmeliği'nin 17/1. maddeleri uyarınca uzlaştırmacı tarafından dosya içindeki belgelerin birer örneği kendisine verildikten itibaren en geç otuz gün, ek süre talebinden itibaren ise ikinci kez alınan ek süre talebinden itibaren 20 gün içerisinde uzlaştırma işlemlerinin sonuçlandırılmasına özen gösterilmesi, 49/(EK:3/2.3.10, EK:4/1.2.10)

Bu doğrultuda; uzlaşmanın esas ve usullerini düzenleyen 5271 sayılı Ceza Muhakemesi Kanunu'nun 253. maddesi ile Ceza Muhakemesinde Uzlaştırma Yönetmeliği hükümlerinin uygulanmasında hassasiyet gösterilerek ilgililerin yeniden gelip gitmelerinin önlenmesi ve soruşturmaların uzamasına neden olabilecek benzeri davranışlardan kaçınılması, 49/(EK: 3/2.3.10, EK:4/1.2.10)

50- Yargıda Hedef Süre

Hedef sürelerin tatbiki ile ilgili bazı hususlarda emredici usul kurallarına aykırı davranıldığı, bu cümleden olarak;

a) ... sayılı dosyalarda, ... suçlarına ilişkin () aylık/yıllık hedef süre ... tarihinde dolmasına karşın hâlen sonuçlandırılmadığı,

b) ... sayılı dosyalarda, soruşturma türü için öngörülen hedef süreler aşılmasına rağmen, gecikmeye ilişkin nedenlerin UYAP sistemine girilmediği,

c) ... sayılı dosyalarda, ilgilinin bizzat sözlü veya yazılı müracaatı bulunmasına rağmen hedef süreyi içeren belgenin verilmediği ya da elden verilmesi yerine tebliğ yoluna gidildiği,

ç) ... Cumhuriyet Başsavcılığı tarafından her yıl Ocak ayı sonu itibarıyla hedef sürelerin gerçekleşmesinde yaşanan gecikmelerin sebepleri ve çözüm önerilerine ilişkin hazırlanması gereken raporların düzenlenerek ilgili mercilere gönderilmediği veya gecikmeli olarak gönderildiği,

Tespit edilmiştir.

* 2802 sayılı Hâkimler ve Savcılar Kanunu'nun 28/2-7. fıkraları ile 23.06.2017 tarih ve 30105 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan Soruşturma, Kovuşturma veya Yargılama Hedef Sürelerinin Belirlenmesi ve Uygulanmasına İlişkin Yönetmelik hükümleri, Kanun Yolu Değerlendirme Formlarının Düzenlenmesine İlişkin Yönetmelik ve Adalet Bakanlığı Strateji Geliştirme Başkanlığının 04.09.2018 tarihli görüşü çerçevesinde, soruşturma evresi

için belirlenen ve ilgililer için yasal hak doğurmayan, yargısal süreçleri iyileştirmeyi amaçlayan hedef süreler riayet edilmesi, sorumluluğu mucip olacak ihmal ve gecikmelere sebebiyet verilmemesi, 50/(EK:3/1.2.3.10, EK:4/1.2.10)

Soruşturma, Kovuşturma veya Yargılama Hedef Sürelerinin Belirlenmesi ve Uygulanmasına İlişkin Yönetmelik'in 8/1. maddesi uyarınca, hedef süreler uyulamaması hâlinde gecikme nedenlerinin UYAP sistemine işlenmesi, 50/(EK:3/3.9.10, EK:4/2.9.10)

Soruşturma, Kovuşturma veya Yargılama Hedef Sürelerinin Belirlenmesi ve Uygulanmasına İlişkin Yönetmelik'in 7/1. maddesinde yer alan "Cumhuriyet başsavcılıklarında kayıt numarası alan soruşturma dosyalarında, ilgilinin bizzat sözlü veya yazılı müracaatı hâlinde hedef süreyi içeren belge soruşturma bürosunca verilir. Bu belge ayrıca tebliğ edilmez." hükmünün uygulamada nazara alınması, 50/(EK:3/3.9.10, EK:4/2.9.10)

Soruşturma, Kovuşturma veya Yargılama Hedef Sürelerinin Belirlenmesi ve Uygulanmasına İlişkin Yönetmelik'in 8/3. fıkrasında ayrıntılarına yer verilen raporun hazırlanıp Hâkimler ve Savcılar Kurulu ile Adalet Bakanlığı Strateji Geliştirme Başkanlığına gönderilmesinde hassasiyet gösterilmesi, 50/(EK:3/1.2.3.5.10, EK:4/1.2.10)

51- Zorla Getirme Kararları

Kolluğa gönderilen zorla getirme kararlarında, ilgilinin açıkça kim olduğu/gerektiğinde eşkâli/ısınat olunan suç/zorla getirilmesi nedenlerinin yazılmadığı anlaşılmıştır.

(... sayılılar.)

* 5271 sayılı Ceza Muhakemesi Kanunu'nun 146. maddesi ile Ceza İşleri Genel Müdürlüğünün 20.02.2015 tarih ve 162 sayılı Genelgesi'nde belirtildiği gibi zorla getirme kararlarında, çağrıya rağmen gelmeyen tanık, bilirkişi, mağdur ve şikâyetçi ile şüphelinin açıkça kimliğinin yanında kendisiyle ilgili suçun, zorla getirilmesi nedenleri ve gerektiğinde eşkâlinin yazılması hususuna riayet edilmesi, 51/(EK:3/3.10, EK:4/2.10)

52- Zorunlu Müdafî ve Vekil Bulundurulmadan İfade Alma

Bir kısım evrakta;

a) ... sayılılarda soruşturma maddelerinde öngörülen ceza miktarı gereğince yahut yaşı küçük/sağır veya dilsiz/meramını ifade edemeyecek derecede malûl olan şüphelilere zorunlu müdafî,

b) ... sayılılarda yaşı küçük/sağır veya dilsiz/meramını ifade edemeyecek derecede malûl olan mağdur ve şikâyetçilere zorunlu vekil,

Görevlendirilmeden ifadelerin alındığı görülmüştür.

* Şüphelilerle ilgili olarak 5271 sayılı Ceza Muhakemesi Kanunu'nun 147, 149 ve 150. maddeleri uyarınca müdafî bulunmayan şüpheli veya sanık; çocuk, kendisini savunamayacak derecede malul veya sağır ve dilsiz ise veya şüpheli hakkında alt sınırı beş yıldan fazla hapis cezasını gerektiren suçlardan dolayı soruşturma yapılması hâlinde istemi aranmaksızın bir müdafî görevlendirilmesi için istem aranmayacağı,

Müşteki ve mağdurlara ilişkin aynı Yasa'nın 234/2, 239/2. maddeleri gereğince, mağdur veya suçtan zarar görenin çocuk, sağır ve dilsiz veya kendisini savunamayacak derecede akıl hastası olması hâlinde avukat görevlendirilmesinin talebe bağlı olmadığı,

Yönündeki yasal düzenlemelere riayet edilerek bu konuda herhangi bir yakınma ve hak kaybına sebebiyet verilmemesi, 52/(EK:3/3.10, EK:4/2.10)

53- 4483 sayılı Memurlar ve Diğer Kamu Görevlilerinin Yargılanması Hakkındaki Yasa Hükümlerinin Uygulanması

4483 sayılı Memurlar ve Diğer Kamu Görevlilerinin Yargılanması Hakkındaki Yasa hükümlerinin uygulanmasına ilişkin incelemede;

a) ... sayılılarda, 3628 sayılı Mal Bildiriminde Bulunulması, Rüşvet ve Yolsuzluklarla Mücadele Kanunu'nun 17/1. maddesi hükümleri gereği doğrudan soruşturma konusu yapılabilecek zimmet/rüşvet/irtikâp/görev sırasında veya görevinden dolayı kaçakçılık/resmî ihâle ve alım ve satımlara fesat karıştırma/Devlet sırlarının açıklanması veya açıklanmasına sebebiyet verme, 4389 sayılı Bankalar Kanunu'nda yazılı suçlar, 5607 sayılı Kaçakçılık Kanunu kapsamındaki suçlar, Atatürk aleyhine işlenen suçlar, seçim suçları, işkence ve eziyet suçları, Cumhuriyet savcılarının adli işlemlerle ilgili yazılı veya sözlü talep ve emirlerini yerine getirmeme kapsamında adli görevi kötüye kullanma suçu, kamu görevlisinin suçu bildirmeme,

... sayılılarda, emniyet amirine atılı tehdit ve hakaret; tapu memurunun görevi sırasında işlediği yaralama,

Suçlarından soruşturma izni istendiği,

b) ... sayılıda, aracı ile seyir hâlinde olan müştekinin yol üzerinde uygulama görevi yapan polis memurlarınca durdurularak yapılan kontrollerde aracının camlarında film ve bagajda ses sistemi bulunduğundan dolayı 277,00 TL ceza yazdıkları ve aracı otoparka çektikleri konuyla ilgili müştekinin keyfi ceza yazan polis memurlarından şikâyetçi olduğunu belirtmesi üzerine başlatılan soruşturmanın, Yargıtay 12. Ceza Dairesinin 11.04.2017 tarih, 2015/16299 esas ve 2017/3032 karar sayılı ilâmında da belirtildiği üzere 4483 sayılı Yasa hükümlerine tabi olduğu ve bu bağlamda soruşturma izni alınarak evrakın izin sonucuna göre muktezaya bağlanması gerektiği göz önüne alınmaksızın genel hükümler uyarınca yürütülmeye devam edilerek şüpheli ifadesinin alınabilmesi için uğraşıldığı/şüpheli ifadesi de alınarak delil ikamesine devam edildiği,

c) Kamu görevlilerine ilişkin ... sayılı evrakta, soruşturma izni verilmesi için ilgili makama müzekkere yazılarak sonucunun beklendiği, 4483 sayılı Yasa'nın 7. maddesindeki süreler geçtiği hâlde, akıbetinin araştırılmadığı,

Müşahede edilmiştir.

* 4483 sayılı Memurlar ve Diğer Kamu Görevlilerinin Yargılanması Hakkında Kanun'un 1. maddesi gereğince, memurlar ile diğer kamu görevlilerinin görevleriyle alakalı olmaksızın görevleri sırasında işledikleri suçların Cumhuriyet savcısı tarafından resen soruşturulacağına hatırdan çıkarılmaması, 53/(EK:3/2.3.10, EK:4/1.2.10)

Memurlar ve diğer kamu görevlilerinin (özel yasalarda belirtilen istisnalar haricinde) görevleri sebebiyle işledikleri suçlar açısından 4483 sayılı Memurlar ve Diğer Kamu Görevlilerinin Yargılanması Hakkında Kanun'un 3 ve devamı maddeleri uyarınca işlem tesis edilmesinin dikkatten kaçırılmaması, 53/(EK:3/2.3.10, EK:4/1.2.10)

4483 sayılı Memurlar ve Diğer Kamu Görevlilerinin Yargılanması Hakkında Kanun'un 7. maddesi gereğince, yetkili merciin soruşturma izni verilmesi ya da verilmemesi yönündeki kararını inceleme süresi dâhil 30 gün içinde vermesi gerektiği ve bu sürenin zorunlu hâllerde 15 günü geçmemek üzere bir defa uzatılabileceği dikkate

alınarak, belirtilen sürelerin aşılması durumunda evrakın akıbetinin araştırılması gerektiğinin unutulmaması, 53/(EK:3/2.3.10, EK:4/1.2.10)

54- Kolluk Görevlileri Hakkında Başlatılan Soruşturmanın Bildirimi

... sayılılarda, Jandarma Genel Komutanlığı ve Emniyet Genel Müdürlüğü personeli olan kolluk görevlileri tarafından işlendiği iddia olunan suçlarla ilgili soruşturmaların 6713 sayılı Kolluk Gözetim Komisyonu Kurulması Hakkında Kanun gereği ilgili mercilere bildirilmediği gözlemlenmiştir.

* 20.05.2016 günlü Resmi Gazete’de yayımlanarak yürürlüğe giren 6713 sayılı Kolluk Gözetim Komisyonu Kurulması Hakkındaki Kanun’un 8/3. maddesinde yer alan “Cumhuriyet savcıları, kolluk görevlileri hakkında görevlerinden doğan veya görevleri sırasında işledikleri suçlar ile kişisel suçları sebebiyle soruşturma başlatmaları hâlinde, durumu, personelin ilgisine göre, Bakanlığa, valiliğe veya kaymakamlığa en geç yedi iş günü içinde bildirir...” şeklindeki hükmün gözden uzak tutulmaması, 54/(EK:3/2.10, EK:4/2.10)

55- Adli Görüşme Odaları ve Çocuk İzlem Merkezlerinin Kullanılmadığı

Çocuk veya mağdurların beyanlarının alınmasına yönelik işlemlerin incelenmesinde;

a) Çocuk veya mağdurun, şüpheli ile yüz yüze gelmemesi ya da ifade veya beyanının özel ortamda alınması gerekmesine karşın adli görüşme odalarının kullanılmadığı,

b) 5237 sayılı Türk Ceza Kanunu’nun 102 ve 103. maddelerinin ikinci fıkrasına ilişkin soruşturmalarda, mağdur beyanının Cumhuriyet savcısının nezaretinde ÇİM ve benzeri özel merkezlerde alınmadığı,

c) AGO veya ÇİM’de beyanına başvuru alan çocuk veya mağdurlara, kovuşturma aşamasında yeniden beyanının alınmasına sebebiyet verecek şekilde şüphelinin lehine ve aleyhine olan tüm hususlar ile maddi hakikatin ortaya çıkarılmasına yönelik tüm soruların yöneltildiği,

ç) Özellikle ilk defa suç işleyen çocuklar başta olmak üzere suça sürüklenen çocuklar ile işlenen suçun niteliği itibarıyla taraflarla yüz yüze gelmemesi veya özel ortamda dinlenilmesi gerektiği değerlendirilen tanık çocukların beyanlarının adli görüşme odalarında alınması yönünde yeterince hassasiyet gösterilmediği gibi 5271 sayılı Ceza Muhakemesi Kanunu’nun 236. maddesinin üçüncü fıkrası uyarınca, mağdur çocuklar ile maruz kaldığı suç nedeniyle psikolojisi bozulan ve uzman desteğine ihtiyaç duyan diğer mağdur beyanlarının da adli görüşme odalarında alınabileceğinin gözden kaçırıldığı,

d) Adli görüşme odalarının randevularının arada yeterli süre bırakılarak talep edilmediği, taraf beyanları ve raporlar gibi ilgili evrakın UYAP üzerinden gönderilmediği ayrıca çocuk veya mağdurlar için çıkarılacak davetiyelerde yasal meşruhata yer verilmediği gibi müdafii ve vekillerin adli görüşme gün ve saatinde gözlem odası veya duruşma salonunda hazır bulunmasının sağlanmadığı,

e) AGO’da dinlenilmek üzere hazır edilen çocukların bekletilerek, beyanlarının belirlenen saatten sonra alındığı,

f) Adli görüşmenin gerçekleştirilmesi sırasında görüşme yapılan kişiye uzman yerine

bizzat Cumhuriyet savcısı veya avukat tarafından soru yöneltildiği,

g) Uzman tarafından hazırlanan adli görüşme raporunda çocuk hakkında alınabilecek koruyucu ve destekleyici tedbirlerin önerilmemesine karşın bu hususun tamamlanmadığı,

h) Adli görüşme odalarının işleyişi ve etkin şekilde kullanılmasının sağlanması amacıyla değerlendirme toplantısı yapılmadığı veya yapılan toplantılara ilgili hâkimlerin davet edilmedikleri,

Belirlenmiştir.

*** 5271 sayılı Ceza Muhakemesi Kanunu'nun 236. maddesi ile Adalet Bakanlığı Adli Destek ve Mağdur Hizmetleri Dairesi Başkanlığının 01/04/2021 tarih ve 176 sayılı Adli Görüşme Odaları konulu Genelgesi uyarınca;**

5271 sayılı Ceza Muhakemesi Kanunu'nun 236. maddesinin dördüncü fıkrası uyarınca çocuk veya mağdurun, şüpheli veya sanık ile yüz yüze gelmemesi ya da ifade veya beyanının özel ortamda alınması gerektiği değerlendirilen durumlarda mutlaka adli görüşme odasının kullanılması, adli görüşme odasının sadece çocuk ifadelerinde değil, şüpheli veya sanık ile yüz yüze gelmemesi ya da beyanının özel ortamda alınması gerektiği değerlendirilen diğer suç mağdurlarının beyanlarının alınmasında da kullanılması, 5237 sayılı Türk Ceza Kanunu'nun 102 ve 103. maddelerinin birinci fıkralarına ilişkin soruşturma ve kovuşturmalarda fail ve mağdurun yüz yüze gelmemesi ya da mağdurun beyanının özel ortamda alınması gerektiği değerlendirilen durumlarda mağdur beyanının mutlaka adli görüşme odasında alınmasında titizlik gösterilmesi, 55/(EK:3/2.3.10, EK:4/1.2.10)

5237 sayılı Türk Ceza Kanunu'nun 102 ve 103. maddelerinin ikinci fıkralarına ilişkin soruşturmalarda mağdur beyanının muhakkak surette Cumhuriyet savcısının nezaretinde bunun için oluşturulmuş ÇİM ve benzeri özel merkezlerde alınması, 55/(EK:3/2.3.10, EK:4/1.2.10)

Soruşturma aşamasında AGO veya ÇİM'de beyanına başvuru alan çocuk veya mağdurlara, şüphelinin lehine ve aleyhine sorulması gereken hususlar ile maddi hakikatin ortaya çıkarılmasına yönelik tüm soruların yöneltilmesi, böylece zorunluluk arz eden durumlar dışında bu mağdurların soruşturma aşamasında beyanlarının yeniden alınmasının önüne geçilmesi, 55/(EK:3/2.3.10, EK:4/1.2.10)

AGO'nun sadece mağdur çocuklar ile cinsel suç mağdurlarının beyanlarının alınması işlemlerine özgülenmediği hatırlanarak; özellikle ilk defa suç işleyen çocuklar başta olmak üzere suça sürüklenen çocukların soruşturma aşamasındaki ifadelerinin alınmasında mümkün olduğu kadar AGO'nun kullanılması, işlenen suçun niteliği itibarıyla taraflarla yüz yüze gelmemesi veya özel ortamda dinlenilmesi gerektiği değerlendirilen tanık çocuk beyanlarının, çocuğun üstün yararı ilkesi gereğince AGO'da alınması yönünde hassasiyet gösterilmesi, 5271 sayılı Ceza Muhakemesi Kanunu'nun 236. maddesinin üçüncü fıkrası uyarınca, mağdur çocuklar ile maruz kaldığı suç nedeniyle psikolojisi bozulan ve uzman desteğine ihtiyaç duyan diğer mağdur beyanlarının da AGO'da alınabileceğinin bilinmesi, 55/(EK:3/2.3.10, EK:4/1.2.10)

Uzman tarafından nitelikli bir görüşme yapılabilmesi, gerekli bilgilerin edinilmesi ve görüşme sürecine ilişkin hazırlıkların tamamlanabilmesi için adli görüşme odası randevularının UYAP sistemi üzerinden mümkün olduğu kadar önceden talep edilmesi, adli görüşme odasından randevu alınması işlemleri sırasında; uzmanın adli görüşmeye hazırlanması ve görüşmede dikkate alınması gereken hususlarla ilgili bilgi sahibi olması amacıyla taraf beyanları ve raporlar başta olmak üzere ilgili tüm evrakın UYAP üzerinden gönderilmesi, ifade ve beyanının adli görüşme odasında alınmasına karar verilen çocuk

veya mağdurlar için çıkartılacak davetiyelere, ifade veya beyanın alınacağı saat öncesinde adli görüşme odasında hazır olunması gerektiği hususunda meşruhat verilmesi, AGO'da ifade ve beyan alma süreçlerine katılması beklenen müdafii ve vekillerinin adli görüşme gün ve saatinde gözlem odası veya duruşma salonunda hazır bulunmasının sağlanması, 55/(EK:3/2.3.10, EK:4/1.2.10)

AGO'da dinlenilmek üzere uzman tarafından hazırlanan çocukların mutlaka belirlenen saatte beyanlarının alınması, çocukların uzun süre bekletilerek ikincil örselenmelerine mahâl verilmemesi, 55/(EK:3/2.3.10, EK:4/1.2.10)

Adli görüşmenin gerçekleştirilmesi sırasında görüşme yapılan kişiye Cumhuriyet savcısı veya avukat tarafından sorulması istenen soruların çocuk veya mağdurun yaşı, gelişimi ve bireysel özellikleri dikkate alınarak bizzat uzman tarafından yöneltilmesi, 55/(EK:3/2.3.10, EK:4/1.2.10)

Adli görüşme sonrasında uzman tarafından hazırlanan adli görüşme raporunda çocuk hakkında alınabilecek koruyucu ve destekleyici tedbirlerin önerilmesi, 55/(EK:3/2.3.10, EK:4/1.2.10)

Adli görüşme odalarının işleyişi ve etkin şekilde kullanılmasının sağlanması amacıyla yılda bir kez Cumhuriyet başsavcısı, adalet komisyonu başkanı ve ilgili Cumhuriyet savcılarının katılımıyla değerlendirme toplantısı yapılması, bu toplantıya adli görüşme odasını kullanması öngörülen hâkimlerin de davet edilmesi, 55/(EK:3/2.3.10, EK:4/1.2.10)

Hususlarının gözden uzak tutulmaması,

56- Aklama ve Terörizmin Finansmanı Suçlarına Dair Soruşturmalarda Yapılması Gereken İşlemler

A) Aklama ve öncül suçlara ait soruşturma dosyalarının tetkikinde;

a) Soruşturma işlemlerinin bizzat Cumhuriyet başsavcıları, başsavcivekilleri veya görevlendirecekleri uzmanlaşmış Cumhuriyet savcıları tarafından yürütülmediği,

(... sayılılar)

b) Gizli soruşturmacı tayini için söz konusu suçların örgüt faaliyeti çerçevesinde işlenip işlenmediği hususunda araştırma yaptırıldığı,

(... sayılılar)

c) Aklama veya terörizmin finansmanı suçlarının, bir özel hukuk tüzel kişinin yararına olmak üzere tüzel kişinin organı, temsilcisi veya tüzel kişi adına görev üstlenen bir şahıs tarafından işlenmesi durumunda, 5326 sayılı Kanun'un 43/A maddesi uyarınca soruşturmanın tamamlanması beklenilmeksizin ilgili tüzel kişiye idari para cezası uygulaması hususunda herhangi bir girişimde bulunulmadığı,

(... sayılılar)

ç) Etkin soruşturma yapılması amacıyla orantılı koruma tedbirlerine başvurulmasının düşünülmediği,

(...sayılılar)

d) İspat aracı olarak yararlı görülen veya eşya ya da kazanç müsaderesinin konusunu oluşturan mal varlığı değerlerinin muhafaza altına alınması gerektiği hususuna riayet edilmediği veyahut 5271 sayılı Kanun'un 123. maddesinin üçüncü fıkrası uyarınca, muhafaza altına alınan veya elkonulan eşya ya da mal varlığı değerlerinin kıymetinin tespit edilmediği yahut kıymet bilgilerinin UYAP'ta ilgili alanlara işlenmediği,

(... sayılılar)

e) Mal varlığı değerlerine el konulma tedbirinin uygulanmasında yeterli titizliğin gösterilmediği, bu bağlamda;

aa) Suçun işlendiğine ve bu suçtan delil elde edildiğine dair somut delillere dayanan kuvvetli şüphe sebebi bulunan mal varlığı değerlerine 5271 sayılı Kanun'un 128. maddesindeki usule göre el konulmadığı,

(... sayılılar)

bb) Gecikmesinde sakınca bulunan hâllerde Cumhuriyet Savcısı tarafından da elkoyma kararı verilebileceğinin değerlendirilmediği,

(... sayılılar)

cc) Gecikmesinde sakınca bulunan hâllerde bu suçların işlendiğine ve bu suçlardan elde edildiğine dair somut delillere dayanan kuvvetli şüphe sebebi bulunan mal varlığı değerlerine el konulması için değere ilişkin raporun beklendiği,

(... sayılılar)

çç) Cumhuriyet savcısı tarafından gecikmesinde sakınca bulunduğu bahisle verilen el koyma kararının hâkim tarafından onaylanmasına karşın suçtan elde edilen değere ilişkin raporun üç ay içinde alınarak hâkim onayına sunulmadığı,

(... sayılılar)

dd) Elkoyma kararının bir örneğinin izleyen ayın sonuna kadar MASAK Başkanlığına gönderilmediği ya da geç gönderildiği,

f) Anılan suçlara ilişkin analiz ve inceleme isteklerinde; bu suçun analiz ve incelenmesinde önem arz eden soruşturma konusu olaya ilişkin gerekli belgelerin (ifade tutanakları, iletişim tespit tutanakları, mal varlığı araştırması ve tespitine yönelik belgeler gibi) onaylı birer suretinin eksiksiz olarak yazı ekinde MASAK Başkanlığına iletilmediği ve/veya iletilmekle birlikte talep ile tespiti ve çözümü istenen hususların ne olduğunun açıkça belirtilmediği,

(... sayılılar)

g) Yurt dışından bilgi, belge veya her türlü delil temin edilmesi, ilgili kişilerin beyanlarının alınması ile yurt dışındaki mal varlığı değerlerine elkonulması veya bunların müsaderesine ihtiyaç duyulmasına karşın ilgili ülkelerden adlî yardımlaşma talebinde bulunulmadığı,

(... sayılılar)

ğ) Uyuşturucu veya uyarıcı madde imal ve ticareti, göçmen kaçakçılığı, insan ticareti, akaryakıt kaçakçılığı, dolandırıcılık, tütün, tütün mamulleri ve alkol kaçakçılığı, yasa dışı sanal bahis ve yolsuzluk gibi suçlarda; şüphelinin aklama fiilinin bulunup bulunmadığının tespiti amacıyla araştırmanın derinleştirilmediği, aklama suçunun işlendiği izlenimi veren hâlin bulunmasına rağmen bu suçtan da soruşturmaya başlanmadığı,

(...sayılılar)

h) Aklama suçundan soruşturmaya başlanması ve kamu davası açılabilmesi için öncül suçtan kovuşturma yapılarak mahkûmiyet kararının kesinleşmesinin beklendiği,

(... sayılılar)

ı) Yürütülen soruşturma kapsamında;

aa) Para veya değeri para ile temsil edilebilen banka kredisi, banka ve seyahat çeki, havale, menkul kıymet, hisse senedi, kripto varlık, teminat, tahvil, bono, poliçe, kredi mektubu ve benzeri kıymetler ile taşınır veya taşınmaz, maddi veya gayri maddi, her türlü mal, hak, alacaklar ve bunlar üzerinde bir mülkiyet hakkını veya menfaati tevsik ve temsil eden elektronik veya dijital ortamdakiler de dâhil olmak üzere her türlü ekonomik değer hakkında ayrıntılı araştırma yapılarak şüphelinin ve 5237 sayılı Kanun'un iştirak hükümlerinin değerlendirilmesi neticesinde aklama suçuyla ilgili diğer kişilerin mal varlığının tespit edilmesi, bu yönde ekonomik ve sosyal durum araştırması yapılması ve tespit edilen mal varlığının kazanım sebebinin belirlenmesi yönünde işlem yapılmadığı,

(... sayılılar)

bb) Alt sınırı altı ay veya daha fazla hapis cezasını gerektiren suçtan kaynaklandığı tespit edilen mal varlığı değerlerinin, yurt dışına çıkarılıp çıkarılmadığı veya bunların gayrimeşru kaynağını gizlemek ya da meşru bir yolla elde edildiği konusunda kanaat uyandırmak amacıyla çeşitli işlemlere tabi tutulup tutulmadığı hususları araştırılmadığı gibi; tanık, bilgi sahibi ve şüpheli beyanlarında da bu hususa yer verilmediği,

(... sayılılar)

B) Terör ve terörizmin finansmanı suçlarına ait soruşturma dosyalarının incelenmesinde;

a) Terörizmin finansmanı suçunun işlendiği izlenimini veren hâlin bulunmasına rağmen bu suçtan da soruşturmaya başlanmadığı veya buna ilişkin açılan soruşturmanın derinleştirilmediği,

(... sayılılar)

b) 6415 sayılı Kanun'un 4. maddesinin ikinci fıkrası uyarınca, terörizmin finansmanı fiilinin silahlı terör örgütünü kuran veya yöneten ya da örgüt üyesi tarafından işlenmesi durumunun, örgüt kurmak, yönetmek veya örgüte üye olmak suçlarının nitelikli hâli olduğundan, bu suçlardan soruşturmaya başlandığında bir teröriste veya terör örgütüne fon toplanıp

toplanmadığı ya da fon sağlanıp sağlanmadığı hususları araştırılmadığı gibi, bu hususlara, tanık, bilgi sahibi ve şüpheli beyanlarında da yer verilmediği,

(... sayılılar)

c) Yargıtay Ceza Genel Kurulunun 2017/16-692 esas ve 2018/41 karar sayılı ilamında da vurgulandığı üzere; 6415 sayılı Kanun'un 2. maddesinin birinci fıkrasının (c) bendinde fon; "para veya değeri para ile temsil edilebilen taşınır veya taşınmaz, maddi ya da gayri maddi her türlü mal, hak, alacak ile bunları temsil eden her türlü belge" şeklinde tanımlandığından, maddi ve ekonomik değeri olan her şeyin fon kavramı içerisinde mütalaa edilmediği,

(... sayılılar)

ç) 6415 sayılı Kanun'un 8. maddesinin ikinci fıkrası uyarınca, anılan Kanunun 6 ve 7. maddeleri kapsamında mal varlığının dondurulmasına ilişkin alınacak karar ve yapılacak talepler hakkında bilgi, belge ve bulgular ile değerlendirmelerin Adalet Bakanlığı aracılığıyla MASAK Başkanlığına bildirilmediği,

(...sayılılar)

Görölmüştür.

*** Aklama ve öncül suçlar ile terör ve terörizmin finansmanı suçlarından kaynaklanan mal varlığı değerlerini aklama suçlarına yönelik yürütölen soruşturmalarda Adalet Bakanlığının 155/1 sayılı Genelgesinde belirtilen usul ve esasların dikkate alınması, 56/(EK:3/2.9.10, EK:4/6.9.10)**

Aklama ve terörizmin finansmanı suçlarına ilişkin soruşturmaların kolluk makam ve memurlarına yazılı ve acele hâllerde sözlü emir verilmek suretiyle bizzat Cumhuriyet başsavcılarını, başsavcivekilleri veya görevlendirecekleri uzmanlaşmış Cumhuriyet savcılarını tarafından yürütölmesi gerektiği hususunda gereken hassasiyetin gösterilmesi, 56/(EK:3/2.9.10, EK:4/6.9.10)

5549 sayılı Suç Gelirlerinin Aklanmasının Önlenmesi Hakkında Kanunun "Koruma tedbirleri" kenar başlıklı 17. maddesinde yapılan değişiklikle, aklama ve terörizmin finansmanı suçlarının örgüt faaliyeti çerçevesinde işlenip işlenmediğine bakılmaksızın gizli soruşturmacı görevlendirme tedbirine başvurma imkânını tanıdığıının bilinmesi, 56/(EK:3/2.3.10, EK:4/1.2.10)

Daha ağır idarî para cezasını gerektiren bir kabahat oluşturmadığı hâllerde, aklama ve terörizmin finansmanı suçlarının bir özel hukuk tüzel kişisinin organ veya temsilcisi ya da organ veya temsilci olmamakla birlikte bu tüzel kişinin faaliyeti çerçevesinde görev üstlenen bir kişi tarafından tüzel kişinin yararına olarak işlenmesi durumunda, fiili gerçekleştiren kişi hakkında yürütölen soruşturma veya kovuşturmanın tamamlanması beklenmeksizin bu tüzel kişiye 5326 sayılı Kanun'un 43/A maddesi uyarınca idari para cezası verilmesi amacıyla aklama veya terörizmin finansmanı suçunu yargılamakla görevli ve yetkili mahkemeden talepte bulunulabileceğinin hatırdan çıkartılmaması, 56/(EK:3/4.10, EK:4/3.10)

Aklama ve terörizmin finansmanı suçlarında etkin soruşturma yapılması amacıyla orantılı koruma tedbirlerine başvuru hususunun değerlendirilmesi, bu kapsamda; elkoyma, taşınmaz, hak ve alacaklara elkoyma, şirket yönetimi için kayyım tayini, iletişimin tespiti, dinlenmesi ve kayda alınması, teknik araçlarla izleme gizli soruşturmacı görevlendirilmesi ve 4208 sayılı Kanunda yer alan hükümlere göre kontrollü teslimat gibi tedbirlere başvurulabileceğinin gözetilmesi, 56/(EK:3/2.3.10, EK:4/1.2.10)

İspat aracı olarak yararlı görülen ya da eşya veya kazanç müsaderesinin konusunu oluşturan mal varlığı değerlerinin muhafaza altına alınması, yanında bulunduran kişinin rızasıyla teslim etmediği bu tür eşyaya mevzuata uygun şekilde elkonulabileceğinin bilinmesi, 5271 sayılı Kanun'un 123. maddesinin üçüncü fıkrası uyarınca, muhafaza altına alınan veya elkonulan eşya ya da mal varlığı değerlerinin kıymetinin tespit edilmesi ve kıymet bilgilerinin UYAP'ta ilgili alanlara kaydedilmesi gerektiği hususlarının unutulmaması, 56/(EK:3/2.3.9.10, EK:4/1.2.9.10)

Aklama ve terörizmin finansmanı suçlarının işlendiğine ve bu suçtan elde edildiğine dair somut delillere dayanan kuvvetli şüphe sebebi bulunan mal varlığı değerlerine 5271 sayılı Kanun'un 128. maddesindeki usule göre elkonulabileceğinin hatırd tutulması, 5549 sayılı Kanun'un 17. maddesi ve 4208 sayılı Kanunda yer alan hükümlere göre kontrollü teslimat tedbirlerine başvurma, gecikmesinde sakınca bulunan hâllerde aklama ve terörizmin finansmanı suçlarının işlendiğine ve bu suçlardan elde edildiğine dair somut delillere dayanan kuvvetli şüphe sebebi bulunan mal varlığı değerlerine suçtan elde edilen değere ilişkin rapor alınmadan Cumhuriyet savcısının da elkoyma kararı verebileceğinin, yirmi dört saat içinde onayına sunulan elkoyma işlemini görevli hâkimin onaylaması hâlinde 5271 sayılı Kanun'un 128. maddesinde belirtilen suçtan elde edilen değere ilişkin raporun üç ay içinde alınarak tekrar hâkim onayına sunulması gerektiğinin, aksi takdirde elkoyma kararının hükümsüz kalacağını, ayrıca Adalet Bakanlığı Ceza İşleri Genel Müdürlüğünün 23.02.2021 tarih ve 155/1 sayılı Genelge'sinde belirtildiği üzere 5549 sayılı Kanun'un 18. maddeleri uyarınca, aklama ve terörizmin finansmanı suçlarından yürütülen soruşturmalarda verilen elkoyma kararının bir örneğinin izleyen ayın sonuna kadar Cumhuriyet Başsavcılığı aracılığıyla MASAK Başkanlığına gönderilmesi gerektiğinin dikkate alınması, 56/(EK:3/2.3.5.10, EK:4/1.2.10)

Aklama ve terörizmin finansmanı suçlarına ilişkin analiz ve inceleme isteklerinde; bu suçun analiz ve incelenmesinde önem arz eden soruşturma konusu olaya ilişkin gerekli belgelerin (ifade tutanakları, iletişim tespit tutanakları, mal varlığı araştırması ve tespitine yönelik belgeler gibi) onaylı birer suretinin eksiksiz olarak yazıyla birlikte MASAK Başkanlığına iletilmesi hususunda gereken titizlikten kaçınılması, 56/(EK:3/2.5.10, EK:4/1.10)

Yurt dışından bilgi, belge veya her türlü delil temin edilmesi, ilgili kişilerin beyanlarının alınması ile yurt dışındaki mal varlığı değerlerine elkonulması veya bunların müsaderesine ihtiyaç duyulması hâlinde Adalet Bakanlığı Dış İlişkiler ve Avrupa Birliği Genel Müdürlüğü kanalıyla ilgili ülkelerden adli yardımlaşma talebinde bulunulması gerektiği hatırlanarak bundan sarfınazar edilmemesi, 56/(EK:3/2.4.5.10, EK:4/1.2.10)

5237 sayılı Kanun'un 282. maddesinde düzenlenen alt sınırı altı ay veya daha fazla hapis cezasını gerektiren bir suçtan kaynaklanan mal varlığı değerlerinin aklanması suçunun işlendiği izlenimini veren hâllerin bulunması durumunda hemen işin gerçeğinin araştırılmasına başlanması ve suçtan kaynaklanan mal varlığı değerlerini aklama suçlarıyla mücadeleyle yönelik yapılan mevzuat değişikliklerine uygun uygulama stratejilerinin yeniden belirlenmesi, Ülkemizin ceza politikası önceliği olarak ulusal risklerle uyumlu olmak üzere eş zamanlı mali soruşturma yürütülmesi, elkoyma ve müsadere kararlarının usulüne uygun şekilde uygulama etkinliğinin artırılması, tüzel kişiler yararına işlenen aklama suçlarında tüzel kişiler için güvenlik tedbirlerine ve idarî yaptırımlara etkin olarak başvurulması, ve soruşturmaların yürütülmesinde uzmanlaşmanın sağlanmasına yönelik uluslararası ve yasal hukuki düzenlemelere uygun hareket edilmesi, eş zamanlı malî soruşturmanın aklama ve soruşturma konusu diğer suçların kapsamı ile bağlantılı suç ağlarının belirlenmesini, ileride müsadere konusu olabilecek suç gelirleri, terör fonları veya diğer mal varlığı değerlerinin tespiti ile bunlara elkonulmasını ve maddî olayı aydınlatmaya yarayacak diğer delillerin ele geçirilmesini sağlayacağını bilinmesi, 56/(EK:3/2.3.4.10, EK:4/1.2.3.10)

Uyuşturucu veya uyarıcı madde imal ve ticareti, göçmen kaçakçılığı, insan ticareti, akaryakıt kaçakçılığı, dolandırıcılık, tütün, tütün mamulleri ve alkol kaçakçılığı, yasa dışı sanal bahis ve yolsuzluk gibi suçlarda; şüphelinin aklama fiilinin bulunup bulunmadığının tespiti amacıyla araştırmanın derinleştirilmesi, aklama suçunun işlendiği izlenimi veren hâlin bulunması durumunda bu suçtan da soruşturmaya başlanması konusunda titizlik gösterilmesi, 56/(EK:3/2.10, EK:4/1.10)

Aklama suçundan soruşturmaya başlanması ve kamu davası açılabilmesi için öncül suçtan kesinleşmiş mahkûmiyet hükmü bulunması gerekmediğinin unutulmaması, 56/(EK:3/2.10, EK:4/2.10)

Para veya değeri para ile temsil edilebilen banka kredisi, banka ve seyahat çeki, havale, menkul kıymet, hisse senedi, kripto varlık, teminat, tahvil, bono, poliçe, kredi mektubu ve benzeri kıymetler ile taşınır veya taşınmaz, maddi veya gayri maddi, her türlü mal, hak, alacaklar ve bunlar üzerinde bir mülkiyet hakkını veya menfaati tevsik ve temsil eden elektronik veya dijital ortamdakiler de dâhil olmak üzere her türlü ekonomik değer hakkında ayrıntılı araştırma yapılarak şüphelinin ve 5237 sayılı Kanun'un iştirak hükümlerinin değerlendirilmesi neticesinde aklama suçuyla ilgili diğer kişilerin mal varlığının tespit edilmesi, bu yönde ekonomik ve sosyal durum araştırması yapılması ve tespit edilen mal varlığının kazanım sebebinin belirlenmesi, suçtan kaynaklandığı tespit edilen mal varlığı değerlerinin, yurt dışına çıkarılıp çıkarılmadığı veya bunların gayrimeşru kaynağını gizlemek ya da meşru bir yolla elde edildiği konusunda kanaat uyandırmak maksadıyla çeşitli işlemlere tabi tutulup tutulmadığının araştırılması; tanık, bilgi sahibi ve şüpheli beyanlarında da bu hususa yer verilmesine azami riayet edilmesi, 56/(EK:3/2.10, EK:4/2.10)

6415 sayılı Kanun'un 4. maddesinde düzenlenen terörizmin finansmanı suçunun işlendiği izlenimini veren bir durumla karşılaşılması durumunda hemen işin gerçeğinin araştırılmaya başlanması gerektiğinin hatırlanması, 56/(EK:3/2.10, EK:4/2.10)

Terör ve terör amacıyla işlenen suçlarda, şüphelinin terörizmin finansmanı fiilinin bulunup bulunmadığının tespiti amacıyla araştırmanın derinleştirilmesi, terörizmin finansmanı suçunun işlendiği izlenimini veren hâlin bulunması durumunda bu suçtan da soruşturmaya başlanması konusunda etkin davranılması, terörizmin finansmanı suçlarıyla mücadeleye yönelik yapılan mevzuat değişikliklerine uygun uygulama stratejilerinin yeniden belirlenmesi, Ülkemizin ceza politikası önceliği olarak ulusal risklerle uyumlu eş zamanlı mali soruşturma yürütülmesi, elkoyma ve müsadere kararlarının usulüne uygun şekilde uygulama etkinliğinin artırılması, terörizmin finansmanı hâlinde tüzel kişiler için güvenlik tedbirlerine ve idarî yaptırımlara etkin olarak başvurulması ve soruşturmaların yürütülmesinde uzmanlaşmanın sağlanmasına yönelik uluslararası ve yasal hukuki düzenlemelere uygun hareket edilmesi, eş zamanlı malî soruşturmanın terörizmin finansmanı ve soruşturma konusu diğer suçların kapsamı ile bağlantılı suç ağlarının belirlenmesini, ileride müsadere konusu olabilecek suç gelirleri, terör fonları veya diğer mal varlığı değerlerinin tespiti ile bunlara elkonulmasını ve maddî olayı aydınlatmaya yarayacak diğer delillerin ele geçirilmesini sağlayacağını bilmesi, 56/(EK:3/2.3.4.10, EK:4/1.2.3.10)

6415 sayılı Kanun'un 4. maddesinin ikinci fıkrası uyarınca terörizmin finansmanı fiilinin silahlı terör örgütünü kuran veya yöneten ya da örgüt üyesi tarafından işlenmesi durumunun, örgüt kurmak, yönetmek veya örgüte üye olmak suçlarının nitelikli hâli olduğundan, bu suçlardan soruşturmaya başlandığında bir teröriste veya terör örgütüne fon toplanıp toplanmadığının ya da fon sağlanıp sağlanmadığının mutlaka araştırılması hususunda gereken gayretin esirgenmemesi, 56/(EK:3/2.10, EK:4/2.10)

6415 sayılı Kanun'un 3. maddesinde suç olarak düzenlenen fiillerin gerçekleştirilmesinde tümüyle veya kısmen kullanılması amacıyla veya kullanılacağını bilerek ve isteyerek belli bir fiille ilişkilendirilmeden dahi bir teröriste veya terör

örgütlerine fon sağlanıp sağlanmadığı ve fon toplanıp toplanmadığı hususlarının araştırılması gerektiği gibi, bu hususlara tanık, bilgi sahibi ve şüpheli beyanlarında da yer verilmesi icap ettiğinin unutulmaması, 56/(EK:3/2.10, EK:4/2.10)

Yargıtay Ceza Genel Kurulunun 2017/16-692 esas ve 2018/41 karar sayılı ilamında da vurgulandığı üzere; 6415 sayılı Kanun'un 2. maddesinin birinci fıkrasının (c) bendinde fon; "para veya değeri para ile temsil edilebilen taşınır veya taşınmaz, maddi veya gayri maddi her türlü mal, hak, alacak ile bunları temsil eden her türlü belge" şeklinde tanımlandığından, maddi ve ekonomik değeri olan her şeyin fon kavramı içerisinde mütalaa edilmesi icap ettiğinin hatırdan çıkartılmaması, 56/(EK:3/2.10, EK:4/2.10)

6415 sayılı Kanun'un 8. maddesinin ikinci fıkrası uyarınca, anılan Kanun'un 6 ve 7. maddeleri kapsamında mal varlığının dondurulmasına ilişkin alınacak karar ve yapılacak talepler hakkında bilgi, belge ve bulgular ile değerlendirmelerin Cumhuriyet başsavcılıklarınca Adalet Bakanlığı aracılığıyla MASAK Başkanlığına bildirilmesi konularında titizlik gösterilmesi, 56/(EK:3/2.4.5.10, EK:4/1.2.10)

57- Cinsel Dokunulmazlığa Karşı İşlenen Suçlara İlişkin Evraka İlişkin Yeterli Özenin Gösterilmediği

Cinsel dokunulmazlığa karşı işlenen suçlara ait evrakin tetkikinde Adalet Bakanlığı Adli Destek ve Mağdur Hizmetleri Dairesi Başkanlığının 170/1 nolu Genelgesinde belirtilen hususlarda beklenen titizliğin her zaman gösterilmediği,

Bu cümleden olarak;

a) Cinsel dokunulmazlığa karşı bir suç işlendiği iddiası ile soruşturmaya başlayan Cumhuriyet savcısınca derhâl Cumhuriyet başsavcısına bilgi sunulmadığı,

(... sayılılar.)

b) Soruşturmayı yürüten Cumhuriyet savcısı tarafından eylemin niteliği gözetilerek kolluk birimlerine ayrıntılı şekilde gereken talimatların verilmediği,

Bu kapsamda;

aa) ...sayılılarda, mağdur ve şüpheliden elde edilmesi gereken biyolojik delillerin titizlikle ve gecikmeksizin derhâl toplanmadığı,

bb) ... sayılılarda, mağdurun ve şüphelinin iç ve dış beden muayenelerinin derhâl yaptırılmadığı, eylemin niteliğine ve zora bağlı gerçekleşip gerçekleşmediğine dair bulgu varsa hazırlanacak raporda bu hususlara yer verilmesinin sağlanmadığı,

cc) ... sayılılarda, eylemin niteliğine göre mağdur ve şüphelinin tırnak dokularından örnekler alınmadığı,

çç) ... sayılılarda, mağdur ve şüphelinin kıyafetleri üzerinde delil kaybına sebebiyet vermeksizin ivedi şekilde biyolojik delil araştırması yapılmadığı,

dd) ... sayılılarda, olay yerinde uzman personel aracılığıyla gecikmeksizin inceleme yaptırılmadığı, olay yerinin ve eşyanın durumunu gösterir şekilde tutanak ve kroki hazırlatılarak görüntü alınmasının istenmediği, ayrıca mağdurun beyanında verdiği ayrıntıların olay yeriyle örtüşüp örtüşmediğinin tespitinin yaptırılmadığı,

ee) ... sayılılarda, olay yerinde varsa salgı, kan, saç, tükürük, tırnak, izmarit, peçete gibi delillerin yorgan, çarşaf, hâli, yastık gibi yüzeylerden titizlikle toplanmadığı, gerekli olmasına karşın bu eşyalara el konulmadığı,

ff) ... sayılılarda, taraflardan olaya ilişkin olabilecek görüntü kaydı ile dijital delillerin temin edilmediği,

gg) ... sayılılarda, olayı aydınlatmaya yönelik kamera kayıtlarının olup olmadığının araştırılmadığı veya bu kayıtların temini ile incelenmesi yoluna gidilmediği,

hh) ... sayılılarda, gerekli olmasına karşın taraflara ait arama, aranma ve mesaj kayıtlarının ilgili birimden istenmediği,

ii) ... sayılılarda, teşhis işlemlerinin Polis Vazife ve Salâhiyet Kanunu'nun Ek 6. maddesindeki usule uygun şekilde yerine getirilmediği,

c) Cinsel dokunulmazlığa karşı işlenen suçlara ilişkin soruşturmalarda mağdur ifadelerinin alınmasına dair gerekli hususlara uyulmadığı,

Bu bağlamda;

aa) ... sayılılarda, 5237 sayılı Kanun'un 103 üncü maddesinin ikinci fıkrasında düzenlenen nitelikli cinsel istismar suçuna ilişkin soruşturmalarda mağdur çocuk beyanının mutlaka Çocuk İzlem Merkezinde şüpheli ile yüz yüze getirilmeden uzman aracılığıyla alınmadığı,

bb) ... sayılılarda, 5237 sayılı Kanun'un 102 nci maddesinin ikinci fıkrasında düzenlenen nitelikli cinsel saldırı suçuna ilişkin soruşturmalarda, mağdur beyanının mutlaka Sağlık Bakanlığı tarafından oluşturulan ve bu işlemlere yönelik hizmet veren merkezlerde şüpheli ile yüz yüze getirilmeden uzman aracılığıyla alınmadığı,

cc) ... sayılılarda, 5237 sayılı Kanun'un 102 ve 103 üncü maddelerinin birinci fıkralarında düzenlenen cinsel saldırı ve cinsel istismar suçlarına ilişkin soruşturmalarda mağdur beyanının öncelikle Çocuk İzleme Merkezi veya Sağlık Bakanlığı tarafından oluşturulan ve bu işlemlere yönelik hizmet veren merkezlerde, bulunmaması hâlinde Adli Görüşme Odalarında şüpheli ile yüz yüze getirilmeden uzman aracılığıyla alınması konusunda titiz davranılmadığı,

çç) ... sayılılarda, cinsel saldırı ve cinsel istismar suçları hariç olmak üzere, ifade ve beyanının özel ortamda alınması gerektiği ya da şüpheli veya sanık ile yüz yüze gelmesinde sakınca bulunduğu değerlendirilen çocuk veya mağdurların ifade ve beyanlarının Adli Görüşme Odalarında uzmanlar aracılığıyla alınması yoluna gidilmediği,

ç) Mağdurun birden fazla adli muayeneye tabi tutulmasına ihtiyaç duyulmayacak şekilde işlemlerin yürütülmediği,

(... sayılılar.)

d) Cinsel dokunulmazlığa karşı işlenen bir suç nedeniyle gebelik olduğu iddiası bulunmasına karşın failin tespitine yönelik gerekli incelemelerin yaptırılmadığı,

(... sayılılar.)

e) Mağdurun suç tarihindeki yaşının nüfus kaydından farklı olduğuna dair bir iddia veya tereddüt bulunmasına ve bu durumun suçun niteliği açısından önem arz etmesine karşın gereken titizliğin gösterilmediği,

Bu kapsamda;

aa) ... sayılılarda, öncelikle nüfus müdürlüğünden mağdurun doğum tutanağının getirilmediği,

bb) ... sayılılarda, mağdurun nüfus kaydının hastanede gerçekleşen bir doğuma dayanmadığının anlaşılmasına rağmen, yakınlarından doğum tarihi ve kayıtları ile ilgili bilgi ve belgelerin temini cihetine gidilmediği,

cc) ... sayılılarda, mağdurun hastanede doğmadığının tespit edildiği ve yaşı ile ilgili bir şüphe bulunmasına karşın yaşının tespiti için el ve bilek grafilerini de içeren kemik grafileri çektilererek yaşı konusunda tam teşekküllü bir devlet hastanesinden radyoloji uzmanının da yer aldığı bir heyet raporu aldırılmadığı,

f) Mağdur çocuklar hakkında 5395 sayılı Çocuk Koruma Kanunu'nda yer alan tedbirlerin değerlendirilmediği veya ihtiyaç duyulmasına rağmen bu tedbirlere hükmedilmesinin talep edilmediği,

(... sayılılar.)

g) Mağdur çocuk ile yasal temsilcileri arasında menfaat çatışması bulunmasına karşın çocuğa kayyım atanması gereğine uyulmadığı,

(... sayılılar.)

h) Mağdurun akıl, ruh veya beden sağlığının yerinde olmadığına dair bir iddia veya şüphe bulunmasına rağmen gerekli tespitlerin yapılması hususunda gereken hassasiyetin ortaya konulmadığı,

Bu cümleden olarak;

aa) ... sayılıda, olay tarihi itibarıyla herhangi bir akıl hastalığı ya da zayıflığının bulunup bulunmadığı, varsa bu durumun hekim olmayanlar, çevresinde yaşayanlar veya tanıyanlarca anlaşılıp anlaşılamayacağı,

bb) ... sayılıda, beden veya ruh bakımından kendisini savunabilecek durumda olup olmadığı ve beyanlarına itibar edilip edilemeyeceği,

Hususlarında rapor aldırılmadığı,

ı) Suça sürüklenen çocukların, işlediği fiilin hukuki anlam ve sonuçlarını algılama ve davranışlarını yönlendirme yeteneği bulunup bulunmadığı hususunda birlikte işlendiği iddia edilen diğer suçların adı ve tarihleri de ayrı ayrı belirtilmek suretiyle rapor hazırlanmasının istenmediği,

(... sayılılar.)

i) Cinsel saldırı ve çocuğun cinsel istismarı suçlarına ilişkin soruşturmalarda mağdurun beyanı alındıktan sonra Adli Destek ve Mağdur Hizmetleri Müdürlüklerinin (ADM) bilgilendirilmediği, müdürlük tarafından vaka hakkında adli destek planı hazırlanması ile psiko-sosyal destek hizmetlerinin planlanabilmesi hususunun değerlendirilmediği,

(... sayılılar.)

Tespit edilmiştir.

* 5235 sayılı Adli Yargı İlk Derece Mahkemeleri ile Bölge Adliye Mahkemelerinin Kuruluş, Görev ve Yetkileri Hakkında Kanun'un 18. maddesi ile Bölge Adliye ve Adli Yargı İlk Derece Mahkemeleri ile Cumhuriyet Başsavcılıkları İdari ve Yazı İşleri Hizmetlerinin Yürütülmesine Dair Yönetmelik'in 135. maddesi gereğince, hizmetlerin aksamadan yürütülmesini sağlamak hususundaki sorumluluğun Cumhuriyet başsavcısında olduğu bilinciyle hareket edilerek, Adalet Bakanlığı Adli Destek ve Mağdur Hizmetleri Dairesi Başkanlığının 31/10/2022 tarihli ve 170/1 sayılı "Cinsel Dokunulmazlığa Karşı İşlenen Suç Soruşturmaları" konulu Genelgesinde de vurgulandığı üzere bu tür suçların işlendiğinin öğrenilmesi üzerine Cumhuriyet savcılarınca başlatılan soruşturmalar hakkında derhâl Cumhuriyet başsavcısına bilgi verilmesi gerektiğinin unutulmaması, 57-a/(EK:4/2.9.10)

* 5271 sayılı Ceza Muhakemesi Kanunu'nun 160. maddesinin 1. fıkrası uyarınca ihbar veya başka bir suretle bir suçun işlendiği izlenimini veren bir hâli öğrenen Cumhuriyet savcısının, kamu davasını açmaya yer olup olmadığına karar vermek üzere hemen işin gerçeğini araştırmaya başlaması, etkin ve eksiksiz bir soruşturmayı ivedilikle ve özenle yürütmesi, aynı maddenin ikinci fıkrası gereğince de maddi gerçeğin araştırılması ve adil bir yargılamanın yapılabilmesi için, emrindeki adli kolluk görevlileri marifetiyle, şüphelinin lehine ve aleyhine olan delilleri toplayarak muhafaza altına alması ve soruşturmaların olabilecek en kısa sürede eksiksiz bir biçimde ikmâl ve muktezaya bağlanması için gereken çabanın cinsel dokunulmazlığa karşı işlenen suçlar açısından da esirgenmemesi, 57-b/(EK:3/2.3.10, EK:4/1.2.10)

* Adalet Bakanlığı Adli Destek ve Mağdur Hizmetleri Dairesi Başkanlığının 31/10/2022 tarihli ve 170/1 sayılı "Cinsel Dokunulmazlığa Karşı İşlenen Suç Soruşturmaları" konulu Genelgesinde de belirtildiği üzere, cinsel dokunulmazlığa karşı işlenen suç soruşturmalarında delillerin toplanması ile maddi gerçeğin ortaya çıkarılmasının diğer suç soruşturmalarına nazaran farklılıklar arz ettiğinin bilinciyle hareket edilerek, olayın adli mercilere ne şekilde ve ne zaman yansıdığı, ilk defa kiminle ve nasıl paylaşıldığı, paylaşıldığı andaki mağdurun fiziksel ve ruhsal durumu, olay ve yakalama tutanakları, doktor raporları, tanık beyanları, şüpheli ve mağdur beyanlarının tutarlı olup olmadığı, kriminal raporlar, taraflar arasında husumet bulunup bulunmadığı, şüpheli veya mağdurun evinde ya da iş yerinde yapılan aramada ele geçen deliller, telefonda ve bilgisayarda ele geçirilen görüntü ve yazışmalar ile diğer bütün deliller hep birlikte değerlendirilerek adli işlemlerin yürütülmesi, 57-b/(EK:3/2.3.10, EK:4/1.2.10)

* 5271 sayılı Ceza Muhakemesi Kanunu'nun 75. maddesinin 1 ve 5. fıkraları hükümleri dikkate alınarak, üst sınırı 2 yıldan daha fazla hapis cezasını gerektiren cinsel suçlarda delil elde etmek için şüpheli veya sanık üzerinde iç beden muayenesi yapılabilmesine ya da vücuttan kan veya benzeri biyolojik örneklerle saç, tükürük, tırnak gibi örnekler alınabilmesine; Cumhuriyet savcısı veya mağdurun istemiyle ya da re'sen hâkim veya mahkeme, gecikmesinde sakınca bulunan hâllerde Cumhuriyet savcısı tarafından karar verilebileceği, Cumhuriyet savcısının re'sen karar vermesi durumunda

bu kararı, yirmidört saat içinde hâkim veya mahkemenin onayına sunması gerektiği, hâkimin kararını en geç yirmi dört saat içinde vereceği, onaylanmayan kararların hükümsüz kalacağı ve elde edilen delillerin kullanılmayacağını hatırd tutulması, 57-b/(EK:3/2.3.10, EK:4/1.2.10)

* 5271 sayılı Ceza Muhakemesi Kanunu'nun 76. maddesinin 2. fıkrası uyarınca mağdurun rızasının varlığı hâlinde, iç ve dış beden muayenesinin herhangi bir karar alınmasına gerek olmaksızın yapılabileceği, rızasının olmadığı durumlarda ise şüpheliler için gereken prosedüre göre işlem tesisi, 57-b/(EK:3/2.3.10, EK:4/1.2.10)

* 5271 sayılı Ceza Muhakemesi Kanunu'nun 78 ve 79. maddeleri uyarınca, 75 ve 76. maddelerde öngörülen işlemlerle elde edilen örnekler üzerinde, soybağının veya elde edilen bulgunun şüpheli veya sanığa ya da mağdura ait olup olmadığının tespiti için zorunlu olması hâlinde sadece hâkim kararı ile moleküler genetik inceleme yapılabileceği, 57-b/(EK:3/2.3.10, EK:4/1.2.10)

* 5271 sayılı Ceza Muhakemesi Kanunu'nun 116. maddesi gereğince, "...makul şüphe varsa, şüphelinin veya sanığın üstü, eşyası, konutu ve işyeri ile ona ait yerlerin aranabileceği", 119/2. maddesi uyarınca "arama kararlarında, aramanın nedenini oluşturan fiil, aranacak kişi, aramanın yapılacağı konut veya diğer yerin adresi, karar veya emrin geçerli olacağı süre açıkça gösterilir", 5271 sayılı Ceza Muhakemesi Kanunu'nun 119/1. maddesi uyarınca, "Cumhuriyet savcısının ancak gecikmesinde sakınca olan hâllerde yazılı arama emri verebileceği" şeklindeki arama koruma tedbirine ilişkin hükümler ile aynı Yasa'nın 127. maddesinin 1 ve 3. fıkralarında, "(1)Hâkim kararı üzerine veya gecikmesinde sakınca bulunan hâllerde Cumhuriyet savcısının, Cumhuriyet savcısına ulaşamadığı hâllerde ise kolluk amirinin yazılı emri ile kolluk görevlileri, elkoyma işlemini gerçekleştirebilir." "(3) Hâkim kararı olmaksızın yapılan elkoyma işlemi, yirmidört saat içinde görevli hâkimin onayına sunulur. Hâkim, kararını elkoymadan itibaren kırksekiz saat içinde açıklar; aksi hâlde elkoyma kendiliğinden kalkar." şeklindeki elkoyma koruma tedbirine dair düzenlemeler doğrultusunda işlemler yapılması, 57-b/(EK:3/2.3.10, EK:4/1.2.10)

* 5271 sayılı Ceza Muhakemesi Kanunu'nun 134. maddesinin 1. fıkrası uyarınca bir suç dolayısıyla yapılan soruşturmada, somut delillere dayanan kuvvetli şüphe sebeplerinin varlığı ve başka surette delil elde etme imkânının bulunmaması hâlinde, hâkim veya gecikmesinde sakınca bulunan hâllerde Cumhuriyet savcısı tarafından şüphelinin kullandığı bilgisayar ve bilgisayar programları ile bilgisayar kütüklerinde arama yapılmasına, bilgisayar kayıtlarından kopya çıkarılmasına, bu kayıtların çözülerek metin hâline getirilmesine karar verilebileceği, Cumhuriyet savcısı tarafından verilen kararların yirmidört saat içinde hâkim onayına sunulması gerektiği, hâkim kararını en geç yirmi dört saat içinde vereceği, sürenin dolması veya hâkim tarafından aksine karar verilmesi hâlinde çıkarılan kopyalar ve çözümü yapılan metinlerin derhâl imha edilmesi gerektiğinin bilinmesi, 57-b/(EK:3/2.3.10, EK:4/1.2.10)

* 5271 sayılı Ceza Muhakemesi Kanunu'nun 135. maddesinin 6. fıkrası uyarınca şüpheli ve sanığın telekomünikasyon yoluyla iletişiminin tespitinin, soruşturma aşamasında hâkim veya gecikmesinde sakınca bulunan hâllerde Cumhuriyet savcısının kararına istinaden yapılacağı, kararda, yüklenen suçun türü, hakkında tedbir uygulanacak kişinin kimliği, iletişim aracının türü, telefon numarası veya iletişim bağlantısını tespiti imkân veren kodu ve tedbirin süresinin belirtileceği, Cumhuriyet savcısı kararını 24 saat içinde hâkimin onayına sunacağı ve hâkimin, kararını en geç 24 içinde vereceği, sürenin dolması veya hâkim tarafından aksine karar verilmesi hâlinde kayıtların derhâl imha edileceği hususlarına titizlikle riayet edilmesi, 57-b/(EK:3/2.3.10, EK:4/1.2.10)

* Yargıtay Ceza Genel Kurulunun 15.11.2011 tarihli, 2011/6-140 esas ve 2011/222 karar sayılı ilamında da belirtildiği üzere, şikâyetçi ya da mağdurun iletişimlerinin tespitine ilişkin işlemlerin CMK'nın 135. maddesi kapsamında olmadığı, ilgililerin bu

konudaki açık rızaları alınarak ilgili kurumdan iletişim kayıtlarının getirtilmesinin Cumhuriyet savcısının CMK'nın 160 ve 161. maddelerinde öngörülen genel soruşturma görev ve yetkisi çerçevesinde değerlendirilmesi gerektiğinin unutulmaması, 57-b/(EK:3/2.3.10, EK:4/1.2.10)

* Polis Vazife ve Salâhiyet Kanunu'nun ek 6. maddesi uyarınca usul ve yasaya uygun bir teşhis işleminin ortaya çıkması için; teşhis işlemine tâbi tutulan kişilerin birden fazla ve aynı cinsten olması, aralarında yaş, boy, ağırlık, giyinme gibi görünüşe ilişkin hususlarda benzerlik bulunması, teşhis için gerekli olması hâlinde, şüphelinin görünüşü ile ilgili gerekli değişiklikler yapılabileceği, teşhis işlemine tâbi tutulan kişilerin her birinde, teşhis sırasında bir numara bulundurulması, teşhiste bulunan kişi ile teşhis işlemine tâbi tutulan kişilerin birbirini görmemesi gerektiği, teşhis işleminin en az iki kez tekrarlanması ve teşhiste bulunması istenen kişiye, şüphelinin teşhis edilecek kişiler arasında yer almıyor olabileceğinin hatırlatılması, teşhis işlemine tâbi tutulan kişilerin, bu işlem sırasında birlikte fotoğrafları çekilerek veya görüntüleri kayda alınarak, soruşturma dosyasına konulması, şüphelinin fotoğrafı üzerinden yaptırılan teşhislerde tek bir fotoğraf veya aynı kişinin farklı fotoğrafları üzerinden teşhis yaptırılmayacağı, değişik kişilerin fotoğraflarının aynı büyüklük ve özellikte olmaları gerektiği hususlarına riayet edilerek usulüne uygun bir teşhis yaptırılması konusunda azami dikkatin gösterilmesi, 57-b/(EK:3/2.3.9.10, EK:4/1.2.9.10)

* Cinsel dokunulmazlığa karşı işlenen suçlarla ilgili mağdur beyanlarının 5271 sayılı Ceza Muhakemesi Kanunu'nun 234, 235 ve 236. maddelerinde belirtilen hususlara riayet edilerek alınması,

Adalet Bakanlığı Adli Destek ve Mağdur Hizmetleri Dairesi Başkanlığının 01/04/2021 tarih ve 176 sayılı Adli Görüşme Odaları konulu ve 31/10/2022 tarihli ve 170/1 sayılı "Cinsel Dokunulmazlığa Karşı İşlenen Suç Soruşturmaları" konulu Genelgesi uyarınca, CMK'nın 236. maddesine 7188 sayılı Yasa ile eklenen 5 ve 6. fıkralarında belirtilen, 5237 sayılı Türk Ceza Kanunu'nun 102 ve 103. maddelerinin 2. fıkralarında düzenlenen nitelikli cinsel saldırı ve nitelikli cinsel istismar suçlarına ilişkin soruşturmalarda Çocuk İzleme Merkezleri (ÇİM) ve benzeri özel merkezlerde beyan alınmasına dair getirilen zorunluluğun, mağdurların örselenmelerinin önüne geçmek adına, 102 ve 103. maddelerin 1. fıkralarında belirtilen suçlar açısından da gözetilerek, beyan alma işlemlerinin bu merkezlerde, bunun mümkün olmaması durumunda Adli Görüşme Odalarında (AGO) yürütülmesi, 57-c/(EK:3/2.3.10, EK:4/1.2.10)

* Adli Destek ve Mağdur Hizmetleri Yönetmeliğinin 6. maddesinin 2. fıkrasındaki "Çocuklar hakkındaki iş ve işlemler, çocuğun örselenmesini engelleyecek şekilde zamanında ve mümkün olan en kısa sürede gerçekleştirilir. Zorunluluk olmadıkça bu işlemler tekrar edilmez." hükmü ve "mağdurun ikincil örselenmemesi" amacından hareketle yeniden adli muayeneye gerek duymayacak şekilde işlem tesisi, adli muayeneye sevk işleminin sıcağı sıcağına yaptırılarak, iddiaların mahiyetine uygun, maddi gerçeğin ortaya çıkartılmasını sağlayacak bir muayene işlemi için istenilen hususlara talep müzekkeresinde ayrıntılı şekilde yer verilmesi, 57-ç/(EK:3/2.3.10, EK:4/1.2.10)

* Adalet Bakanlığı Adli Destek ve Mağdur Hizmetleri Dairesi Başkanlığının 31/10/2022 tarihli ve 170/1 sayılı "Cinsel Dokunulmazlığa Karşı İşlenen Suç Soruşturmaları" konulu Genelgesi de dikkate alınarak, gebeliğin sona ermesi sonrasında CMK'nın 75 ve 76. maddeleri uyarınca bebekten alınacak biyolojik örnekler üzerinden yaptırılacak moleküler genetik inceleme yolu ile failin belirlenebileceğinin hatırdan çıkartılmaması, 57-d/(EK:3/2.3.4.10, EK:4/1.2.3.10)

* 5271 sayılı Ceza Muhakemesi Kanunu'nun 160. maddesinin 1. fıkrası uyarınca etkin ve eksiksiz bir soruşturmayı ivedilikle ve özenle yürütmenin, ikinci fıkrası gereğince de maddi gerçeğin araştırılması ve adil bir yargılamanın yapılabilmesi için, şüphelinin lehine ve aleyhine olan delilleri toplayarak muhafaza altına alınmasının ve şüphelinin

haklarının korumasının Cumhuriyet savcısının görevi olduğu cihetiyle, cinsel dokunulmazlığa karşı işlenen suçlarda, bir taraftan suçun nitelemesinin yapılabilmesi, diğer taraftan da hukuka uygunluk nedeni olan olay anındaki mağdur rızasının 5237 sayılı Türk Ceza Kanunu'nun 26. maddesinin 2. fıkrası uyarınca geçerli bir rıza olarak kabul edilip edilmeyeceği noktalarında mağdurun suç tarihindeki yaşının önem taşıyacağı nazara alınarak, mağdurun yaşı hususundaki iddia ve şüphelerin giderilmesi için tüm deliller usulünce toplandıktan sonra şartları oluşmuşsa Bölge Adliye ve Adli Yargı İlk Derece Mahkemeleri ile Cumhuriyet Başsavcılıkları İdari ve Yazı İşleri Hizmetlerinin Yürütülmesine Dair Yönetmelik'in 107 ve devamı maddeleri gereğince Başsavcılık Muhabere kaydı üzerinden Asliye Hukuk Mahkemesine hitaben davaname düzenlenmesi hususunda özenli davranılması, 57-e/(EK:3/2.3.10, EK:4/1.2.10)

* Cinsel dokunulmazlığa karşı işlenen suçların mağdurları hakkında 5395 sayılı Çocuk Koruma Kanunu'nun 7. maddesinin 1. fıkrası uyarınca, koruyucu ve destekleyici tedbir kararı talebi için Cumhuriyet savcısının da yetkili ve görevli kılındığı dikkate alınarak, durumun titizlikle değerlendirilerek ihtiyaç bulunması hâlinde aynı Yasa'nın 5. maddesinde belirtilen tedbirlerin 8. maddede belirtilen yetkili ve görevli çocuk hâkiminden talep edilmesi gerektiğinin tatbikatta nazara alınması, 57-f/(EK:3/2.3.10, EK:4/1.2.10)

* 4721 sayılı Türk Medeni Kanunu'nun 426. maddesinde belirtilen; "Vesayet makamı, aşağıda yazılı olan veya kanunda gösterilen diğer hâllerde ilgisinin isteği üzerine veya re'sen temsil kayyımı atar: ... 2. Bir işte yasal temsilcinin menfaati ile küçüğün veya kısıtlının menfaati çatışyorsa..." şeklindeki düzenlemeye, bu durumda olan cinsel dokunulmazlığa karşı işlenen suç mağdurları açısından işlerlik kazandırılması, 57-g/(EK:3/2.3.5.10, EK:4/1.2.10)

* 5237 sayılı Türk Ceza Kanunu'nun 102. maddesinde düzenlenen cinsel saldırı suçu açısından aynı maddenin 3. fıkrasının (a) bendi kapsamında bu suçun beden veya ruh bakımından kendisini savunamayacak durumda bulunan kişiye karşı işlenmesinin nitelikli hâl sayılması, diğer taraftan da tüm cinsel dokunulmazlığa karşı işlenen suçlarda mağdur beyanın çoğunlukla tek başına esaslı bir delil teşkil ettiğinden mağdur beyanlarına itibar edilmesinin mümkün olmadığına ilişkin iddia veya şüpheleri gidermenin maddi gerçeğin ortaya çıkması açısından elzem olduğunun bilinciyle, bu yöndeki iddiaları karşılamak ve şüpheleri gidermek için mağdurun akıl, ruh veya beden sağlığının yerinde olup olmadığına ilişkin rapor aldırılması hususunda hassasiyet gösterilmesi, 57-h/(EK:3/2.3.10, EK:4/1.2.10)

* Yargıtay 6. Ceza Dairesinin 13/09/2022 tarihli, 2021/16673 esas ve 2022/11331 karar sayılı ilamı ile birçok yerleşik içtihatlarında belirtildiği üzere, bir dosya kapsamında 12-15 yaş grubunda olan aynı suça sürüklenen çocuğun üzerine atılı birden fazla suç bulunması durumunda, 5237 sayılı Türk Ceza Kanunu'nun 31. maddesinin 2. fıkrası uyarınca işlediği fiilin hukukî anlam ve sonuçlarını algılayıp algılayamadığı veya davranışlarını yönlendirme yeteneğinin yeterince gelişip gelişmediği hususunda her bir suç yönünden ayrı değerlendirmeleri haiz adli rapor düzenlenmesinin sağlanması, 57-i/(EK:3/2.3.10, EK:4/1.2.10)

* Adalet Bakanlığı Adli Destek ve Mağdur Hizmetleri Dairesi Başkanlığının 31/10/2022 tarihli ve 170/1 sayılı "Cinsel Dokunulmazlığa Karşı İşlenen Suç Soruşturmaları" konulu Genelgesi uyarınca, cinsel saldırı ve çocuğun cinsel istismarı suçlarına ilişkin soruşturmalarda mağdurun beyanı alındıktan sonra Adli Destek ve Mağdur Hizmetleri Müdürlüklerinin (ADM) bilgilendirilerek, Adli Destek ve Mağdur Hizmetleri Yönetmeliğinin 42. maddesi uyarınca adli destek görevlisi aracılığıyla sunulacak hizmetlere ilişkin adli destek planı hazırlanmasına imkân tanınması, 57-i/(EK:3/3.5.10, EK:4/2.10)